

“AzerGold” Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti

31 dekabr 2021-ci il tarixinə

**Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına
uyğun Konsolidasiya Edilmiş Maliyyə Hesabatları
və Müstəqil Auditorun Hesabatı**

Mündəricat

MÜSTƏQİL AUDİTORUN HESABATI

KONSOLIDASIYA EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI

Konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	1
Konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər və sair məcmu gəlir haqqında hesabat	2
Konsolidasiya edilmiş kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat	3
Konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat	4

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

1	"AzerGold" QSC və onun fəaliyyəti	5
2	Qrupun əməliyyat mühiti	6
3	Əsas uçot siyasəti	6
4	Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı əhəmiyyətli ehtimallar və mülahizələr	18
5	Yeni və ya yenidən işlənmiş standartların və onlara dair şərhlərin tətbiqi	22
6	Yeni uçot qaydaları	23
7	Səqmentlər üzrə məlumat	26
8	Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar və qalıqlar	28
9	Tikili və avadanlıqlar	29
10	Kəşfiyyat və qiymətləndirmə aktivləri	30
11	Qeyri-maddi aktivlər	31
12	İstifadə hüquqlu aktivlər və icarə öhdəlikləri	32
13	Mal-material ehtiyatları	33
14	Avans ödənişləri	33
15	Ticarət və digər kreditör borclar	33
16	Ətraf mühitin bərpası öhdəliyi	33
17	Sair qısamüddətli aktiv və öhdəliklər	33
18	Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	34
19	Nizamnamə kapitalı	34
20	Borc vəsaitləri	35
21	Müştərilərlə müqavilələr üzrə gəlirlər	36
22	Xidmətlərin maya dəyəri	36
23	Ümumi və inzibati xərclər	37
24	Maliyyə xərcləri	37
25	Mənfəət vergisi	37
26	Təəhhüdlər və şərti öhdəliklər	39
27	Nəzarət olunmayan iştirak payı	40
28	Maliyyə risklərinin idarə edilməsi	40
29	Ədalətli dəyər haqqında açıqlamalar	43
30	Maliyyə alətlərinin qiymətləndirmə kateqoriyaları üzrə təqdim edilməsi	43
31	Səhm üzrə qazanc	44
32	Hesabat tarixindən sonrakı hadisələr	44

Müstəqil Auditorun Hesabatı

"AzerGold" QSC-nin Səhmdarlarına və Müşahidə Şurasına:

Rey

Bizim fikrimizcə, hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından "AzerGold" QSC-nin ("Cəmiyyət") və onun töəmə müəssisələrinin (birlikdə "Qrup") 31 dekabr 2021-ci il tarixinə konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə başa çatan il üzrə Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə nəticələrini və konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkətini Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına uyğun olaraq düzgün əks etdirir.

Auditin predmeti

Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları aşağıdakılardan ibarətdir:

- 31 dekabr 2021-ci il tarixinə konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat;
- həmin tarixdə başa çatan il üzrə konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər və sair məcmu gəlir haqqında hesabat;
- həmin tarixdə başa çatan il üzrə konsolidasiya edilmiş kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat;
- həmin tarixdə başa çatan il üzrə konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat; və
- əsas uçot siyasəti və digər izahedici məlumatlar da daxil olmaqla, konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları üzrə qeydlər.

Rey üçün əsas

Biz auditə Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyət rəyimizin "Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorun məsuliyyəti" bölməsində əks etdirilir.

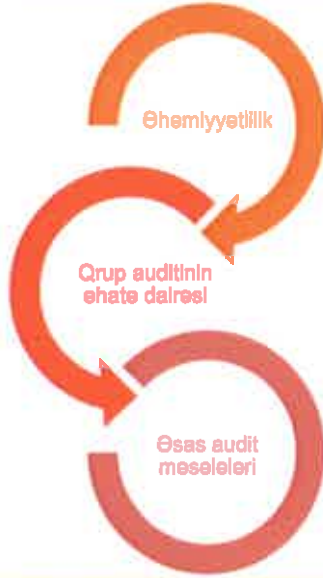
Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasibdir.

Müstəqillik

Biz Mühasiblər üçün Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının dərc etdiyi Peşəkar Mühasiblərin Beynəlxalq Etika Məcəlləsinə (Beynəlxalq Müstəqillik Standartları ilə birlikdə) (MBEŞ Məcəlləsi) uyğun olaraq, Qrupdan asılı olmadan müstəqil şəkildə fəaliyyət göstəririk. Biz MBEŞ Məcəlləsinə uyğun olaraq, etika ilə bağlı digər öhdəliklərimizi yerinə yetirmişik.

Audit yanaşmamız

İcmal

- Qrup üçün ümumi əhəmiyyətlik dərəcəsi: 1,900,000 ABŞ dolları təşkil edir ki, bu da vergidən əvvəlki mənfəətin 5%-ni əks etdirir.
- Biz audit yoxlamamızı Qrupun baş müəssisəsi "AzerGold" QSC-də aparmışıq. Digər Qrup müəssisələri üçün biz maliyyə hesabatlarının əhəmiyyətli maddələri üzrə audit prosedurları və analitik prosedurları həyata keçirmişik.
- Qrup üzrə audit komandası Bakı və Daşkəsəndə yerləşən Qrup müəssisələrinə səfər etmişdir.
- Audit yoxlamamız Qrupun gəlirlərinin 100%-ni və vergidən əvvəlki mənfəətin mütləq dəyərini 99%-ni əhatə etmişdir.

Əsas audit məsələsi

- Əsas vəsaitlər, Keşfiyyat və qiymətləndirmə aktivlərinin və qeyri-maddi aktivlərin dəyersizləşməsi.

Audit metodologiyamızın bir hissəsi kimi, biz əhəmiyyətlik dərəcəsinə müəyyən etdik və konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının əhəmiyyətli dərəcədə təhrif edilməsi riskini qiymətləndirdik. Xüsusilə, biz rəhbərliyin (məsələn, ehtimalların irəli sürülməsi və qeyri-müəyyən xarakterli gələcək hadisələrin nəzərdən keçirilməsini özündə ehtiva edən əhəmiyyətli uçot təxminləri) subyektiv mülahizələr tətbiq etdiyi sahələri təhlil etdik. Bütün audit yoxlamalarımızda olduğu kimi, biz, həmçinin rəhbərlik tərəfindən daxili nəzarət sistemində sui-istifadə riskini nəzərdən keçirdik, ələcə də, digər məsələlərlə yanaşı, fırıldaqçılıq hallarına görə əhəmiyyətli təhriflərə səbəb olan qeyri-obyektivlik əlamətlərinin olub-olmadığını təhlil etdik.

Biz audit prosedurlarının həcmi bütövlükdə maliyyə hesabatlarına dair rey bildirmək məqsədilə kifayət qədər işləri yerinə yetirmək üçün Qrupun strukturunu, uçot proseslərini və nəzarət vasitələrini, habelə Qrupun fəaliyyət göstərdiyi sektorun xüsusiyyətlərini nəzərə alaraq müəyyən etdik.

Əhəmiyyətlik

Audit prosedurlarının həcmi əhəmiyyətlik dərəcəsindən asılıdır. Audit, konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli təhriflərin olub-olmadığına dair kifayət qədər əminlik əldə etmək üçün nəzərdə tutulur. Təhriflər fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində yaranı bilər və fərdi və ya məcmu olaraq istifadəçilərin konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları əsasında qəbul edəcəyi iqtisadi qərarlara təsir göstərmək ehtimalı olduğu halda əhəmiyyətli hesab edilir.

Peşəkar mühakiməmizə əsasən biz kəmiyyət baxımından müəyyən əhəmiyyətlik dərəcəsinə, həmçinin aşağıdakı cədvəldə göstərilədiyi kimi, bütövlükdə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları üzrə Qrup üçün ümumi əhəmiyyətliyi müəyyən etmişik. Bu göstəricilər və keyfiyyət amilləri sayəsində biz auditin həcmi, habelə audit prosedurlarının məzmununu, müddətini və həcmi müəyyən etmiş və mümkün təhriflərin fərdi və ya məcmu olaraq bütövlükdə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına təsirini qiymətləndirmişik.

Qrupun maliyyə hesabatları üçün ümumi əhəmiyyətlilik dərəcəsi 1,900,000 ABŞ dolları

Əhəmiyyətlilik dərəcəsinin müəyyən edilməsi Vergidən əvvəlki mənfəətin 5%-i

Əhəmiyyətlilik dərəcəsinin müəyyən edilməsi üçün tətbiq edilən meyarın əsaslandırılması

Biz əsas meyar kimi "vergidən əvvəlki mənfəəti" seçmək qərarına gəlmişik. Bizim fikrimizcə bu, Qrupun fəaliyyət nəticələrinin qiymətləndirilməsi üçün istifadəçilər tərəfindən daha çox nəzərdən keçirilən və ümumi qəbul edilmiş meyardır. Biz bu sektorda fəaliyyət göstərən kommersiya təşkilatlarına tətbiq edilən kəmiyyət əhəmiyyətliliyi hədlərinə uyğun olaraq 5%-lik əmsal seçmişik.

Əsas audit məsələləri

Əsas audit məsələləri peşəkar mülahizəmizə əsasən cari dövr üzrə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditində ən çox əhəmiyyət kəsb etmiş məsələlərdir. Bu məsələlər bütövlükdə maliyyə hesabatlarının auditində kontekstində və hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair rəylimizin formalaşdırılması zamanı nəzərə alınmış və biz bu məsələlərə dair ayrı rəy bildirmirik.

Əsas audit məsələsi

Əsas vəsaitlər, Keşfiyyat və qiymətləndirmə aktivləri və qeyri-maddi aktivlərin dəyərsizləşməsi

Bax: Qeyd 4 "Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı əhəmiyyətli ehtimallar və mülahizələr", Qeyd 9 "Əsas vəsaitlər", Qeyd 10 "Keşfiyyat və qiymətləndirmə aktivləri" və Qeyd 11 "Qeyri-maddi aktivlər".

Qeyd 10-da göstəriləyi kimi, Qrup on bir pul vəsaiti yaradan vahid ("CGU") müəyyən edir: Çovdar İnteqreolunmuş Regional Emal Sahəsi (CGU 1); Filizçay (CGU 2); Mazımçay (CGU 3); Göydağ (CGU 4); Qaradağ (CGU 5); Xarxar (CGU 6); Narçala (CGU 7); Daşkəsən Demir (CGU 8); Daşkəsən (CGU 9); Nərimanlar (CGU 10); Peydərə (CGU 11).

Rəhbərlik hər bir hesabat dövrünün sonunda CGU-nun dəyərsizləşməsinə dair əlamətlərin mövcud olub-olmadığını qiymətləndirir. Rəhbərlik dəyərsizləşmə təhlili tələb edən CGU üzrə dəyərsizləşmə əlamətlərinin olub-olmadığını qiymətləndirmək üçün əhəmiyyətli mülahizə yürüdür. Bu zaman rəhbərlik əmtəe qiymətləri, valyuta məzənnələri, proqnozlaşdırılan kapital və istehsal xərcləri, ehtiyatlar və resursların həcmi, ələcə də diskontlaşdırma dərəcələri kimi daxili və kənar amilləri nəzərə alır. Dəyərsizləşmə əlamətləri mövcud olduqda, rəhbərlik CGU-nun bərpa edilə bilən dəyərini təxmin edir və onu CGU-nun balans dəyəri ilə müqayisə edir.

Hər bir CGU-nun bərpa edilə bilən dəyəri aktivin satış xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyər və onun istifadə dəyəri arasında daha böyük olan dəyərin hesablanması yolu ilə müəyyən edilir. Bu hesablamalar zamanı mədəni sahəsində beynəlxalq məsləhətçilər tərəfindən həyata keçirilən və hər bir mədəni sahəsi üçün mədənin xidmət müddətini ehatə edən geoloji tədqiqatlar və rəhbərlik tərəfindən təsdiqlənmiş illik maliyyə büdcələrinə əsaslanan pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə proqnozlardan istifadə edilir.

Əsas audit məsələsi ilə bağlı həyata keçirilmiş audit prosedurları

Biz keşfiyyat və qiymətləndirmə aktivləri üzrə bərpa edilə bilən dəyərin rəhbərlik tərəfindən müəyyən edilməsi prosesinə dair məlumat əldə etdik. Biz aktivlərin bərpa edilə bilən dəyərini hesablamaq üçün istifadə edilən hər bir CGU üçün rəhbərliyin istifadə etdiyi pul vəsaitlərinin hərəkəti modelini əldə etdik. Biz modelləri nəzərdən keçirdikdən sonra, onların riyazi cəhətdən düzgünlüyünə əmin olduq. Biz modellərdəki əsas məlumatlar ilə mədəni sahəsində beynəlxalq məsləhətçilər tərəfindən aparılmış tədqiqatları müqayisə etdik. Biz dəyərsizləşmə modellərinin nəzərdən keçirilməsi, diskont dərəcəsinin hesablanması üçün uyğunluğunun qiymətləndirilməsi, metalın qiymətinin və xarici mənbələrdən istifadə edərək digər makroiqtisadi fərziyyələrin yoxlanılması məqsədilə qiymətləndirmə mütəxəssislərimizi cəlb etmişik. Biz hesablanma zamanı istifadə edilən əsas fərziyyələri rəhbərliklə müzakirə etdik və ehtiyac olduqda, bu məlumatı kənar və ya daxili mənbələr ilə yoxladıq.

Audit prosedurlarımızın bir hissəsi olaraq biz cari illin faktiki nəticələrini yoxladıq və proqnozlarda istifadə edilən fərziyyələrin əsaslı olduğunu təhlil etmək üçün onları proqnozlara daxil edilən rəqəmlərlə müqayisə etdik. Biz, həmçinin rəhbərliyin uzunmüddətli əmtəe qiymətləri ilə bağlı əsas fərziyyələrini təhlil tarixində spot qiymətlərlə və kənar mənbələrdən əldə edilmiş məlumatlarla müqayisə etməklə yoxladıq.

Eyni zamanda biz aparılmış dəyərsizləşmə təhlili ilə bağlı tədqiqat və açıqlamaların tamlığını və uyğunluğunu qiymətləndirdik.

Əsas audit məsələsi

Əsas audit məsələsi ilə bağlı həyata keçirilmiş audit prosedurları

31 dekabr 2021-ci il tarixinə Qrup tərəfindən kəşfiyyat və qiymətləndirmə aktivləri üzrə aparılmış dəyersizləşmə təhlili nəticəsində Mazımçay (CGU 3); Göydağ (CGU 4); Narçala (CGU 7), Dağkesəmen (CGU 9), Nərimanlar (CGU 10) və Peydəre (CGU 11) üçün 6,034 min ABŞ dolları məbləğində əlavə dəyersizləşmə xərci müəyyən edilmişdir. Bundan əlavə, Çovdar İnteqrəolunmuş Regional Emal Sahəsi (CGU 1) üçün 14,249 min ABŞ dolları məbləğində dəyersizləşmə zərəri tanınmışdır.

Çovdar İnteqrəolunmuş Regional Emal Sahəsi (CGU 1) üzrə dəyersizləşmə zərəri qeyri-maddi aktivlər üçün 5,926 min ABŞ dolları, əsas vəsaitlər üçün 7,286 min ABŞ dolları və kəşfiyyat və qiymətləndirmə aktivləri üçün 1,037 min ABŞ dolları təşkil etmişdir.

Digər əsas vəsaitlər üzrə dəyersizləşmə zərəri 963 min ABŞ dolları təşkil etmişdir.

31 dekabr 2021-ci il tarixinə Qrup tərəfindən aparılmış dəyersizləşmə təhlili nəticəsində Filizçay (CGU 2) üzrə 11,117 min ABŞ dolları məbləğində dəyersizləşmə xərci bərpa edilmişdir.

Konsolidasiya edilmiş mənfəet və ya zərər və sair məcmu gəlir haqqında hesabatda kəşfiyyat və qiymətləndirmə aktivləri, əsas vəsaitlər və qeyri-maddi aktivlər üzrə xalis dəyersizləşmə zərəri 10,129 min ABŞ dolları təşkil etmişdir.

Audit riskinin səviyyəsini, kəşfiyyat və qiymətləndirmə aktivləri və qeyri-maddi aktivlərin maliyyə hesabatları üçün əhəmiyyətini, dəyersizləşmənin müəyyən edilməsində daha yüksək mülahizə tələb edən və ya mürəkkəb olan sahələri, ələcə də gələcək kəşfiyyat nəticələrinin qeyri-müəyyənliyini, fərziyələrin həssaslığını, habelə diskont dərəcələrini və artım tempiyalarını nəzərə alaraq, biz kəşfiyyat və qiymətləndirmə aktivləri və qeyri-maddi aktivlərin dəyersizləşməsini əsas audit məsələsi hesab edirik.

Grup auditinin ehatə dairesinin müəyyən edilməsi

Biz audit prosedurlarının ehatə dairesini bütövlükdə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair rey bildirmək məqsədilə kifayət qədər işləri yerinə yetirmək üçün Qrupun strukturunu, uçot proseslərini və nəzarət mexanizmlərini, habelə Qrupun fəaliyyət göstərdiyi sektorun xüsusiyyətlərini nəzərə alaraq müəyyən etmişik.

Biz "AzerGold" QSC-ni Qrupun əhəmiyyətli komponenti, digər müəssisələri isə əhəmiyyətli olmayan komponent kimi müəyyən etmişik. Biz əhəmiyyətli komponentin maliyyə məlumatlarının auditini aparmış və maliyyə hesabatlarının ayrı-ayrı əhəmiyyətli maddələri üzrə audit prosedurları və əhəmiyyətli olmayan komponentləri üzrə analitik prosedurları yerinə yetirmişik.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına görə rəhbərliyin və korporativ idarəetmə üzrə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslərin məsuliyyəti

Rəhbərlik konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına uyğun olaraq hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi, eləcə də fırıldaqçılıq və yaxud səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq, əhəmiyyətli təhriflər olmayan konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün rəhbərliyin zəruri hesab etdiyi daxili nəzarət sistemine görə məsuliyyət daşıyır.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı rəhbərlik Qrupu tələv etmək və ya fəaliyyətini dayandırmaq niyyətində olmadığı yaxud bunu etməkdən başqa münasib alternativ olmadığı halda, Qrupun fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fəaliyyətin fasiləsizliyinə dair məlumatların açıqlanmasına və fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipinin istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

Korporativ idarəetmə üzrə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslər Qrupun maliyyə hesabatlarının hazırlanması prosesinə nəzərə görə məsuliyyət daşıyır.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorun məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz bütövlükdə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olub-olmadığına dair kifayət qədər əminlik əldə etmək və reyimizin daxil olduğu auditor hesabatını təqdim etməkdir. Kifayət qədər əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun olaraq auditin aparılması zamanı mövcud olan bütün əhəmiyyətli təhriflərin həmişə aşkar olunacağına zəmanət vermir. Təhriflər fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində yaranı bilər və fərdi və ya məcmu olaraq istifadəçilərin konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları əsasında qəbul edəcəyi iqtisadi qərarlara təsir göstərmək ehtimalı olduğu halda əhəmiyyətli hesab edilir.

Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun aparılan auditin bir hissəsi olaraq, biz audit zamanı peşəkar mühakimə tətbiq edirik və peşəkar skeptisizm nümayiş etdiririk. Biz həmçinin:

- Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olması riskini müəyyən edir və qiymətləndirir, həmin risklərə qarşı audit prosedurlarını hazırlayır və həyata keçirir və reyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasib audit sübutlarını əldə edirik. Fırıldaqçılıq nəticəsində yaranmış əhəmiyyətli təhriflərin aşkar edilməməsi riski səhvlər nəticəsində yaranmış əhəmiyyətli təhriflərin aşkar edilməməsi riskindən daha yüksəkdir, çünki fırıldaqçılığa gizli sövdeleşmə, saxtakarlıq, məlumatların bilərəkdən göstərilməməsi, yanlış təqdimat və ya daxili nəzarət sisteminde sui-istifadə halları daxil ola bilər.
- Qrupun daxili nəzarət sisteminin effektivliyinə dair rey bildirmək üçün deyil, şəraitə uyğun audit prosedurlarını işləyib hazırlamaq üçün daxili nəzarət sistemi üzrə məlumat əldə edirik.
- Rəhbərlik tərəfindən istifadə edilən uçot siyasətinin uyğunluğunu, habelə uçot təxminləri və müvafiq açıqlamaların münasibliyini qiymətləndiririk.

- Fealiyyətin fasilesizliyi prinsipinin rəhbərlik tərəfindən istifadə edilməsinin uyğunluğuna və əldə edilən audit sübutları əsasında Qrupun fasilesiz fəaliyyət göstərmək imkanını ciddi şübhə altına qoya bilən hadisə və şəraitlə bağlı əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmadığına dair qənaətə gəlirik. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu qənaətinə gəldikdə, auditor rəyimizdə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarındakı müvafiq məlumatların açıqlanmasına diqqət yetirməli və ya belə məlumatların açıqlanması yeterli olmadıqda, rəyimizdə dəyişiklik etməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatımızın tarixindəki əldə edilən audit sübutlarına əsaslanmalıdır. Lakin sonrakı hadisələr və şəraitlər Qrupun fasilesiz fəaliyyətinin dayandırılmasına səbəb ola bilər.
- Məlumatların açıqlanması da daxil olmaqla, konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, habelə əsas əməliyyatların və hadisələrin konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında düzgün təqdim edilib-edilmədiyini qiymətləndiririk.
- Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair rəy bildirmək üçün Qrupa daxil olan müəssisələrin maliyyə məlumatları və ya fəaliyyəti ilə bağlı yeterli müvafiq audit sübutu əldə edirik. Biz Qrup auditinin idarə edilməsi, nəzarəti və həyata keçirilməsi üçün məsuliyyət daşıyıyıq. Biz auditor rəyimizə görə tam məsuliyyət daşıyıyıq.

Biz korporativ idarəetmə üzrə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslərə digər məsələlərlə yanaşı, planlaşdırılan audit prosedurlarının həcmi və müddəti, habelə əhəmiyyətli audit nəticələri, o cümlədən audit zamanı daxili nəzarət sistemində aşkar etdiyimiz əhəmiyyətli çatışmazlıqlar barədə məlumat veririk.

Biz, həmçinin korporativ idarəetmə üzrə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslərə müstəqillik ilə bağlı müvafiq etik normalara riayət etdiyimiz barədə bəyanat verir və müstəqilliyimizə təsir etməsi əsaslandırılmış şəkildə güman edilən bütün münasibətlər və digər məsələlər, habelə zəruri hallarda təhdidlərin aradan qaldırılması üçün görülən tədbirlər, o cümlədən ehtiyat tədbirləri barədə məlumat veririk.

Korporativ idarəetmə üzrə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslərin nəzərinə çatdırılmış məsələlər arasında biz cari dövrün konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditü üçün ən əhəmiyyətli və bu səbəbdən də əsas audit məsələlərini müəyyən edirik. Bu məsələnin ictimaiyyətə açıqlanmasına qanun və ya qaydalarla yol verilmədiyi və ya çox nadir hallarda, məsələ haqqında rəyimizdə açıqlamanın verilməsinin mənfəət təsirlərinin onun ictimaiyyət üçün faydalarından çox olacağı əsaslandırılmış şəkildə güman edilədiyi hallar istisna olmaqla, bu məsələni rəyimizdə təsvir edirik.

Audit nəticəsində dərc olunan hazırkı müstəqil auditor hesabatına görə məsul partnyor Fəxr Mustafayevdir.

Pricewaterhouse Coopers Audit Azerbaijan LLC

Bakı, Azərbaycan Respublikası

26 Oktyabr 2022-ci il

"AzerGold" QSC
Konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat

Min ABS dolları ilə	Qeyd	31 dekabr 2021	31 dekabr 2020
AKTİVLƏR			
Uzunmüddətli aktivlər			
Tikili və avadanlıqlar	9	43,577	21,210
İstifadə hüquqlu aktivlər	12	1,396	1,654
Kəşfiyyat və qiymətləndirmə aktivləri	10	18,987	22,156
Qeyri-maddi aktivlər	11	44,044	44,856
Uzunmüddətli avans ödənişləri	14	6,121	2,887
Təxirə salınmış vergi aktivləri	25	197	943
Cəmi uzunmüddətli aktivlər		114,322	93,706
Qısamüddətli aktivlər			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	18	56,974	32,099
Verilmiş avanslar	14	3,890	6,233
Ticarət və digər debitor borclar		135	-
Mal-məaterial əhtiyatları	13	20,683	6,230
Sair qısamüddətli aktivlər	17	4,918	1,610
Cəmi qısamüddətli aktivlər		86,600	46,172
CƏMI AKTİVLƏR		200,922	139,878
KAPİTAL			
Nizamnamə kapitalı	19	36,471	21,765
Əlavə kapital qoyuluşu	19	33,003	7,767
Bölüşdürülməmiş mənfəət		89,260	68,603
Grupun səhmdarlarına aid olan kapital		158,734	98,135
Nezərə alınmayan iştirak payı	27	1,075	-
CƏMI KAPİTAL		159,809	98,135
ÖHDƏLİKLƏR			
Uzunmüddətli öhdəliklər			
Borc vəsaitləri	20	20,291	20,429
İcarə öhdəlikləri	12	737	1,197
Ətraf mühitin bərpası öhdəliyi	16	8,958	6,469
Cəmi uzunmüddətli öhdəliklər		29,986	28,095
Qısamüddətli öhdəliklər			
Ticarət və digər kreditör borclar	15	7,810	7,889
Carf mənfəət vergisi öhdəliyi		807	4,752
İcarə öhdəlikləri	12	781	579
Təxirə salınmış gəlirlər		600	-
Sair qısamüddətli öhdəliklər	17	1,129	428
Cəmi qısamüddətli öhdəliklər		11,127	13,648
CƏMI ÖHDƏLİKLƏR		41,113	41,743
CƏMI KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR		200,922	139,878

25 oktyabr 2022-ci il tarixində təsdiqlənmiş və imzalanmışdır.

Oqtay Məmmədov
İdarə Heyəti sədrinin i.s.m.o.

Zaur İsmayılov
Maliyyə şöbəsi müdürünün v.m.i.e.

"AzerGold" QSC**Konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər və sair məcmu gəlir haqqında hesabat**

<i>Min ABŞ dolları ilə</i>	<i>Qeyd</i>	2021	2020
Müştərilərlə müqavilələr üzrə gəlir	21	112,074	110,204
Satışların maya dəyəri	22	(51,700)	(36,699)
Ümumi mənfəət		60,374	73,505
Ümumi və inzibati xərclər	23	(13,361)	(9,903)
Kəşfiyyat və qiymətləndirmə aktivlərinin dəyersizləşməsi	10	(7,071)	(6,308)
Qeyri-maddi aktivlər və tikili və avadanlıqlar üzrə dəyersizləşmə zərəri/(gəliri)	9,11	(3,058)	1,829
Sair gəlirlər		2,976	700
Əməliyyat mənfəəti		39,860	59,823
Maliyyə xərcləri	24	(1,000)	(2,017)
Vergidən əvvəlki mənfəət		38,860	57,806
Mənfəət vergisi xərci	25	(9,458)	(9,596)
İL ÜZRƏ MƏNFƏƏT		29,402	48,210
İL ÜZRƏ CƏMI MƏCMU GƏLİR		29,402	48,210
Mənfəətin:			
- Qrupun səhmdarlarına aid olan hissəsi		29,481	48,210
- Nəzarət olunmayan iştirak payına aid olan hissəsi	27	(79)	-
İl üzrə mənfəət		29,402	48,210
Cəmi məcmu gəlirin:			
- Qrupun səhmdarlarına aid olan hissəsi		29,481	48,210
- Nəzarət olunmayan iştirak payına aid olan hissəsi	27	(79)	-
İl üzrə cəmi məcmu gəlir		29,402	48,210

“AzerGold” QSC
Konsolidasiya edilmiş kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat

	Qeyd	Nizamnamə kapitalı	Grupun səhmdarlarına aid olan hissə			Cəmi	Nezarət olunmayan iştirak payı	Cəmi kapital
			Əlavə kapital qoyuluşu	Bölüşdürülməmiş mənfəət	Cəmi			
<i>Min ABŞ dolları ilə</i>								
1 yanvar 2020-ci il tarixinə qalıq		7,179	-	20,393	27,572	-	27,572	
İl üzrə mənfəət		-	-	48,210	48,210	-	48,210	
2020-ci il cəmi məcmu gəlir		-	-	48,210	48,210	-	48,210	
Nizamnamə kapitalına əlavə	19	14,586	-	-	14,586	-	14,586	
Əlavə kapital qoyuluşunda artım	19	-	7,767	-	7,767	-	7,767	
31 dekabr 2020-ci il tarixinə qalıq		21,765	7,767	68,603	98,135	-	98,135	
Əlavə kapital qoyuluşunda artım	19	-	31,118	-	31,118	-	31,118	
Nizamnamə kapitalına əlavə	19	14,706	(5,882)	(8,824)	-	1,154	1,154	
İl üzrə mənfəət/(zərəf)		-	-	29,481	29,481	(79)	29,402	
2021-ci il cəmi məcmu gəlir		-	-	29,481	29,481	(79)	29,402	
31 dekabr 2021-ci il tarixinə qalıq		36,471	33,003	89,260	158,734	1,075	159,809	

"AzerGold" QSC
Konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat

<i>Min ABŞ dolları ilə</i>	<i>Qeyd</i>	2021	2020
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Vergidən əvvəlki mənfəət		38,860	57,806
Düzelisələr:			
Falız xərci	24	735	1,762
Tikili və avadanlıqların amortizasiyası və tükənməsi	9	11,923	6,177
İstifadə hüquqlu aktivlərin amortizasiyası	12	694	579
Qeyri-maddi aktivlərin amortizasiyası və tükənməsi	11	6,246	2,571
Keşfiyyat və qiymətləndirmə aktivlərinin dəyərsizləşməsi	10	7,071	6,308
Tikili və avadanlıqların dəyərsizləşməsi	9	8,249	-
Qeyri-maddi aktivlərin dəyərsizləşməsi	11	5,926	11,117
Əvvəlki illərdə dəyərsizləşmiş keşfiyyat hüquqlarının qaytarılması	11	(11,117)	(12,946)
Ətraf mühitin bərpası öhdəliyi üzrə diskontun amortizasiyası	16	265	255
Xalis məzənnə gəliri		38	19
Dövrüyyə kapitalında dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti		68,890	73,648
Ticarət və digər debitor borclarda artım/(azalma)		(135)	10
Sair qısamüddətli aktivlərdə artım	17	(3,308)	(5,622)
Mal-material ehtiyatlarında artım/(azalma)	13	(14,453)	1,569
Qısamüddətli avans ödənişlərində azalma/(artım)	14	2,343	(4,928)
Ticarət və digər kreditör borclarda azalma/(artım)	15	(79)	5,379
Təxirə salınmış gəlirlərdə artım		600	-
Sair qısamüddətli öhdəliklərdə artım	17	701	4,849
Dövrüyyə kapitalında dəyişikliklər		(14,331)	1,257
Ödənilmiş mənfəət vergisi		(10,353)	(1,176)
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə daxil olan xalis pul vəsaitləri		44,206	73,729
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Tikili və avadanlıqlar və mədənlərin işlənilməsi üzrə məsrəflər	9	(28,749)	(9,473)
Uzunmüddətli avans ödənişləri		(3,234)	-
Keşfiyyat və qiymətləndirmə aktivləri üzrə investisiyalar	10	(17,588)	(16,490)
Sair qeyri-maddi aktivlər üzrə investisiyalar	11	(243)	(114)
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə istifadə edilən xalis pul vəsaitləri		(49,814)	(26,077)
Maliyyələşdirmə fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Nizamnamə kapitalına əlavə	19	1,154	14,586
Əlavə kapital qoyuluşu	19	31,118	7,767
Kreditlər və borc vəsaitləri üzrə daxilolmalar	20	-	26,360
İcarə öhdəliklərinin ödənilməsi	12	(765)	(579)
Kreditlər və borc vəsaitlərinin ödənilməsi	20	-	(78,420)
Ödənilmiş faizlər		(1,000)	(2,382)
Maliyyələşdirmə fəaliyyəti üzrə daxil olan/(istifadə edilən) xalis pul vəsaitləri		30,507	(32,668)
Məzənnə dəyişikliklərinin pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə təsiri		(24)	(22)
İlin əvvəlinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	18	32,099	17,137
İlin sonuna pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	18	56,974	32,099

1 "AzerGold" QSC və onun fəaliyyəti

Hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları 31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatan II üzrə Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına uyğun olaraq "AzerGold" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti ("Cəmiyyət") və onun tömə müəssisələri (birlikdə "Qrup") üçün hazırlanmışdır.

Cəmiyyət Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2015-ci il 11 fevral tarixli 1047 nömrəli Sərəncamı ilə təsis edilmiş, 5 iyul 2016-cı il tarixində isə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq qeydiyyatdan alınmışdır. Cəmiyyətin bütün səhmləri Azərbaycan dövlətinə ("Dövlət") məxsusdur.

Əsas fəaliyyət istiqamətləri. Cəmiyyətin əsas məqsədləri elvan və qara metal filizi yataqlarının öyrənilməsini, tədqiqini, kəşfiyyatını, işlənməsini və idarə olunmasını, bu sahədə yeni texnologiyaların tətbiqini, maddi-texniki bazanın müasirləşdirilməsini və ondan səmərəli istifadəni, habelə bu sahənin inkişafı ilə bağlı digər işləri yerinə yetirməkdən ibarətdir.

Cəmiyyət bu məqsədlərin həyata keçirilməsi məqsədilə Daşkəsən rayonu inzibati ərazi dairəsində yerləşən Çovdar və Daşkəsən Demir Filiz, Daşkəsən və Göygöl rayonları inzibati ərazi dairəsində yerləşən Ağyoxuş 1, Ağyoxuş-2, Ağyoxuş-3, Göygöl rayonu inzibati ərazi dairəsində yerləşən Mərəh və Tülallar, Balakən rayonu inzibati ərazi dairəsində yerləşən Filizçay, Mazımçay və Naxçıvan MR-nın Culfa rayonu inzibati ərazi dairəsində yerləşən Göydağ sahələrində fəaliyyət göstərir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 25 may tarixli 2065 nömrəli Sərəncamına uyğun olaraq, Cəmiyyətə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə 30 dekabr 2006-cı il tarixində təsdiq edilmiş və 5 iyun 2007-ci il tarixində 30 illik müddət üçün qüvvəyə minmiş "Azərbaycan Respublikasında Qaradağ, Çovdar, Göydağ, Daşkəsən filiz sahələrinin, Köhnəmədən sahəsinin və Kürəkçay hövzəsi yataqlarının öyrənilməsi, tədqiqi, kəşfiyyatı, işlənməsi və hasilatın pay bölgüsü haqqında" Saziş ("HPBS") üzrə "Londex Resorzis S.A.", "Uill end Meyris S.A.", "Fargeyt Mayning Korporeyşn" və "Qlobeks İnterneşnl LLP" şirkətlərinə (bundan sonra birlikdə "keçmiş podratçılar" adlandırılacaq) məxsus olan 100%-lik iştirak paylarının alınması "AzerGold" QSC, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi (ETSN) və İqtisadiyyat Nazirliyinə tapşırılmışdır.

4 avqust 2016-cı il tarixində Cəmiyyət keçmiş podratçılar ilə alqı-satqı müqaviləsi (bundan sonra "ASM") imzalamış və HPBS-də 100%-lik iştirak payı əldə etmişdir.

8 avqust 2016-cı il tarixində Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 25 may tarixli 2065 nömrəli Sərəncamına uyğun olaraq, Cəmiyyət HPBS-nin xitamı haqqında ETSN ilə müqavilə imzalamış və HPBS-yə xitam vermişdir.

2020-ci il ərzində Bakı Fond Birjasının (BFB) Listinq Komitəsinin qərarı ilə "AzerGold" QSC-nin ümumi dəyəri 20,000 mln (iyirmi milyon) ABŞ dolları olan istiqrazları iki tranşda emissiya edilərək standart bazar segmentində listinqə daxil edilmişdir.

Şirkət iki tömə müəssisə - "Daşkəsən Demir Filiz" MMC və "AzerBlast MMC"-ni təsis etmişdir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 6 avqust 2020-ci il tarixli Sərəncamı ilə regionun ən nəhəng demir filizi yataqları kompleksi olan "Daşkəsən" demir filizi sahəsinin istismara verilməsi ilə əlaqədar ilkin qiymətləndirmə sənədinin hazırlanması "AzerGold" QSC-yə həvalə edilib. Prezidentin 1 sentyabr 2020-ci il tarixli Sərəncamı ilə Cəmiyyətin fəaliyyət sahələrinə ölkə ərazisində qara metal filizi yataqlarının tədqiqi, kəşfiyyatı, işlənməsi və idarə olunması, habelə bu sahənin inkişafına dair digər vəzifələr əlavə edilib. Sözügedən sənədlərdən irəli gələn tapşırıqların icrası, demir filizi yataqları üzrə fəaliyyətin təşkili məqsədilə "AzerGold" QSC tərəfindən tömə müəssisə qismində "Daşkəsən Demir Filiz" MMC təsis edilib. Şirkətin yaradılmasında məqsəd səhmdar Cəmiyyətin ən iri layihələrindən biri olan "Daşkəsən" demir filizi sahəsinin yenidən istismara verilməsi ilə ölkə iqtisadiyyatı, o cümlədən regionun inkişafına əlavə sosial-iqtisadi töhfələr verməkdir. "Daşkəsən Demir Filiz" MMC-nin səhmləri tamamilə Cəmiyyətə məxsusdur.

"AzerBlast MMC"-nin yaradılmasında məqsəd xüsusilə dağ-mədən və tikinti sənayesində istifadə edilən müliki partlayıcı maddələrə olan daxili tələbatın ödənilməsi və idxaldan asılılığın aradan qaldırılmasıdır. "AzerBlast MMC"-nin ümumi paylarının 51%-i "AzerGold" QSC-yə, 49 faizi isə "DM Servis" MMC-yə məxsusdur. "DM Servis" MMC müliki partlayıcı maddələr və innovativ partlayış sistemlərinin istehsalı sahəsində dünya liderlərindən olan "Orica-Nitro" şirkətinin rəsmi tərəfdaşdır.

Cəmiyyətin hüquqi və faktiki ünvanı. Cəmiyyətin hüquqi ünvanı aşağıdakı kimidir: AZ1010, Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, Üzeyir Hacıbəyov küçəsi ev 84. Cəmiyyətin faktiki ünvanı aşağıdakı kimidir: Mikayıl Müşfiq küçəsi 2H, AZ1004, Bakı, Azərbaycan Respublikası.

1 "AzerGold" QSC və onun fəaliyyəti (davamı)

Təqdimat valyutası. Hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər başqa valyuta göstərilmədiyi halda, ABŞ dolları ilə ("ABŞ dolları") təqdim edilir.

HPBS-də iştirak payının alınması. 4 avqust 2016-cı il tarixində Cəmiyyət ASM əsasında HPBS-də keçmiş podratçıların 100%-lik iştirak payını almışdır. Bu müqavilə üzrə cəmi ödəniş məbləği 158,000 min ABŞ dolları məbləğində razılaşdırılmışdır. Cəmiyyət bu satınalmayı ayrıca biznes olmayan aktivlər qrupunun alışı kimi tanımış və satınalmanın dəyərini fərdi olaraq müəyyən edilə bilən aktivlər və öhdəliklər arasında onların nisbi ədalətli dəyərləri əsasında bölüşdürmüşdür. Bu yanaşma Cəmiyyətin uçot siyasətinə uyğun olmuşdur (Qeyd 3).

Satınalma tarixində satınalma dəyərini müəyyən edilə bilən aktivlərə və öhdəliklər üzrə bölüşdürülməsi aşağıdakı kimi olmuşdur:

<i>Min ABŞ dolları ilə</i>	Bölüşdürülmüş dəyər
Dağ-mədən və kəşfiyyat işlərinin aparılması hüquqları	95,404
Tikili və avadanlıqlar	24,159
Mal-material ehtiyatları	40,272
Ətraf mühitin bərpası öhdəliyi	(1,836)
Aktivlər qrupunun cəmi satınalma dəyəri	158,000

2 Qrupun əməliyyat mühiti

Azərbaycan Respublikası. Azərbaycan iqtisadiyyatında inkişaf etməkdə olan bazarlara xas müəyyən xüsusiyyətlər müşahidə edilir. Azərbaycan iqtisadiyyatının mövcud və gələcək artımı və dayanıqlığı dövlətin heyata keçirdiyi fiskal və monetar tədbirlərin effektivliyindən, eləcə də xam neftin qiymətlərindən və Azərbaycan manatının sabitliyindən əhəmiyyətli dərəcədə asılıdır.

Neft qiymətlərində azalma və milli valyutanın əsas xarici valyutalara qarşı devalvasiyasının mənfi nəticəsi olaraq 2016-cı ildə ölkədə baş vermiş kəskin iqtisadi böhrandan sonra Azərbaycan dövləti tərəfindən uzunmüddətli iqtisadi sabitliyi və dayanıqlığı təmin etmək məqsədilə islahatlar sürətləndirilmişdir. İnstitusional dəyişiklikləri əhatə edən iqtisadi islahatlara əsasən inflyasiya aşağı birqəməli səviyyədə sabitləşmiş, iqtisadi artım pozitiv zonada qalmaqda davam etmiş, milli valyutanın meşənəsi dayanıqlı səviyyədə olmuş və ölkənin xarici sektorunda müsbət tendensiyalar müşahidə olunmuşdur.

COVID-19 pandemiyası 2020-ci ildə biznes sahəsinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərmiş, lakin hökumətin heyata keçirdiyi uğurlu vaksinasıya tədbirlərindən sonra müəssisələrin əksəriyyəti 2021-ci ildə tədricən normal fəaliyyətini bərpa etmişdir.

Siyasi və iqtisadi vəziyyətin mövcud təsirlərini proqnozlaşdırmaq çətindir, lakin bunun Azərbaycan iqtisadiyyatına təsiri daha çox ola bilər. Qrupun rəhbərliyi mövcud iqtisadi mühitdə baş verən prosesləri müşahidə edir və Qrupun yaxın gələcəkdə fəaliyyətinin dayanıqlığını və inkişafını təmin etmək üçün qabaqçılıq tədbirlər görür. Buna baxmayaraq, mövcud iqtisadi vəziyyətin gələcək təsiri qabaqcadan proqnozlaşdırmaq nisbətən müəkkəb olduğuna görə rəhbərliyin iqtisadi mühitlə bağlı cari proqnozları və təxminləri faktiki nəticələrdən fərqli ola bilər.

3 Əsas uçot siyasəti

Maliyyə hesabatlarının tərtibatının əsasları. Hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları maliyyə alətlərini ilkin olaraq ədalətli dəyərle tanımaqla, Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına ("BMHS") uyğun olaraq ilkin dəyər metoduna əsasən hazırlanmışdır. Bu konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı tətbiq edilən əsas uçot siyasətləri aşağıda göstərilir. Həmin uçot siyasətləri başqa cür göstərilmədiyi hallarda, təqdim edilən bütün dövrlərə müvafiq şəkildə tətbiq edilmişdir. Qeyd 5-ə baxın.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının BMHS-ə uyğun olaraq hazırlanması bezi əhəmiyyəti uçot təxminlərinin istifadəsini tələb edir. Bundan əlavə, uçot siyasətini tətbiq edərkən rəhbərlik öz mülahizələrini irəli sürməlidir. Daha yüksək mülahizə tələb edən və ya müəkkəb olan sahələr, həmçinin maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında uçot təxminləri və fərziyyələrin əhəmiyyətli olduğu sahələr Qeyd 4-də açıqlanır.

3 Əsas uçot siyasəti (davamı)

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları. Qrup (i) investisiya olunan müəssisələrin gəlirlərinə əhəmiyyətli təsir göstərən müvafiq funksiyaları idarə etmək səlahiyyətinə malik olduqda (ii) investisiya olunan müəssisələrdə iştirakından yaranan dəyişən gəlirlər ilə əlaqədar risklərə məruz qaldıqda və ya belə gəlirləri əldə etmək hüququna malik olduqda və (iii) investora gəlirlərinə təsir göstərmək məqsədilə investisiya olunan müəssisələrin üzərində öz səlahiyyətlərindən istifadə etmək imkanına malik olduqda belə müəssisələr Qrupun nəzarəti altında olan törəmə müəssisələr sayılır. Qrupun digər müəssisə üzərində səlahiyyətlərini müəyyən edərkən əsaslı hüquqların mövcudluğu və təsiri, o cümlədən potensial səsvermə hüquqları nəzərə alınır. Hüquq o halda əsaslı olur ki, belə hüquq sahibi investisiya olunan müəssisənin fəaliyyətinin əhəmiyyətli hissəsi ilə bağlı qərar qəbul etdiyi zaman belə hüququ praktiki olaraq icra etmək imkanına malik olsun. Qrup hətta investisiya olunan müəssisənin səsvermə hüquqlarının çox hissəsinə malik olmadığıda belə, investisiya obyektində səlahiyyətlərə malik ola bilər. Belə hallarda Qrup investisiya olunan müəssisə üzərində real səlahiyyətlərə malik olub-olmadığını müəyyən etmək məqsədilə digər səsvermə hüquqlu şəxslərin hüquqlarının həcmi və bölüşdürülmə dərəcəsi ilə əlaqədar öz səsvermə hüququnun həcmi qiymətləndirməlidir. Törəmə müəssisələrin əməliyyatları üzərində nəzarət Qrupa keçdiyi tarixdən (alış tarixi) belə müəssisələr konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına daxil edilir və nəzarətin itirildiyi tarixdən konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarından çıxarılır.

Qrup mövcud iştirak paylarını əks etdirən və pay sahibinə müəssisənin likvidasiyası halında xalis aktivlərdə proporsional həcmdə pay əldə etmək hüququ verən nəzarət olunmayan iştirak payını hər bir əməliyyat üzrə fərdi qaydada a) ədalətli dəyərle və ya b) əldə edilmiş müəssisənin xalis aktivlərində nəzarət olunmayan iştirak payına proporsional şəkildə qiymətləndirir. Mövcud iştirak paylarını əks etdirməyən nəzarət olunmayan iştirak payı ədalətli dəyərle qiymətləndirilir.

Qrup daxilindəki əməliyyatlar, bu əməliyyatlar üzrə qalıqlar, eləcə də Qrup şirkətləri arasında həyata keçirilən əməliyyatlar üzrə reallaşdırılmamış gəlirlər konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında əks etdirilmir. Bundan əlavə, reallaşdırılmamış zərərlər də çəkilmiş xərclər bərpə edilmədiyi halda maliyyə hesabatlarından çıxarılır. Cəmiyyət və onun bütün törəmə müəssisələri Qrupun siyasətinə uyğun vahid uçot siyasəti tətbiq edir.

Nəzarət olunmayan iştirak payı Qrupa birbaşa və ya dolayısı ilə sahib olmadığı paya düşən törəmə müəssisənin xalis fəaliyyət nəticələrinin və kapitalının bir hissəsini əks etdirir. Nəzarət olunmayan iştirak payı Qrupun kapitalının ayrıca komponentini formalaşdırır.

Xarici valyutanın çevrilməsi. Qrupun konsolidasiya edilmiş hər bir müəssisəsinin əməliyyat valyutası onun fəaliyyət göstərdiyi əsas iqtisadi mühitin valyutası hesab edilir. Azərbaycan Respublikasında rəsmi pul vahidinin Azərbaycan manatı ("AZN") olmasına baxmayaraq, 21 sayılı "Xarici valyuta məzənnələrində dəyişikliklərin təsiri" Beynəlxalq Mühasibat Standartına ("BMS") və ona dair şərhlərə uyğun olaraq, Cəmiyyətin debitor borcları, gəlirləri, xərcləri və borc vəsaitlərinin böyük hissəsi ABŞ dolları ilə qiymətləndirildiyi, yarandığı, ödənilməsi və ya ölçüldüyünə görə Cəmiyyətin əməliyyat və təqdimat valyutası ABŞ dollarıdır ("ABŞ dolları"). Cəmiyyətin törəmə müəssisələrinin əməliyyat valyutası Azərbaycan manatıdır. Hazırkı maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər Qrupun təqdimat valyutası olan ABŞ dolları ("ABŞ dolları") ilə təqdim edilir.

Əməliyyatlar və qalıqlar. Monetar aktivlər və öhdəliklər Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının ("Mərkəzi Bank") müvafiq hesabat dövrünün sonuna qüvvədə olan rəsmi valyuta məzənnəsinə uyğun olaraq hər bir müəssisənin əməliyyat valyutasına çevrilir. Belə əməliyyatlar üzrə hesablaşmaların həyata keçirilməsi və monetar aktiv və öhdəliklərin Mərkəzi Bankın ilin sonuna müəyyən etdiyi rəsmi məzənnə ilə hər bir müəssisənin əməliyyat valyutasına çevrilməsi nəticəsində yaranan gəlir və zərər mənfəət və ya zərərde tanınır. Məzənnə fərqi yaranan gəlir və zərərlər konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər və sair məcmu gəlir haqqında hesabatda "sair xalis gəlir/(zərər)" kimi qeydə alınır. İlin sonuna qüvvədə olan məzənnə ilə çevrilmə ilkin dəyərle qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələrə tətbiq edilmir.

Qrup şirkətləri. Hər bir Qrup müəssisəsinin əməliyyat nəticələri və maliyyə vəziyyəti (bu müəssisələrdən heç birinin əməliyyat valyutası hiperinflasiya iqtisadiyyatlı ölkələrin valyutası deyil) aşağıdakı şəkildə təqdimat valyutasına çevrilir:

- (i) təqdim edilmiş hər bir maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat üzrə aktiv və öhdəliklər, müvafiq hesabat dövrünün sonunda qüvvədə olan məzənnə ilə çevrilir;
- (ii) gəlir və xərclər orta məzənnə ilə yenidən qiymətləndirilir (həmin orta məzənnə əməliyyat tarixinə məzənnələrin məcmu təsirlərinə əsaslı şəkildə yaxın olmadığı halda, gəlir və xərclər əməliyyat tarixinə qüvvədə olan məzənnə ilə çevrilir);

3 Əsas uçot slyaseti (davamı)

- (iii) kapitalın komponentləri ilkin dəyərle çevrilir; və
(iv) bütün məzənnə fərqləri sair məcmu gəlirlərdə tanınır.

Xarici müəssisə və ya Qrupun əməliyyat və təqdimat valyutasından fərqli valyutadan istifadə edən tömə müəssisə üzərində nəzarət itirildikdə, əvvəlki dövrlərdə sair məcmu gəlirlərdə tanınmış məzənnə fərqləri silinmədən yaranan gəlir və ya zərərin bir hissəsi kimi il üzrə mənfəət və ya zərəre yenidən təsnifləşdirilir. Tömə müəssisə üzərindəki nəzarəti itirmədən onu qismən satdıqda, yığılmış məzənnə fərqlərinin müvafiq hissəsi kapitalda qeyri-nəzarət payına yenidən təsnifləşdirilir.

31 dekabr 2021-ci il tarixinə xarici valyuta qalıqlarının çevrilməsində istifadə olunan rəsmi valyuta məzənnələri aşağıdakı kimi olmuşdur: 1 ABŞ dolları = 1.7000 AZN və 1 Avro = 1.9265 AZN (2020: 1 ABŞ dolları = 1.7000 AZN və 1 Avro = 2.0890 AZN). Gəlir və xərclərin çevrilməsində istifadə olunan rəsmi orta valyuta məzənnələri aşağıdakı kimi olmuşdur: 1 ABŞ dolları = 1.7000 AZN və 1 Avro = 2.0099 AZN (2020: 1 ABŞ dolları = 1.7000 AZN və 1 Avro = 1.9448 AZN).

Keşfiyyat və qiymətləndirmə aktivləri. Lisenziyanın alınmasından əvvəlki xərclər Cəmiyyətin xüsusi ərazidə keşfiyyat işlərini aparmaq hüququnu əldə etdikdən öncə çəkilmiş xərclərə aiddir. Bu cür xərclərə keşfiyyat məlumatının əldə edilməsi və bu məlumatın təhlili ilə bağlı xərclər daxil ola bilər. Bu cür xərclər çəkildiyi dövrdə xərclərə silinir.

Perspektiv obyektlərin və keşfiyyat hüquqlarının əldə edilməsi üzrə məsrəfləri və keşfiyyat və qiymətləndirmə əməliyyatlarında çəkilmiş xərcləri daxil edən keşfiyyat obyektləri və icarələri üzrə məsrəflər keşfiyyat və qiymətləndirmə aktivləri kimi kapitallaşdırılır.

Keşfiyyat və qiymətləndirmə fəaliyyəti aşağıdakıları daxil edir:

- Tarixi keşfiyyat məlumatlarının tədqiqi və təhlili;
- Geofiziki tədqiqat vasitəsilə keşfiyyat məlumatlarının toplanması;
- Qazma prosesinin tədqiqi və seçmə;
- Ehtiyatların keyfiyyətinin və həcmünün müəyyən edilməsi və tədqiqi;
- Neqliyyat və infrastruktur tələblərinin təhlili;
- Dağ-mədən və maliyyə tədqiqatının aparılması.

Keşfiyyat və qiymətləndirmə aktivləri keşfiyyat və qiymətləndirmə mərhələsində gələcək dövrlərə keçirilir və kommersiya ehtiyatlarının müəyyən edilənə qədər və ya müəyyənləşdirmə prosesi başa çatana qədər silinir.

Keşfiyyat və qiymətləndirmə aktivlərinin dəyersizləşmə üzrə qiymətləndirilməsi 6 sayılı "Mineral resursların işlənməsi və qiymətləndirilməsi" adlı BMHS-də verilən dəyersizləşmə göstəricilərinə uyğun olaraq aparılır. Keşfiyyat və qiymətləndirmə mərhələsində amortizasiya xərci hesablanmır.

Kommersiya baxımından effektiv ehtiyatlar müəyyən edildikdən və onların işlənilməsinə razılıq verildikdən sonra keşfiyyat və qiymətləndirmə aktivləri dəyersizləşmə üzrə sınaqdan keçirilir və tikili və avadanlıqların tərkibində tikilməkdə olan aktivlərə köçürülür.

Keşfiyyat və qiymətləndirmə üzrə kapitallaşdırılmış məsrəflər üçün hər bir hesabat tarixində əvvəlki dövrdə tanınmış dəyersizləşmə zərərlərinin artıq mövcud olmaması və ya azalmasının hər hansı əlamətinin olub-olmamasını müəyyənləşdirmək üçün qiymətləndirmə aparılır. Bu cür əlamət mövcud olduqda, Cəmiyyət bərpa edilə bilən məbləği hesablayır.

Keşfiyyat və qiymətləndirmə üzrə məsrəflər tikilməkdə olan aktivlərə köçürüldükdən sonra, tikili, quraşdırılma və infrastruktur obyektlərinin tamamlanması üzrə bütün məsrəflər tikilməkdə olan aktivlər daxilində kapitallaşdırılır.

Kommersiya hasilatı başlayan zaman, öncə kapitallaşdırılmış keşfiyyat, qiymətləndirmə və işlənilmə xərcəri istehsal mədənlərinə köçürülür və istehsal vahidi əsasında mədən əmlakının kommersiya ehtiyatları üzrə tükənməyə silinir.

Ehtiyatların artımı ilə nəticələncəyi gözlənilən potensial mineral ehtiyatların qiymətləndirilməsi ilə bağlı kommersiya hasilatın başlanması tarixindən sonra çəkilmiş keşfiyyat və qiymətləndirmə üzrə məsrəflər keşfiyyat və qiymətləndirmə aktivləri kimi kapitallaşdırılır. Ehtiyat artımının sübutu mövcud olduqda, bu cür xərclər üzrə dəyersizləşmə baxımından yoxlanılır və istehsal mədənlərinə köçürülür.

3 Əsas uçot siyasəti (davamı)

Tikili və avadanlıqlar. Tikili və avadanlıqlar yığılmış amortizasiya və ehtiyac yaranarsa dəyersizləşmə çıxılmaqla, ilkin dəyerdə uçota alınır.

Tikili və avadanlıqlar ilə bağlı sonrakı xərclər müvafiq olaraq aktivin balans dəyərində və ya ayrıca aktiv kimi yalnız o halda tanınır ki, həmin aktivlə bağlı gələcək iqtisadi səmərənin Qrupa daxil olması ehtimal edilsin və onun dəyəri etibarlı şəkildə ölçülə bilsin.

Kiçik həcmli təmir və gündəlik xidmət xərcləri çəkildiyi dövrdə xərce silinir. Avadanlıqların əsas hissələrinin əvəz edilməsi xərcləri kapitallaşdırılır və əvəz edilmiş hissələr balansdan silinir.

Tikilməkdə olan aktivlər. Tikilməkdə olan aktivlər yataqların işlənməsi, binaların, infrastrukturun, maşın və avadanlıqların tikintisi ilə birbaşa bağlı olan xərclərdən ibarətdir.

Aktivin tikintisi başa çatdırıldıqdan və istifadəyə verildikdən sonra aktivlə bağlı xərclər tikili və avadanlıqların tərkibində müvafiq aktivlər qrupuna köçürülür. Bu aktivlərin amortizasiyası həmin aktivlər təyinatı üzrə istifadəyə hazır olduqda başlayır.

İstehsal mədənləri. Tikili və avadanlıqlara, həmçinin yığılmış amortizasiya və mümkün dəyersizləşmə zərərləri çıxılmaqla, ilkin dəyerdə uçota alınan mədənlərin istismarı ilə bağlı aktivlər daxildir. Mədənlərin istismarı ilə bağlı aktivlər qızıl hasilatının iqtisadi rentabelliği zamanı kəşfiyyat və qiymətləndirmə aktivlərindən köçürülür, yaxud işlənmə və hasilat mərhələsində yaranır. Mədənlərin istismarı ilə bağlı aktivlərə qazma xərcləri, sahənin bərpası üzrə təxmin edilən xərclər, tullantıların daşınma xərcləri və mədən tikintisi xərcləri daxildir.

İstehsal mədənləri istehsal vahidi metodu əsasında tükənməyə silinir. İstehsal vahidi metodunu tətbiq edərkən tükənmə, mövcud qurğulardan və istismar üsullarından istifadə etməklə mədənlərdən çıxarıla biləcəyi təxmin edilən ehtiyatlara əsasən cari və gələcək dövrlərdə gözlənilən ümumi hasilatın nisbəti kimi hesablanır.

Köhnəlmə və tükənmə. İstehsal mədənləri daxilində mədənin işlənməsi üzrə yığılmış xərclər müvafiq mədənin iqtisadi baxımdan bərpa edilə bilən ehtiyatları üzrə istehsal vahidi əsasında tükənməyə silinir, lakin istifadə müddəti yatağın istifadə müddətindən qısa olan aktivlər üzrə tükənmə istifadə müddəti üzrə bərabər hissələrə bölünməklə hesablanır.

Tikilməkdə olan aktivlər üçün amortizasiya hesablanır. Digər tikili və avadanlıqlar üzrə amortizasiya düz xətt metoduna, yəni əsas vəsaitlərin təxmini faydalı istifadə müddəti ərzində aktivlərin ilkin dəyərini onların qalıq dəyərində azaltmaqla hesablanır:

	Faydalı istifadə müddəti
Tikillilər	13 il
Nəqliyyat vasitələri	3 - 4 il
Maşın və avadanlıqlar	4 il
Möbel və digər avadanlıqlar	4 - 5 il
Kompüter avadanlığı	3 - 4 il

Aktiv faydalı istifadə müddətinin sonunda nəzərdə tutulan vəziyyətə uyğun olduqda, onun satışı ilə bağlı ehtimal olunan xərclər çıxıldıqdan sonra, Qrup tərəfindən əldə oluna biləcək qiymətləndirilmiş məbləğ aktivin qalıq dəyəridir. Aktivlərin qalıq dəyəri və faydalı istifadə müddəti hər bir hesabat dövrünün sonunda nəzərdən keçirilir və lazım olduqda dəyişdirilir.

Tullantıların daşınması xərcləri. Çöküntülərin və dağ-mədən işləri ilə əlaqədar digər istehsalat tullantılarının daşınması mədənin ilkin işlənməsi zamanı mineral filiz yatağına çıxış əldə etmək üçün tələb olunur. Bu fəaliyyətə birbaşa aid edilən xərç, mədən kommersiya hasilatına hazır hesab ediləndə, istehsal mədən aktivləri daxilində tam olaraq kapitallaşdırılır. Bu, investisiyadan yaranan pul vəsaitlərinin hərəkəti daxilində genişlənən əsaslı məsrəflər kimi təsnif edilir.

Mədən kommersiya hasilatına hazır olduqdan sonra istehsalat tullantılarının daşınması sükurların kəsilməsi hesab olunur.

İstehsalat tullantılarının daşınması cari dövrdə hasil edilən filizə çıxışı asanlaşdırdıqda, istehsalat tullantılarının hasilat mərhələsində daşınması üzrə xərclər BMS 2-yə "Məl-məteriial ehtiyatları" uyğun olaraq, Qrupun konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər və sair məcmu gəlir haqqında hesabatında əməliyyat məsrəfləri kimi göstərilir.

3 Əsas uçot siyasəti (davamı)

Hasilat mərhələsində tullantıların daşınması ehtiyatların yaranması və gələcək dövrlərdə filiz çıxışın asanlaşması ilə nəticələndikdə, istehsalat tullantılarının daşınması ilə əlaqəli xərclər iki element arasında bölüşdürülür. Gələcək filiz hasilatına fayda gətirən hissə tullantıların daşınması və işlənmə üzrə kapital xərclərin tərkibində kapitallaşdırılır. Kapitallaşdırılacaq məbləği xüsusi olaraq müəyyən etmək mümkün olmadıqda o, cari istehsalat tullantılarının həcmi bütöv yatağın müəyyən edilmiş komponenti üzrə gözlənilən həcmi ilə müqayisə etməklə müəyyən edilir. Komponentlər mədənin istismar planına əsasən müəyyən edilən bütöv yatağın xüsusi həcmindən ibarətdir.

Müəyyən hallarda, hasilatın olmaması və ya az həcmde olmasına baxmayaraq, böyük həcmli istehsalat tullantılarının daşınması baş verə bilər.

İstehsalat tullantılarının daşınması ilə bağlı kapitallaşdırılmış bütün məbləğlər istehsal vahidi metodu ilə onların aid olduğu yatağın komponentinin filiz ehtiyatlarına əsasən amortizasiya olunur.

Mədənin xidmət müddəti planına edilən dəyişikliklərin istehsalat tullantılarının daşınması və ya komponent üçün qalıq ehtiyatları üzrə gözlənilən xərclərə təsiri gələcək dövrlərə tətbiq edilməklə proqnozda dəyişiklik kimi əks etdirilir.

İstifadə hüquqlu aktivlər. Qrup müxtəlif ofis binaları, anbarlar, mənzillər və nəqliyyat vasitələri icarəyə götürür.

İcarə müqaviləsi üzrə yaranan aktivlər ilkin olaraq cari dəyərle qiymətləndirilir. İstifadə hüquqlu aktivlər aşağıdakılar nəzərə alınmaqla, ilkin dəyərle qiymətləndirilir:

- icarə öhdəliyinin ilkin qiymətləndirmə məbləği;
- icarə üzrə həvəsləndirici ödənişlər çıxılmaqla, icarə müqaviləsinin başlanma tarixindən əvvəl aparılmış bütün icarə ödənişləri;
- bütün ilkin birbaşa xərclər, və
- aktivin icarə müqaviləsinin şərtlərinə görə tələb olunan vəziyyətə qaytarılması xərcləri.

İstifadə hüquqlu aktivlər adətən onların faydalı istifadə və ya icarə müddəti ərzində (bu müddətlərdən hansı daha tez başa çatarsa) düz xətt metodu ilə amortizasiya edilir. Qrup alış imkanının icrasından əsaslandırılmış şəkildə əmin olduqda, istifadə hüquqlu aktivləri əsas aktivin faydalı istifadə müddəti ərzində amortizasiya edir. İstifadə hüquqlu aktivlərin amortizasiyası onların təxmin edilən faydalı istifadə müddəti ərzində düz xətt metodu ilə aşağıdakı kimi hesablanır:

	<u>Faydalı istifadə müddəti</u>
Ofis binaları	3 - 5 il
Anbarlar	3 - 5 il
Menzillər	5 il
Nəqliyyat vasitələri	2 il

Qeyri-maddi aktivlər. ASM-ə uyğun olaraq, Cəmiyyət əvvəlki podratçılardan dağ-mədən və kəşfiyyat işlərinin aparılması hüququnu özündə ehtiva edən aktivlər qrupu satın almışdır.

Dağ-mədən və kəşfiyyat işlərinin aparılması hüquqları ilkin olaraq maya dəyərində tanınır. Maya dəyəri aktivlər qrupunun əldə olunma xərclərini dağ-mədən və kəşfiyyat işlərinin aparılması hüquqlarına (əldəetmə tarixində onların nisbi ədalətli dəyərində əsasən) bölüşdürməklə müəyyən edilmişdir.

Dağ-mədən işlərinin aparılması hüquqları potensial mineral ehtiyatların və yığılmış tükenmənin qiymətləndirilməsindən irəli gələn dəyersizləşmə üçün ehtiyat çıxılmaqla, maya dəyərində uçota alınır. Kəşfiyyat işlərinin aparılması hüquqları dəyersizləşmə üzrə ehtiyat çıxılmaqla, maya dəyərində uçota alınır. Kəşfiyyat işlərinin aparılması hüquqları tükenməyə silinmir. Dağ-mədən işlərinin aparılması hüquqları müvafiq sahənin cəmi ehtiyatları üzrə istehsal vahidi əsasında tükenməyə silinir. Tükenmə müvafiq sahənin istehsal mərhələsinə start verildikdə başlayır.

Cəmiyyət dağ-mədən və kəşfiyyat işlərinin aparılması hüququnun bərpa dəyərinin müəyyənləşdirilməsi üçün pul axınlarının diskontlaşdırılması modelini tətbiq etmişdir və mədənlər üzrə gözlənilən gələcək pul axınlarını mədənlərin xidmət müddəti planlarına əsasən hesablamışdır. Gözlənilən gələcək pul axınları əldə olunma tarixinə mədənin xidmət müddəti planını istifadə edərək gələcək hasilatın, emtəe qiymətlərinin, əməliyyat məsrəflərinin və əsaslı məsrəflər üzrə proqnozların hesablanmasına əsaslanır.

Cəmiyyətin digər qeyri-maddi aktivləri müəyyən edilmiş faydalı istifadə müddətinə malik olub, əsasən kapitallaşdırılmış proqram təminatı və lisenziyalardan ibarətdir.

3 Əsas uçot siyasəti (davamı)

Proqram təminatı üzrə əldə edilmiş lisenziyalar onların alınması və tətbiq edilməsi üçün çəkilmiş xərclərin əsasında kapitallaşdırılır.

Proqram təminatı ilə əlaqəli xərclər (məs, texniki dəstək xərcləri) çəkilmiş xərclərdən artıq əlavə iqtisadi səmərə gətirəcəyi ehtimal edilmədiyi halda, çəkildiyi zaman xərcə silinir.

Qeyri-maddi aktivlər onların faydalı istifadə müddəti ərzində düz xətt metodu ilə amortizasiya edilir

Qeyri-maddi aktivlər dəyersizləşdikdə, onların balans dəyəri istifadə dəyəri və satış xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyəri arasında daha böyük olan dəyərə silinir.

Qeyri-maliyyə aktivlərinin dəyersizləşməsi. Hər bir hesabat dövründə Cəmiyyət pul vəsaitləri yaradan vahid ("CGU") daxilində aktivin və ya aktivlər qrupunun dəyersizləşməsinə dair əlamətin olub-olmadığını qiymətləndirir. Dəyersizləşmə əlaməti mövcud olduqda, Cəmiyyət CGU-nun bərpa edilə bilən dəyərini hesablayır və onu CGU-nun balans dəyəri ilə müqayisə edir. CGU-nun bərpa edilə bilən dəyəri onun satış məsrəfləri çıxılmaqla ədalətli dəyəri və istifadə dəyərindən daha yüksək olan dəyəridir. Aktivin balans dəyəri onun bərpa edilə bilən dəyərindən artıq olarsa, dəyersizləşmə zərəri dövr ərzində konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər və sair məcmu gəlir haqqında hesabatda tanınır. İstifadə dəyərini müəyyən edərkən proqnozlaşdırılan gələcək pul axınları pulun zaman dəyərinin cari bazar qiymətləndirməsini və aktivlərə xas olan riskləri əks etdirən vergidən əvvəlki diskont dərəcəsinə istifadə etməklə diskontlaşdırılır. Pul axınları CGU-nun sonradan satışı da daxil olmaqla, onun davam edən istifadəsindən əldə edilməsi gözlənilən diskont edilmiş gələcək pul axınlarının ən dəqiq təxminlərinə əsaslanır.

Əvvəllər tanınmış dəyersizləşmə zərərinin artıq mövcud olmaması və ya azalmasına dair əlamətlər olduqda, dəyersizləşmənin bərpası hər bir hesabat dövründə qiymətləndirilir. Dəyersizləşmənin bərpası əlamətləri mövcud olduqda, bərpa edilə bilən dəyər hesablanır. Bərpa edilə bilən dəyər balans dəyərindən artıq olarsa, CGU-nun balans dəyəri amortizasiya çıxılmaqla onun bərpa edilə bilən dəyərinə qədər artırılır. Artırılmış balans dəyəri əvvəlki illərdə CGU üzrə heç bir dəyersizləşmə zərəri tanınmayacağı halda müəyyən ediləcək balans dəyərindən artıq ola bilməz. Dəyersizləşmə zərərinin bərpası onun müəyyən edildiyi dövrdə konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər və sair məcmu gəlir haqqında hesabatda gəlir kimi tanınır.

Maliyyə alətləri - əsas qiymətləndirmə üsulları. Ədalətli dəyər qiymətləndirmə tarixində bazar iştirakçıları arasında könüllü şəkildə əməliyyat heyata keçirilərkən aktiv satmaq üçün alınacaq və öhdəliyi ötürərək ödəniləcək dəyərdir. Ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq fəal bazarda alınıb satıla bilən qiymət ilə təsdiqlənir. Fəal bazar qiymətlər haqqında davamlı olaraq məlumat əldə etmək üçün aktiv və öhdəliklər üzrə əməliyyatların kifayət qədər tez müddətdə və həcmdə heyata keçirildiyi bazardır.

Fəal bazarda alınıb satılan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri ayrı-ayrı aktiv və ya öhdəliklərin bazar qiymətinin müəssisənin istifadəsində olan aktiv və ya öhdəliklərin miqdarına hasili nəticəsində alınan məbləğ kimi ölçülür. Bu hal hətta bazarın normal gündəlik ticarət dövriyyəsi müəssisənin istifadəsində olan aktiv və öhdəliklərin qarşılınması üçün kifayət qədər olmadıqda və bir əməliyyat üzrə mövqələrin satılması üçün sifarişlərin yerləşdirilməsi bazar qiymətinə təsir etdikdə baş verir.

Əməliyyatın qiyməti haqqında bazar məlumatı olmayan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün pul axınlarının diskontlaşdırılması modelindən, həmçinin bazar şərtləri ilə heyata keçirilən analoji əməliyyatlar haqqında məlumatlara və ya investisiya olunan müəssisələrin cari dəyərinə əsaslanan modellərdən istifadə edilir. Ədalətli dəyərin qiymətləndirilməsi nəticələri aşağıda göstəriləndiyi kimi ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələrinə görə təhlil edilir: (i) 1-ci Səviyyəyə oxşar aktivlər və ya öhdəliklər üçün aktiv bazarlarda kotirovka olunan (düzəliş edilməyən) qiymətlər ilə qiymətləndirmələr aiddir, (ii) 2-ci Səviyyəyə aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa (yeni, qiymətlər) və ya dolayısı ilə (yeni, qiymətlər əsasında hesablananlar) müşahidə edilə bilən əhəmiyyətli ilkin məlumatların istifadə edildiyi qiymətləndirmə üsulları ilə qiymətləndirmələr aiddir; (iii) 3-cü Səviyyəyə aid olan qiymətləndirmələr yalnız müşahidə oluna bilən bazar məlumatlarına əsaslanır (yeni, qiymətləndirmə üçün əhəmiyyətli həcmdə müşahidə oluna bilməyən ilkin məlumatlar tələb edilir).

Əməliyyat xərcləri əlavə xərcləri əks etdirir və birbaşa olaraq maliyyə alətinin alışı, buraxılması və ya satışı ilə əlaqədardır. Əlavə xərc əməliyyat heyata keçirilmədiyi təqdirdə yaranmayan xərclərdir. Əməliyyat xərclərinə agentlərə (satış üzrə agentlər kimi fəaliyyət göstərən işçilər daxil olmaqla), məsləhətçilərə, brokerlərə və dilərlərə ödənilmiş haqq və komissiyalar, tənzimləyici orqanlar və fond birjalalarına ödəmələr, ələcə də mülkiyyət hüququnun köçürülməsi üzrə vergilər və rüsumlar daxildir. Əməliyyat xərclərinə borc vəsaitləri üzrə mükafat və ya diskontlar, maliyyələşdirmə xərcləri, daxili inzibati və ya saxlama xərcləri daxil deyil.

3 Əsas uçot siyasəti (davamı)

Amortizasiya olunmuş dəyər əsas məbləğ üzrə ödənişlərin çıxılmasından və hesablanmış faizlərin əlavə edilməsindən, maliyyə aktivləri üçün isə gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtiyatın çıxılmasından sonra maliyyə alətinin ilkin tanınma zamanı qeydə alınan dəyəridir. Hesablanmış faizlərə ilkin tanınma zamanı təxirə salınmış əməliyyat xərclərinin və effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə etməklə ödənilməli məbləğ üzrə hər hansı mükafat və ya diskontun amortizasiyası daxildir. Hesablanmış faiz gəlirləri və faiz xərcləri, o cümlədən hesablanmış kupon gəlirləri və amortizasiya edilmiş diskont və ya mükafat (o cümlədən təqdim olunma zamanı təxirə salınmış komissiyalar, əgər varsa) ayrıca göstərilir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda müvafiq maddələrin balans dəyərində əks olunur.

Effektiv faiz metodu maliyyə alətinin balans dəyəri üzrə sabit faiz dərəcəsinin (effektiv faiz dərəcəsi) təmin edilməsi üçün faiz gəlirləri və ya xərclərinin müvafiq dövr ərzində uçota alınması metodudur. Effektiv faiz dərəcəsi gələcək pul ödənişləri və ya daxilolmalarını (kreditlər üzrə gələcək zərərlər istisna olmaqla) maliyyə alətinin müddəti və ya daha qısa müddət ərzində maliyyə alətinin ümumi balans dəyərinə diskontlaşdırılan dərəcədir. Effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aləti üçün nezdə tutulan dəyişən faiz dərəcəsi üzrə kredit spredini əks etdirən mükafatlar və ya diskont və yaxud bazar qiymətlərindən asılı olaraq müəyyən edilməyən digər dəyişən amillər istisna olmaqla, faiz dərəcələrinin növbəti dəyişdirilmə tarixinə qədər dəyişən faizli alətlər üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətini diskont etmək üçün istifadə edilir. Belə mükafatlar və ya diskontlar maliyyə alətinin gözlənilən tədavül müddəti ərzində amortizasiya edilir. Diskont dəyərinin hesablanmasına müqavilə şərtləri arasında ödənilmiş və ya alınmış effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsini təşkil edən bütün komissiyalar daxildir. Alınmış və ya yaradılmış kredit üzrə dəyersizləşmiş maliyyə aktivləri (POCI) üzrə effektiv faiz dərəcəsinə ilkin tanınma zamanı kredit riski nəzərə alınmaqla düzəliş edilir, yeni, effektiv faiz dərəcəsi müqavilə üzrə pul axınlarına əsasən deyil, ilkin tanınma zamanı gözlənilən gələcək pul axınlarına əsasən hesablanır.

Maliyyə alətlərinin ilkin tanınması. FVTPL kateqoriyasında ölçülən maliyyə alətləri ilkin olaraq ədalətli dəyərle tanınır. Bütün digər maliyyə alətləri əməliyyat xərcləri də daxil olmaqla, ilkin olaraq ədalətli dəyərle tanınır. İlkin tanınma zamanı ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq əməliyyat qiyməti ilə sübut edilir. İlkin tanınma zamanı gəlir və ya zərər yalnız ədalətli dəyər ilə əməliyyat qiyməti arasında fərq olduqda qeydə alınır. Əməliyyat qiyməti eyni maliyyə aləti ilə aparılan digər müşahidə oluna bilən cari bazar əməliyyatları və ya əsas məlumat kimi yalnız müşahidə edilə bilən bazarların məlumatlarını istifadə edən qiymətləndirmə modeli ilə sübut edilir. İlkin tanınmadan sonra amortizasiya olunmuş dəyərle ölçülən maliyyə aktivləri və sair məcmu gəlirdə ədalətli dəyərle əks etdirilən ("FVOCI") borc alətlərinə investisiyalar üzrə gözlənilən kredit zərərləri üçün ehtiyat tanınır və bu da aktivin ilkin tanınmasından dərhal sonra zərərin tanınması ilə nəticələnir.

Qanunvericilik və ya ümumi qəbul edilmiş bazar qaydaları ilə müəyyən edilmiş vaxt çərçivəsində təchiz olunması nəzərdə tutulan maliyyə aktivlərinin bütün digər alış və satışları ("standart şərtlər" əsasında alış və satışlar), Qrupun maliyyə aktivini almaq və ya satmaq öhdəliyini qəbul etdiyi əməliyyat tarixində qeydə alınır. Alış üzrə bütün digər əməliyyatlar Qrupun həmin maliyyə aləti üzrə müqavilə tərəfi olduğu halda tanınır.

Maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi və sonrakı dövrdə qiymətləndirilməsi: qiymətləndirmə kateqoriyaları. Qrup maliyyə aktivlərini amortizasiya olunmuş dəyərle ölçülən maliyyə aktivləri kateqoriyasına təsnifləşdirir. Borc maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi və sonrakı dövrdə qiymətləndirilməsi (i) müvafiq aktivlər portfelinin idarə olunması üçün Qrupun biznes modelindən və (ii) aktiv üzrə pul axınlarının xüsusiyyətindən asılıdır.

Maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi və sonrakı dövrdə qiymətləndirilməsi: biznes model. Biznes model Qrupun pul axınları əldə etməsi məqsədilə portfelin idarə edilməsi üçün istifadə etdiyi metodu əks etdirir və Qrupun məqsədinin: (i) aktivlərdən yalnız müqavilə üzrə pul axınlarının əldə edilməsi ("müqavilə üzrə pul axınlarının əldə edilməsi üçün aktivin saxlanması") və ya (ii) müqavilədə nəzərdə tutulan və aktivlərin satışından yaranan pul axınlarının əldə edilməsi ("müqavilə üzrə pul axınlarının əldə edilməsi və maliyyə aktivlərinin satılması üçün aktivlərin saxlanması") olub-olmadığını müəyyən edir. (i) və (ii) bəndlər tətbiq edilmədikdə, maliyyə aktivləri "digər" biznes modellərə aid edilir və FVTPL kateqoriyasında ölçülür.

Biznes model qiymətləndirmə tarixində mövcud olan portfel üzrə müəyyən edilmiş məqsədlərə nail olmaq üçün Qrupun həyata keçirməyi planlaşdırdığı fəaliyyətə dair bütün müvafiq sübutlar əsasında aktivlər qrupu (portfel səviyyəsində) üçün müəyyən edilir. Biznes modelin müəyyən edilməsi zamanı Qrupun nəzərə aldığı amillərə portfelin məqsədi və tərkibi, müvafiq aktivlər üzrə pul axınlarının əldə edilməsi ilə bağlı keçmiş təcrübə, risklərin qiymətləndirilməsi və idarə edilməsi üzrə yanaşmalar, aktivlər üzrə gəlirliliyin qiymətləndirilməsi üsulları və aktivlərin idarə edilməsi menecerlərinə ödənişlərin sxemi daxildir.

3 Əsas uçot siyasəti (davamı)

Maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi və sonrakı dövrdə qiymətləndirilməsi: pul axınlarının xüsusiyyətləri. Biznes model müqavilə üzrə pul axınlarının əldə edilməsi və ya müqavilə üzrə pul axınlarının əldə edilməsi və maliyyə aktivlərinin satılması üçün aktivlərin saxlanılmasını nəzərdə tutduqda, Qrup pul axınlarının yalnız əsas borc və faiz ödənişlərindən ibarət olub-olmadığını qiymətləndirir (SPPI təhlili). Asılı töməmə aletli maliyyə aktivləri üzrə pul axınlarının yalnız əsas borc və faiz ödənişlərindən ibarət olub-olmadığını müəyyən etmək üçün belə aktivlər məcmu şəkildə nəzərdən keçirilir. Belə bir qiymətləndirmə apararkən Qrup müqavilə üzrə pul axınlarının əsas kredit razılaşmasının şərtlərinə uyğun olub-olmadığını, yeni faizlərə yalnız kredit riski üzrə ödənişlərin daxil olmasını, pulun zaman dəyərini, əsas kredit razılaşmasının digər risklərini və mənfəət marjasını nəzərə alır.

Müqavilə şərtləri əsas kredit sazişinin şərtlərinə uyğun olmayan riskə və ya dəyişənliyə məruz qalmanı nəzərdə tutduqda, müvafiq maliyyə aktivləri FVTPL kateqoriyasında təsnifləşdirilir və qiymətləndirilir. SPPI təhlili aktivin ilkin tanınması zamanı həyata keçirilir və sonradan yenidən qiymətləndirilmir.

Maliyyə aktivlərinin yenidən təsnifləşdirilməsi. Maliyyə aktivlərinin idarə edilməsi üzrə biznes model tam dəyişdirildikdə, bütün maliyyə aletləri yenidən təsnifləşdirilməlidir. Aktivlərin yenidən təsnifləşdirilməsi perspektiv qaydada – biznes modeldəki dəyişiklikdən sonrakı ilk hesabat dövrünün əvvəlindən tətbiq edilir. Qrup cari və müqayisəli dövr ərzində öz biznes modelini dəyişdirməmiş və maliyyə aktivlərini yenidən təsnifləşdirməmişdir.

Maliyyə aktivlərinin dəyersizləşməsi: gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtiyat. Qrup amortizasiya olunmuş dəyərle ölçülən borc aletləri üzrə gözlənilən kredit zərərlərini (GKZ) proqnozlar əsasında qiymətləndirir. Qrup hər bir hesabat tarixində gözlənilən kredit zərərlərini qiymətləndirir və maliyyə və müqavilə aktivləri üzrə xalis dəyersizləşmə zərərlərini tanıyır. Gözlənilən kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi aşağıdakıları özündə əks etdirir: (i) bir sıra mümkün nəticələrin qiymətləndirilməsi yolu ilə müəyyən edilmiş obyektiv və ehtimal ilə ölçülmüş məbləğ, (ii) pulun zaman dəyəri və (iii) hesabat tarixində keçmiş hadisələr, cari şərtlər və proqnozlaşdırılan gələcək iqtisadi vəziyyət haqqında artıq xərc çəkmədən və ya çalışmadan əldə edilə bilən əsaslandırılmış və təsdiqlənmiş məlumat.

Amortizasiya olunmuş dəyərle ölçülən borc aletləri və müqavilə aktivləri gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtiyat çıxılmaqla, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda göstərilir.

Maliyyə aktivlərinin silinməsi. Maliyyə aktivlərini bərpa etmək üçün Qrupun bütün praktiki imkanları tükəndikdə və Cəmiyyət belə aktivlərin bərpasına dair gözləntilərin əsaslandırılmadığı qənaətinə gəldikdə, maliyyə aktivləri tam və ya qismən silinir. Aktivlərin silinməsi tanınmanın dayandırılmasını əks etdirir. Qrup müqaviləyə əsasən ödənilməli məbləğləri bərpa etməyə cəhd etdikdə, lakin həmin məbləğlərin bərpası ilə bağlı əsaslandırılmış gözləntiləri olmadıqda, bəzində hələ də məcburi bərpa tədbirləri görülməli maliyyə aktivlərini silə bilər.

Maliyyə aktivlərinin tanınmasının dayandırılması. Qrup aşağıdakı hallarda maliyyə aktivlərinin tanınmasını dayandırır: (a) aktivlər geri alındıqda və ya bu aktivlərlə əlaqədar pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə hüquqların müddəti başa çatdıqda və ya (b) Qrup maliyyə aktivlərindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını üzrə mülkiyyət hüququnu ötürdükdə və ya ötürülmə haqqında müqavilə bağladıqda və bu zaman (i) həmin aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə başqa tərəfə ötürdükdə və ya (ii) bu aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə ötürmədikdə və ya saxlamadıqda, lakin, həmin aktivlər üzrə nəzarət hüququnu özündə saxlamadıqda.

Qarşı tərəf satışa məhdudiyətlər qoymadan aktiv tam olaraq əlaqəli olmayan üçüncü tərəfə satmaq imkanına malik olmadıqda nəzarəti özündə saxlayır.

Maliyyə öhdəliklərinin qiymətləndirilmə kateqoriyaları. Maliyyə öhdəlikləri sonradan amortizasiya olunmuş dəyərle ölçülür.

Maliyyə öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması. Maliyyə öhdəliyinin tanınması öhdəlik icra edildiyi halda dayandırılır (yeni, müqavilədə göstərilən öhdəlik yerinə yetirildikdə, ləğv edildikdə və ya icra müddəti başa çatdıqda).

Qrup ilə onun əvvəlki kreditörleri arasında şərtləri əhəmiyyətli dərəcədə fərqli olan borc aletlərinin mübadiləsi, eyni zamanda mövcud maliyyə öhdəliklərinin şərtlərinin əhəmiyyətli dərəcədə dəyişdirilməsi ilkin maliyyə öhdəliyinin icrası və yeni maliyyə öhdəliyinin tanınması kimi uçota alınır. Şərtlər o halda əhəmiyyətli dərəcədə dəyişmiş hesab olunur ki, alınmış və ilkin effektiv faiz metodu ilə diskontlaşdırılmış bütün ödənilmiş komissiyalar daxil olmaqla, yeni şərtlərə əsasən pul axınlarının diskontlaşdırılmış cari dəyəri ilkin maliyyə öhdəliyi üzrə qalan pul axınlarının diskontlaşdırılmış cari dəyərindən ən azı 10% fərqlənsin. Borc aletlərinin mübadiləsi və ya şərtlərinin dəyişdirilməsi öhdəliyin icrası kimi nəzərə alınarsa, bütün xərclər və ya ödənilmiş komissiyalar öhdəliyin icrası üzrə mənfəət və ya zərər təsnif edilir.

3 Əsas uçot siyasəti (davamı)

Borc alətinin mübadiləsi və ya şərtlərinin dəyişdirilməsi öhdəliyin icrası kimi nəzərə alınmadıqda, bütün xərclər və ya ödənilmiş komissiyalar öhdəliyin balans dəyərində düzəliş kimi əks etdirilir və modifikasiya edilmiş öhdəliyin qalan müddəti ərzində amortizasiya edilir.

Öhdəliklərin icrası ilə nəticələnməyən dəyişikliklər əvvəlki tarixlə məcmu amortizasiyanın hesablanması metodu ilə texniki göstəricinin dəyişməsi kimi uçota alınır və bu zaman gəlir və ya zərər balans dəyərindəki fərqin iqtisadi mahiyyəti səhmdar ilə kapital əməliyyatlarına aid edilməyi təqdirde, mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir.

Maliyyə alətlərinin əvəzləşdirilməsi. Maliyyə aktiv və öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi və xalis məbləğin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda daxil edilməsi tanınmış məbləğlərin əvəzləşdirilməsi üçün qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hüququn, ələcə də əvəzləşdirməni aparmaq və ya aktiv realizasiya edərkən müvafiq öhdəliyi də satmaq niyyətinin mövcud olduğu hallarda həyata keçirilə bilər. Belə əvəzləşdirmə hüququ (a) gələcək hadisələrdən asılı olmamalı və (b) aşağıdakı bütün hallarda hüquqi qüvvəyə malik olmalıdır (i) adi fəaliyyət gedişində (ii) defolt halı olduqda və (iii) ödəniş qabiliyyəti olmadıqda və ya müflisləşmə baş verdikdə.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə nağd pul və banklardakı tələbli depozitlər daxildir. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri aşağıdakı səbəblərə görə amortizasiya olunmuş dəyərlə qeydə alınır: (i) müqavilə üzrə pul axınlarını əldə etmək məqsədilə saxlanılır və həmin pul axınları yalnız əsas borc və faiz ödənişlərindən ibarətdir, və (ii) FVTPL kateqoriyasında qiymətləndirilmir.

Ticarət və digər kreditör borcları. Ticarət və digər kreditör borcları qarşı tərəfin müqavilə üzrə öz öhdəliklərini yerinə yetirdiyi zaman hesablanır və ilkin olaraq ədalətli dəyərlə, sonra isə effektiv faiz metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş dəyərlə tanınır.

İcarə öhdəlikləri. İcarə müqaviləsi üzrə yaranan öhdəliklər ilkin olaraq cari dəyərlə qiymətləndirilir. İcarə öhdəliklərinə aşağıdakı icarə ödənişlərinin xalis cari dəyəri daxildir:

- icarə üzrə alınacaq hevesləndirici ödənişlər çıxılmaqla, sabit ödənişlər (məhiyyətə sabit ödənişlər daxil olmaqla);
- zəmanəti son qalıq dəyəri üzrə ödənilməsi gözlənilən məbləğlər;
- Qrupun əsaslandırılmış şəkildə əmin olduğu halda alış imkanının istifadə ediləcəyi qiyməti, və
- icarə müddəti ərzində Qrup icarəni ləğv etmə imkanını istifadə edərsə, icarənin ləğv edilməsi ilə bağlı cərimə ödənişləri.

İcarə müddətinin uzadılması və ləğv edilməsi imkanları Qrupun bir sıra icarə müqavilələrində nəzərdə tutulur. Bu şərtlər Qrupun fəaliyyətində istifadə etdiyi aktivlərin idarə edilməsində əməliyyat çevikliyinin artırılması məqsədilə tətbiq edilir. İcarə müddətinin uzadılması və ləğv edilməsi imkanlarının böyük hissəsi müvafiq icarəyə verən tərəfindən deyil, yalnız Qrup tərəfindən icra edilə bilər. İcarə müddətinin uzadılması imkanı (və ya icarənin ləğv edilməsi imkanının istifadə müddətindən sonrakı dövrlərin) yalnız müqavilənin müddətinin uzadılacağına (və ya ləğv edilməyəcəyinə) əsaslandırılmış şəkildə əminlik olduqda, icarə müddətinə daxil edilir. İcarə müddətinin uzadılmasına dair əsaslandırılmış əminlik olduğu halda, uzadılma imkanının istifadəsi ilə bağlı aparılacaq icarə ödənişləri də öhdəliyin qiymətləndirilməsinə daxil edilir.

İcarə ödənişləri icarə müqaviləsində nəzərdə tutulan faiz dərəcəsi ilə diskontlaşdırılır. Bu faiz dərəcəsinin müəyyən edilməsi mümkün olmadıqda (bu, adətən Qrupun icarə müqavilələri ilə bağlı baş verir), Qrupun borc kapitalı üzrə artan faiz dərəcəsi istifadə edilir. Borc kapitalı üzrə artan faiz dərəcəsi Qrupun istifadə hüquqlu aktivin dəyərində bərabər dəyerdə aktiv əldə etməsi üçün oxşar iqtisadi mühitdə eyni müddət, təminat və şərtlərlə zəruri olan vəsaitlərin cəlb edilməsi zamanı ödəməli olduğu faiz dərəcəsidir.

Borc kapitalı üzrə artan faiz dərəcəsinə müəyyən etmək üçün Qrup:

- mümkün olduqda, üçüncü tərəfdən əldə etdiyi son maliyyələşdirməni ilkin məlumat kimi istifadə edir və üçüncü tərəfdən maliyyələşdirmənin əldə edildiyi dövrdən onun şərtlərindəki dəyişiklikləri nəzərə alaraq ona düzəliş edir,
- kredit riskinə uyğun düzəliş edilmiş risksiz faiz dərəcəsinə başlayan toplama yanaşmasından istifadə edir, və
- icarə müqaviləsinin xüsusiyyətlərinə (məs.: icarə müddəti, ölkəsi, valyutası və təminatı) uyğun düzəlişlər edir.

3 Əsas uçot siyasəti (davamı)

İcarə ödənişləri əsas və maliyyə xərclərinə ayrılır. Maliyyə xərcləri hər bir dövr üçün öhdəliyin qalığı üzrə daimi olaraq müntəzəm faiz dərəcəsinə təmin etmək üçün ümumi icarə müddətində mənfəət və ya zərərde tanınır.

Avadanlıq və nəqliyyat vasitələrinin qısamüddətli icarəsi və bütün azdəyərli aktivlərin icarəsi üzrə ödənişlər düz xətt metoduna əsasən mənfəət və zərərde xərc kimi tanınır. Qısamüddətli icarə müddəti 12 aydan çox olmayan icarə müqavilələridir.

Biznes olmayan aktivlər qrupunun alınması. Cəmiyyət biznes olmayan aktivlər qrupunu əldə etdikdə, əldə etmə dəyərini əldə olunan aktivlər qrupunun fərdi müəyyən edilə bilən aktiv və öhdəlikləri arasında aşağıdakı kimi bölüşdürür:

- İlk olaraq maya dəyərindən fərqli olan məbləğdə qiymətləndirilmiş müəyyən edilə bilən aktiv və öhdəliklər üçün müəssisə ilk olaraq həmin aktiv və ya öhdəliyi tətbiq olunan BMHS-də qeyd olunan məbləğ ilə qiymətləndirir;
- Müəssisə ilk olaraq maya dəyərindən fərqli dəyərlə qiymətləndirilmiş aktiv və öhdəliklərə aid edilən məbləğləri əldə olunan aktivlər qrupunun əməliyyat qiymətindən çıxır və sonra qalıq əməliyyat qiymətini qalan müəyyən edilə bilən aktiv və öhdəliklərə onların əldə olunma tarixinə olan müvafiq ədalətli dəyərlərinə əsasən bölüşdürür.

Mənfəət vergisi. Hazırkı maliyyə hesabatlarında mənfəət vergisi qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonuna qüvvəyə minmiş qanunvericiliyin tələblərinə uyğun olaraq əks etdirilir. Mənfəət vergisi xərci cari və təxirə salınmış mənfəət vergisindən ibarət olub, il üzrə mənfəət və ya zərərdə tanınır. Lakin, həmin və ya başqa dövrdə sair məcmu gəlirdə və ya birbaşa kapitalda tanınan əməliyyatlara aid olan vergilər sair məcmu gəlirdə və ya birbaşa kapitalda tanınır.

Cari vergilər cari və əvvəlki dövrlər üzrə vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərər ilə əlaqədar ödəniləcək və ya geri qaytarılacaq məbləği təşkil edir. Vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərər maliyyə hesabatlarının müvafiq vergi bəyannamələrinin təqdim olunmasından əvvəl təsdiqləndiyi halda təxmini göstəricilərə əsasən hesablanır. Mənfəət vergisindən başqa vergilər əməliyyat xərcləri kimi qeydə alınır.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlik metodundan istifadə etməklə, aktiv və öhdəliklərin vergi bazası və maliyyə hesabatlarının hazırlanması məqsədləri üçün onların balans dəyəri arasında yaranan keçmiş illərin vergi zərəri və bütün müvəqqəti fərqlər üçün hesablanır. İlk uçot zamanı istisna hal olaraq, əgər əməliyyat maliyyə mənfəəti və vergiyə cəlb edilən mənfəətə təsir göstərmirsə, aktiv və öhdəliyin ilk qeydə alınması nəticəsində yaranan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi hesablanmır (müəssisələrin birləşməsi halları istisna olmaqla).

Təxirə salınmış vergi qalıqları qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş vergi dərəcələrinə əsasən müvəqqəti fərqlərin qaytarılacağı və ya keçmiş illərdən yığılmış vergi zərərlərinin istifadə ediləcəyi dövrdə tətbiq edilməli vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır.

Gəlirdən çıxılan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi aktivləri və keçmiş illərin vergi zərərləri müvəqqəti fərqlərin geri qaytarılması, kifayət qədər vergi tutulan gələcək gəlirlərin yaranması və bu gəlirlər üzrə çıxılmaların istifadə edilməsi ehtimalını nəzərə alaraq tanınır.

Qeyri-müəyyən vergi mövqələri. Qrupun qeyri-müəyyən vergi mövqələri rəhbərlik tərəfindən hər bir hesabat dövrünün sonunda yenidən qiymətləndirilir. Rəhbərlik vergi orqanları tərəfindən Qrupun vergi mövqeyinin mübahisələndirildiyi halda əlavə vergi öhdəliklərinin yaranmasını ehtimal edərsə, vergi öhdəlikləri nəzərə alınmır. Bu cür qiymətləndirmə qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş vergi qanunvericiliyinin təfsirinə və bu məsələlərə dair hər hansı məhkəmə və ya digər qurumların məlum qərarlarına əsasən aparılır. Mənfəət vergisi istisna olmaqla, cərimələr, penyalər və vergilər üzrə öhdəliklər hesabat dövrünün sonunda öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan xərclərə dair rəhbərliyin ən yaxşı təxminləri əsasında uçota alınır. Faiz və cərimələr istisna olmaqla, qeyri-müəyyən vergi mövqələri üzrə düzəlişlər mənfəət vergisi xərci kimi qeydə alınır. Faiz və cərimələr ilə bağlı qeyri-müəyyən vergi mövqələri üzrə düzəlişlər müvafiq olaraq xalis maliyyə xərcləri və sair gəlirlər/(zərərlər) tərkibində qeyd alınır.

3 Əsas uçot siyasəti (davamı)

Əlavə dəyər vergisi. Vergi tutulan əməliyyatın vaxtı təqdim edilən mallar (işlər və xidmətlər) üçün ödəmənin aparıldığı vaxtdır. Ödəmə aşağıdakı vaxtda aparılmış sayılır:

- pul vəsaitini aldığı, nağdsız ödəmədə isə pul vəsaitinin bankda onun hesabına və ya sərəncamçısı ola biləcəyi hesaba, yaxud göstərilən vəsaiti almaq hüququna malik olacağı hesaba daxil olduğu vaxt;
- qarşılıqlı hesablaşmalar aparıldıqda öhdəliyin ləğv edildiyi və ya ödəndiyi vaxt;
- malların (işlərin, xidmətlərin) təqdim edilməsi üzrə yaranan debitor borclar üzrə – iddia müddətinin bitdiyi vaxt;
- natura şəklində aparıldıqda, habelə barter edildikdə – aktivlərin əldə edildiyi (barter edildiyi) vaxt;
- əvəzsiz təqdim edildiyi hallarda təqdimatçının həyata keçirildiyi vaxt;
- tələb hüququ güzəşt edildikdə – güzəşt edilən məbləğ üzrə tələb hüququnun güzəşt edildiyi vaxt.

Ödəmə malların (işlərin, xidmətlərin) təqdim edilməsindəki həyata keçirildikdə, vergi tutulan əməliyyatın vaxtı ödəmənin həyata keçirildiyi vaxt sayılır. Vergi tutulan əməliyyat üçün iki və ya daha çox ödəmə aparılırsa, hər ödəmə ödəniş miqdarında ayrıca əməliyyat üçün həyata keçirilmiş sayılır. Alınmış avans ödəmələri üzrə elektron qaimə-faktura verilməsinə yol verilmir.

Ümumiyyətlə, ödənilmiş ƏDV məbləğləri vergi hesab fakturaları alındıqdan sonra satışdan hesablanan əlavə dəyər vergisi ilə əvəzləşdirilə bilər. Vergi orqanları ƏDV-nin xalis məbləğdə ödənilməsinə icazə verir. Satış və alışıqlar üzrə ƏDV konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda ümumi məbləğdə qeyd alınır və ayrıca olaraq aktiv və öhdəlik kimi göstərilir.

Mal-material ehtiyatları. Mal-material ehtiyatları maya dəyəri və mümkün xalis satış dəyərindən daha az olan dəyerdə tanınır. Mal-material ehtiyatlarının maya dəyəri orta çəkili dəyər metodu ilə müəyyən edilir. Hazır məhsul və hazırlanmaqda olan məhsulların maya dəyərinə borc vəsaitləri üzrə xərclər istisna olmaqla, xammal, birbaşa işçi qüvvəsi və müvafiq istehsal xərcləri (normal iş həcmində əsasən) daxildir. Mümkün xalis satış dəyəri işin başa çatdırılma və satış xərcləri çıxılmaqla, adi fəaliyyət gedişində təxmin edilən satış qiymətidir.

Hazır məhsul, şlam, topa aşındırmada olan filiz və filiz anbarında olan filiz ilkin dəyər və mümkün xalis satış dəyərindən ən aşağı olanı ilə qiymətləndirilir və hesablanır. Mümkün xalis satış dəyəri məhsul əmal edilib satılanda müəssisənin reallaşdırılmasını gözlədiyi məhsulun təxmin edilmiş gələcək satış qiymətindən məhsulu tamamlayıb satışa çıxarmaq üçün təxmin edilən xərcləri çıxmaqla müəyyən edilir. Pulun zaman dəyərindəki fərq əhəmiyyətli olduqda, bu gələcək qiymətlər və tamamlama üçün xərclər diskont edilir.

Hazır məhsullar əmal edilmiş və əyarı müəyyən edilmiş, beynəlxalq külçə bazarlarında satış üçün hazır olan qiymətli ərintilərdən ibarətdir. Hazır məhsullar ilkin dəyər və mümkün xalis satış dəyərindən ən aşağı olanı ilə qiymətləndirilir. Topa aşındırmada olan filiz frezləmə və ya əmal əməliyyatları aparılan obyektlərdə əməliyyat xəminə salınmış materiallardan və əmal ediləcək ərintilərdən ibarətdir və ilkin dəyər və mümkün xalis satış dəyərindən ən aşağı olanı ilə qiymətləndirilir. Hazır məhsul üzrə xərclər birbaşa istehsal xərclərindən (dağ-mədən işləri, dağıtma və əmal və sahə üzə inzibati xərclər) və bölüşdürülmüş dolayı xərclərdən (hasilat əldə edilən mədən aktivlərinin köhnəlməsi, tükenməsi və amortizasiyası) ibarətdir.

Filiz anbarında olan filiz, ehtiyatda saxlanılan filizdən ibarətdir və ilkin dəyər və mümkün xalis satış dəyərindən ən aşağı olanı ilə qiymətləndirilir. Filiz anbarında olan filiz üzrə xərclər birbaşa hasilat xərclərindən ibarətdir (dağ-mədən, mədən partlatma və daşınma xərcləri daxil olmaqla). Filiz ehtiyatlarının hesabat tarixindən 12 ay sonra əmal edilməsi gözlənilmədikdə, onlar uzunmüddətli aktivlərə aid edilir və mümkün xalis satış dəyəri diskontlaşdırılmış pul vəsaitlərinin hərəkəti metodu ilə hesablanır.

Mal-material ehtiyatları üzrə xərclər satılmış qızıl unsiyaları əsasında əməliyyatlara aid edilir. Qrup mütəmadi şəkildə faktiki qızıl hasilatı və əməliyyat planlarına əsasən əməliyyatlara və mal-material ehtiyatlarının balans dəyərinə aid edilən xərclərin müəyyən edilməsində istifadə edilmiş təxminləri qiymətləndirir və dəqiqləşdirir.

Mal-material ehtiyatları əməliyyatlarda istifadə olunan yanacaq, kimyəvi vasitələr, reagentlər, ehtiyat hissələri və xammaldan ibarətdir və ilkin dəyər və əvəzetmə dəyərindən ən aşağı olanı ilə və ehtiyac yarandıqda aşınma ehtiyatı çıxılmaqla qiymətləndirilir.

3 Əsas uçot siyasəti (davamı)

Avans ödənişləri. Avans ödənişləri dəyersizləşmə üzrə ehtiyat çıxılmaqla, maya dəyərində qeydə alınır. Avans ödənişi üzrə mal və xidmətlərin bir ildən sonra əldə edilməsi nəzərdə tutulduqda, yaxud bu ödəniş ilkin uçot zamanı uzunmüddətli aktiv kimi təsnifləşdiriləcək aktivə aid olduqda uzunmüddətli aktiv kimi təsnifləşdirilir. Aktiv əldə etmək üçün avans ödənişləri Qrup bu aktiv üzərində nəzarəti əldə etdikdə və həmin aktivlə bağlı gələcək iqtisadi səmərənin Qrupa daxil olacağı ehtimal edildikdə aktivin qalıq dəyərində köçürülür. Digər avans ödənişləri bu ödənişlərin aid olduğu xidmətlər əldə edildikdə mənfəət və ya zərərlə silinir. Əgər avans ödənişinin aid olduğu aktivlər, mallar yaxud xidmətlərin əldə edilməməsi gözlənilirsə, həmin avans ödənişinin qalıq dəyəri müvafiq şəkildə balansdan silinir və il üzrə mənfəət və ya zərər dəyersizləşmə üzrə ehtiyat tanınır.

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar. Hazırkı maliyyə hesabatlarının məqsədləri üçün tərəflər o halda əlaqəli hesab edilir ki, bir tərəf digər tərəfə nəzarət etmək və ya maliyyə və ya əməliyyat qərarlarının qəbul edilməsinə mühüm təsir göstərmək iqtidarında olsun. Hər bir potensial əlaqəli tərəflə münasibətlər nəzərdən keçirilərkən, diqqət bu münasibətlərin yalnız hüquqi formasına deyil, mahiyyətinə yönəldilir.

Əlaqəli tərəflər əlaqəli olmayan tərəflərin həyata keçirə bilmədiyi əməliyyatlarda iştirak edə bilər. Əlaqəli tərəflər arasında əməliyyatlar əlaqəli olmayan tərəflər arasında əməliyyatlarla eyni şərtlər, müddət və məbləğdə aparılmaya bilər. Öz xüsusiyyətinə görə əlaqəli tərəflər arasında əməliyyatlar bir-birindən asılı olmayan tərəflər arasında aparılan əməliyyatlar hesab oluna bilər.

Öhdəliklər və məsrəflər üzrə ehtiyatlar. Öhdəliklər və məsrəflər üzrə ehtiyatlara qeyri-müəyyən müddət və ya məbləğə malik olan öhdəliklər daxildir. Qrup keçmiş hadisələr nəticəsində hüquqi və ya işgüzar praktikadan irəli gələn öhdəliklərə malik olduqda, həmin öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün iqtisadi səmərə yaradan resursların istifadə ehtimalı böyük olduqda və öhdəliklərin məbləği kifayət qədər dəqiq ölçülə bildikdə ehtiyatlar uçota alınır. Ehtiyatlar vergidən əvvəlki faiz dərəcəsini istifadə etməklə öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan xərclərin cari dəyəri ilə qiymətləndirilir. Vergidən əvvəlki faiz dərəcəsi pulun zaman dəyəri üzrə cari bazar qiymətləndirmələrini və həmin öhdəliklərlə bağlı riskləri əks etdirir. Zamanın keçməsi ilə əlaqədar ehtiyat üzrə artım maliyyə məsrəflərinin tərkibində faiz xərcinə aid edilir.

Ətraf mühitin bərpası öhdəliyi. Qrup mədənlərin işlənməsi və müvafiq obyektlərin quraşdırılması və istifadəsi zamanı mədənlərdə və əlaqəli hasilat obyektlərində aparılacaq bərpa işləri üzrə gələcək xərclər üçün pul axınlarının diskontlaşdırılması modelinə əsasən tam ehtiyat yaradır. Ətraf mühitin bərpası öhdəliyi 2028-ci ildən 2030-cu ilədək olan dövr ərzində (bu dövrdə istehsal mədəni obyektlərinin fəaliyyəti dayandırılması gözlənilir) çəkilməsi gözlənilən mədəni sahələri ilə bağlı bərpa işləri üzrə xərclərin cari dəyərini ifadə edir.

Öhdəlik əsasən mədəni aktivləri quraşdırılma və ya hasilat sahəsində mədəni sahəsinə və ya mühitə ziyan vurulanda yaranır. Öhdəlik ilkin olaraq tanındıqda, təxmin edilən xərclərin cari dəyəri əlaqəli mədəni aktivlərinin balans dəyərini artırmaqla bu şərtlə kapitalaşdırılır ki, həmin xərclər adi olduğu filizin hasilatından öncə çəkilsin. Vaxt keçdikcə diskontlaşdırılmış öhdəlik cari bazar qiymətləndirilmələrini və öhdəlik üzrə xüsusi riskləri əks etdirən diskont dərəcələri əsasında cari dəyər dəyişikliyin edilməsi üçün artırılır.

Diskontun amortizasiyası Qrupun konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər və sair məcmu gəlir haqqında hesabatında maliyyə məsrəfləri kimi tanınır. Əlavə ziyan və ya bərpa işləri üzrə xərclərdə dəyişikliklər yaranacağı zaman bərpa öhdəliyi və müvafiq aktivlər üzrə əlavələr və ya xərclər kimi tanınır. Bərpa işləri üzrə öhdəlikdə azalmalar və müvafiq olaraq bərpa olunan aktivdən tutulmalar aktivin balans dəyərindən artıq ola bilər. Artıq olarsa, balans dəyərini üstələyən məbləğ dərhal Qrupun konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər və sair məcmu gəlir haqqında hesabatında əks etdirilir.

Qiymətləndirmədə dəyişiklik bərpa işləri üzrə öhdəlikdə artım və müvafiq olaraq aktivin balans dəyərində əlavələr ilə nəticələndikdə, Qrup bütövlükdə aktivin dəyersizləşməsi əlamətinin olub-olmamasını nəzərdən keçirməli və BMS 36-ya uyğun olaraq dəyersizləşmə testi aparmalıdır. İşlənmiş mədənlər üzrə ətraf mühitin bərpası öhdəlikləri çıxılmaqla yenidən baxılmış mədəni aktivləri bərpa edilən dəyərən artıq olduqda, artımın bu hissəsi birbaşa xərclərə aid edilir. Bağlı sahələr üçün, təxmin edilmiş xərclərdə dəyişikliklər dərhal Qrupun konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər və sair məcmu gəlir haqqında hesabatında tanınır.

Gəlirlərin tanınması. Gəlir Qrupun adi fəaliyyəti zamanı yaranır. Gəlir əməliyyat qiymətinin məbləğində tanınır. Əməliyyat qiyməti vəd verilmiş mal və xidmətlər üzrə nəzarətin alıcıya ötürülməsi müqabilində üçüncü tərəflərin adından alınan məbləğlər istisna olmaqla, Qrup tərəfindən əldə ediləcəyi gözlənilən ödənişlərdir. Gəlir güzəştlər, geri qaytarılmış mallar, əlavə dəyər vergisi və digər oxşar icbari ödənişlər çıxılmaqla tanınır.

3 Əsas uçot siyasəti (davamı)

Alınacaq məbləğ Qrupun qeyri-şərti sayılan məbləğini təmsil edir (yeni məbləğin ödənilməsindən əvvəl, yalnız müəyyən müddətin keçməsi tələb olunur).

Qızıl və gümüş külçələrin satışı. Qızıl və gümüş külçələrin satışından əldə edilən gəlirlər mülkiyyət hüququ ilə bağlı əhəmiyyətli risklərin və faydaların alıcıya keçdiyi və satış qiymətlərinin və əyarın müəyyən olduğu və ya dəqiq şəkildə ölçülməsi mümkün olduğu zaman tanınır. Əyar təhlilinin nəticələri ərintidə qızılın və gümüşün miqdarını göstərir, bunun da qiyməti hər bir metalın bazar kotirovkaları əsasında müəyyən edilir. Qızıl ilə birlikdə istehsal olunan gümüşün ərintidə miqdarı əlavə məhsul hesab edilir və gəlirlərdə tanınır.

İşçi heyəti ilə bağlı ödənişlər. Əmək haqları, Azərbaycan Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ayırmalar, məzuniyyət və xəstəlik vərəqələri üzrə illik ödənişlər, mükafatlar və pul şəklində olmayan imtiyazlar (məsələn, səhiyyə və uşaq bağçası xidmətləri) Qrupun işçiləri tərəfindən müvafiq xidmətlərin göstərildiyi ildə hesablanır. Qrupun sosial ayırmalardan başqa pensiya və analoji ödənişləri həyata keçirmək üçün hər hansı hüquqi və ya işgüzar praktikadan yaranan öhdəliyi yoxdur.

Sehm üzrə qazanc. Sehm üzrə qazanc Qrupun səhmdarlarının payına düşən mənfəət və ya zərəri hesabat ili ərzində dövriyyədə olan adi səhmlərin orta çəkili sayına bölməklə hesablanır.

Seqmentlər üzrə hesabat. Əməliyyat seqmentləri haqqında hesabat Qrupun fəaliyyəti ilə bağlı qərar qəbul edən səlahiyyətli şəxsə təqdim edilən daxili hesabat qaydalarına əsasən hazırlanır. Fəaliyyətdə bağlı qərar qəbul edən səlahiyyətli şəxs vəsaitlərin seqmentə bölüşdürülməsi və əməliyyat seqmentlərinin fəaliyyət nəticələrinin qiymətləndirilməsinə görə məsuliyyət daşıyır. Gəliri, mənfəət və ya zərəri yaxud aktivləri əməliyyat seqmentlərinin məcmu gəliri, mənfəət və ya zərəri yaxud aktivlərinin ən azı on faizini təşkil edərsə, hesabat verilməli seqmentlər üçün məlumat ayrıca təqdim edilir.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının buraxılmasından sonra onlara dəyişikliyin edilməsi. Buraxıldıqdan sonra hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına edilmiş hər hansı dəyişiklik Qrupun rəhbərliyi tərəfindən təsdiqlənməlidir.

4 Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı əhəmiyyətli ehtimallar və mülahizələr

Qrup konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında tanınan məbləğlərə və aktiv və öhdəliklərin balans dəyərinə növbəti maliyyə ili ərzində təsir göstərən ehtimallar və mülahizələr irəli sürür. Həmin ehtimallar və mülahizələr müntəzəm olaraq rəhbərliyin təcrübəsinə və digər amillərə, həmçinin rəhbərliyin fikrincə mövcud şəraitə uyğun olaraq əsaslandırılmış gələcək hadisələr üzrə təxminlərə əsasən təhlil edilir. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı rəhbərlik, həmçinin peşəkar ehtimallar və təxminlər irəli sürür. Maliyyə hesabatlarında əks etdirilən məbləğlərə daha çox təsir göstərən peşəkar mülahizələr və növbəti maliyyə ili ərzində aktiv və öhdəliklərin balans dəyərinə əhəmiyyətli düzəlişlərin edilməsinə səbəb olan təxminlərə aşağıdakılar daxildir:

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatların ilkin uçotu. Şirkət adi fəaliyyəti gedişində əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar aparır. BMHS 9-a uyğun olaraq maliyyə əlemləri ilkin olaraq ədalətli dəyerdə uçota alınmalıdır. Lakin, həmin əməliyyatların bazar və ya qeyri-bazar faiz dərəcələrində həyata keçirilməsini müəyyən etmək məqsədilə bu cür əməliyyatlar üçün aktiv bazar mövcud olmadıqda peşəkar mülahizələrdən istifadə etmək lazımdır. Mülahizələrin irəli sürülməsinin əsasını əlaqəli olmayan tərəflərlə analoji əməliyyatların qiymətinin müəyyən edilməsi və effektiv faiz dərəcəsinin təhlili təşkil edir. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatların şərtləri haqqında məlumat Qeyd 8-də açıqlanır.

Tikili və avadanlıqların faydalı istifadə müddəti. Tikili və avadanlıqların faydalı istifadə müddətinin müəyyən edilməsi oxşar aktivlər ilə bağlı mövcud təcrübəyə əsasən peşəkar mülahizələr tətbiq etməklə aparılmışdır. Belə aktivlərlə bağlı gələcək iqtisadi faydalar əsasən onların istifadəsi nəticəsində əldə ediləcəkdir. Lakin avadanlığın texniki və kommersiya baxımından köhnəlməsi və aşınması kimi digər amillər bu aktivlərlə bağlı iqtisadi faydaların azaldılmasına gətirib çıxarır. Rəhbərlik aktivlərin cari texniki vəziyyətini və bu aktivlərin Qrupa iqtisadi səmərə gətirəcəyi təxmin edilən dövrü nəzərə alaraq, əsas vəsaitlərin qalan faydalı istifadə müddətini müəyyən edir. Bu zaman aşağıdakı əsas amillər nəzərə alınır: (a) aktivlərin gözlənilən istifadə müddəti; (b) istismar göstəriciləri və texniki xidmət qaydalarından asılı olan gözlənilən fiziki köhnəlmə və aşınma; və (c) bazar şərtlərindəki dəyişikliklər nəticəsində avadanlığın texnoloji və kommersiya baxımından köhnəlməsi və aşınması.

4 Uçot slyasetinin tətbiqi zamanı əhəmiyyətli ehtimallar və mülahizələr (davamı)

Texirə salınmış vergi aktivinin uçotu. Tanınmış texirə salınmış xalis vergi aktivini vergiyə cəlb olunan gəlirdən gələcək çıxılmalar vasitəsilə əldə olunan mənfəət vergisi məbləğlərindən ibarətdir və konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda qeydə alınır. Texirə salınmış mənfəət vergisi aktivini müvafiq vergi faydasının realizasiya oluna biləcəyi zaman qeydə alınır. Bu, gələcəkdə bərpə edilməsi gözlənilən müvəqqəti fərqlərdən və çıxılmaların istifadə edilməsi üçün gələcəkdə kifayət qədər vergiyə cəlb edilən mənfəətin mövcudluğundan asılıdır. Vergiyə cəlb olunan gələcək mənfəətin və gələcəkdə yaranması ehtimal edilən vergi gəlirlərinin müəyyən edilməsi rəhbərlik tərəfindən hazırlanmış biznes planı və onun ekstrapolyasiya nəticələrinə əsaslanır. Biznes-plan rəhbərliyin şəraitə adekvat olan təxminlərinə əsaslanır.

İcarə müddətinin uzadılması və ləğv edilməsi imkanları. Qrupun tükümlü və avadanlıqların icarəsi ilə bağlı bir sıra müqavilələrində icarə müddətinin uzadılması və ləğv edilməsi imkanları nəzərdə tutulur. Bu imkanlar Qrupun fəaliyyətində istifadə olunan aktivlərin idarə edilməsində əməliyyat çevikliyinin artırılması məqsədilə tətbiq edilir. İcarə müddətinin uzadılması və ləğv edilməsi imkanlarının böyük hissəsi müvafiq icarəyə verən tərəfindən deyil, yalnız Qrup tərəfindən icra edilə bilər.

İcarə müddətini müəyyən edərkən rəhbərlik icarənin uzadılması və ya ləğv edilməsi imkanlarının istifadəsi üçün iqtisadi stimula yaradan bütün fakt və şəraiti nəzərə alır. İcarənin uzadılması imkanı (və ya icarənin ləğv edilməsi imkanının istifadəsi müddətindən sonrakı dövrlərin) yalnız müqavilənin müddətinin uzadılacağına (və ya ləğv edilməyəcəyinə) əsaslı şəkildə əminlik olduğda, icarə müddətinə daxil edilir.

Ofis binaları və anbarların icarəsi üçün adətən aşağıdakılar ən mühüm amillər hesab olunur:

- İcarənin ləğv edilməsi (və ya uzadılmaması) üçün əhəmiyyətli cərimələr müəyyən olduğda, Qrupun icarənin uzadılacağından (və ya ləğv edilməyəcəyindən) əsaslı şəkildə əmin olması.
- İcarəyə götürülmüş aktivin əsaslı təmiri üzrə hər hansı kapitalaşdırılmış xərclərin əhəmiyyətli son qalıq dəyərində malik olacağı gözləniləndikdə, Qrupun icarənin uzadılacağından (və ya ləğv edilməyəcəyindən) əsaslı şəkildə əmin olması.
- Digər hallarda Qrup, əvvəlki dövrlərdə icarə müddətini, ələcə də icarəyə götürülmüş aktivin əvəz edilməsi üçün normal iş prosesində tələb olunan xərcləri və fəaliyyət pozuntuları kimi digər amilləri nəzərdən keçirir.

Qrup normal iş prosesində əhəmiyyətli xərclər və fəaliyyət pozuntuları olmadan aktivləri əvəz etmək imkanına malik olduğuna görə ofis binaları və neqliyyat vasitələrinin icarəsi zamanı müqavilənin uzadılması imkanının əsas hissəsi icarə öhdəliyində əks etdirilməmişdir.

İcarə müqavilələrinin təxmin edilən müddəti rəhbərliyin təxminlərindən 10% fərqlənsəydi, 31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatan il üzrə icarə öhdəliyinə təsiri 365 / 372 min ABŞ dolları çox/az (2020: 305 / 313 min ABŞ dolları çox/az) olardı.

Aktivlərin CGU-lar üzrə qruplaşdırılması. CGU, digər aktivlər və ya aktivlər qrupu üzrə pul axınlarından əhəmiyyətli dərəcədə müstəqil olan pul axınları yaradan müəyyən edilə bilən ən kiçik aktivlər qrupudur. Aktivlərin CGU-lar üzrə qruplaşdırılması mülahizəyə əsasən aparılır.

31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatan il ərzində rəhbərlik aktivlərin CGU-lar üzrə qruplaşdırılması ilə bağlı öz təxminlərinə dəyişiklik etmişdir. 2021-ci ilə qədər Çovdar və onun yaxınlığında yerləşən cinah yataqları ayrıca CGU hesab olunurdu. 2021-ci ildə müstəqil məsləhətçi şirkət tərəfindən yekun texniki-iqtisadi əsaslandırma hesabatının hazırlanmasından sonra rəhbərlik yalnız Çovdar yatağına əhəmiyyətli kapital qoyuluşları etmək və onun yaxınlığında yerləşən yataqların müstəqil şəkildə iqtisadi səmərəsizliyini nəzərə alaraq onların cinah yataqları kimi istismara cəlb edilməsi qərarına gəlmişdir. Yuxarıda göstərilənləri, istismar əlaqələrini və sinerjiləri nəzərə alaraq, 2021-ci ildən başlayaraq Çovdar yatağı, Tülallar, Ağyoxuş 1, Ağyoxuş 2, Ağyoxuş 3 və Mərəh yataqları ilə birlikdə bir CGU - Çovdar İnteqrə olunmuş Regional Emal Sahəsi kimi nəzərə alınmışdır.

CGU-lar ayrıca nəzərə alınsaydı, 31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatan il üzrə konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər və sair məcmu gəlir haqqında hesabatı təsiri aşağıdakı kimi olardı:

- Tükənme xərci 6,404 min ABŞ dolları artardı;
- Deyersizləşmə xərci 411 min ABŞ dolları artardı;
- Satışların maya dəyəri 2,227 min ABŞ dolları artardı.

İnteqrə olunmuş CGU-nu qiymətləndirmək qeyri-mümkün olduğundan, gələcəkdə onun effekti açıqlanmır.

4 Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı əhəmiyyətli ehtimallar və mülahizələr (davamı)

Hasılatın başlanma tarixi. Cəmiyyət hər bir işlənən/tamamlanmamış mədənin mərhələsini onun nə vaxt hasilat mərhələsinə keçəcəyini təyin etmək üçün qiymətləndirir. Bu, mədənin əsasən tamamlanmış və təyinatı üzrə istifadə olunması üçün hazır olduğu zaman baş verir. Başlanma tarixinin qiymətləndirilməsi üçün istifadə edilən meyarlar hər bir işlənən/tamamlanmamış mədənin layihəsinin spesifik xüsusiyyəti, məsələn layihənin mürekkəbliyi və onun yerləşmə ərazisi əsasında müəyyən edilir. Cəmiyyət hasilat mərhələsinin nə vaxt başlanmış hesab ediləcəyini qiymətləndirmək məqsədilə, müxtəlif münasib meyarları nəzərdən keçirir. Bu mərhələdə, bütün əlaqəli məbləğlər "Tikilməkdə olan aktivlər"-dən "İstehsal mədənləri" kateqoriyasına yenidən təsnifləşdirilir. Hasilatın başlanma tarixini müəyyən etmək üçün istifadə edilən bezi meyarlar aşağıdakılardır, lakin bunlarla məhdudlaşmır:

- İlk tikinti dəyərinin təxmini ilə müqayisə edilərək çəkilən əsaslı məsrəflərin səviyyəsi;
- Mədənin obyekt və avadanlığın məntiqi müddət ərzində sınaqdan keçirilməsinin tamamlanması;
- Satıla bilən formada (spesifikasiyalara uyğun) metal istehsal etmək qabiliyyəti;
- Davamlı şəkildə metal istehsalını aparmaq qabiliyyəti.

Mədənin işlənməsi layihəsi hasilat mərhələsinə keçəndə, mədənin işlənməsi ilə bağlı müəyyən xərclərin kapitalaşdırılması dayandırılır və mədənin aktivlərinə əlavələr və ya bunların təkmilləşdirilməsi, yeraltı mədənin işlənməsi və ya istehsal ehtiyatlarının işlənməsi ilə bağlı kapitalaşdırılmaya uyğun olan xərclər istisna olmaqla, xərclər mal-material ehtiyatlarının dəyərinin bir hissəsi hesab edilir və ya xərclərə silinir. Bundan əlavə, bu mərhələdə köhnəlmə/amortizasiyanın hesablanması başlayır.

Filiz ehtiyatları və mineral resurslar. Filiz ehtiyatları Qrupun mədənin obyektlərindən iqtisadi və hüquqi cəhətdən hasil edilə bilən filiz həcmünün qiymətləndirilməsidir. Qrup filiz ehtiyatlarını və mineral resursları müvafiq ixtisaslı şəxslər tərəfindən verilən filiz yatağının ölçüsü, dərinliyi və forması ilə bağlı geoloji məlumatlara əsaslanaraq hesablayır. Bu cür məlumatın şərh edilməsi zamanı mürekkəb geoloji rəylər tələb olunur. Berpa edilə bilən ehtiyatların hesablanması xarici valyuta məzənnəsi üzrə proqnozlar, əmtəə qiymətləri, gələcək kapital tələbləri və istehsal dəyəri ilə yanaşı filiz yatağının ölçüsü və keyfiyyətinin qiymətləndirilməsi zamanı verilən geoloji fərziyyələr və rəylər əsasında aparılır. Ehtiyat və resurslar üzrə proqnozlarda dəyişikliklər kəşfiyyatın və qiymətləndirmə aktivlərinin balans dəyərinə, qeyri-maddi aktivlərə, tikili və avadanlıqlara, berpa işləri üçün ehtiyata və köhnəlmə, tükenmə və amortizasiya xərclərinə təsir göstərə bilər. Tükenmə xerci ehtiyatlarla bağlı yeni hesablamalardan asılı olaraq hər il dəyişə bilər.

Ətraf mühitin bərpası öhdəliyi. Berpa işləri üzrə yekun xərclər müəyyən deyil və bu xərclərin qiymətləndirilməsi berpa işlərinin həcmi və xərclərinin qiymətləndirilməsi, texnoloji dəyişikliklər, normativ dəyişikliklər, inflyasiya dərəcələri ilə müqayisədə maya dəyərinin artması və diskont dərəcələrində dəyişikliklər də daxil olmaqla bir sıra faktordan asılı olaraq dəyişə bilər. Bu qeyri-müəyyənliliklər gələcək faktiki məsrəflərin hal-hazırda ayrılmış məbləğlərdən fərqlənməsi ilə nəticələnə bilər. Beləliklə, mədənin bərpası üçün ehtiyat müəyyən edilərkən əhəmiyyətli təxmin və fərziyyələr işlədilir. Bu ehtiyat subyektiv olduğuna görə, bu cür xərclərin həm məbləği, həm də ehtimal edildiyi çəkilmə vaxtı qeyri-müəyyəndir.

31 dekabr 2021-ci il tarixinə ətraf mühitin bərpası üzrə hesablanmış ehtiyat 8,958 min ABŞ dolları (2020: 6,469 min ABŞ dolları) təşkil etmişdir (Qeyd 16). Bu şərtlərdə hər hansı bir dəyişiklik Cəmiyyət tərəfindən qeydə alınmış ehtiyatlarda düzəlişlər ilə nəticələnə bilər. Hesabat tarixinə ehtiyat tələb olunan gələcək berpa xərclərinin cari dəyəri üzrə rəhbərliyin ən yaxşı təxminlərini əks etdirir.

31 dekabr 2021-ci il tarixinə ehtiyatın hesablanmasında istifadə edilən diskont dərəcəsi 4.50% (2020: 4.10%) olmuşdur.

Hesablama zamanı istifadə edilən təxmini diskont dərəcəsi rəhbərliyin təxminlərindən 1% çox/az olsaydı, ehtiyatın balans dəyəri müvafiq olaraq 165 min ABŞ dolları daha az / 180 min ABŞ dolları daha çox (2020: 102 min ABŞ dolları daha az / 110 min ABŞ dolları daha çox) olardı.

Mal-material ehtiyatları. Her bir hesabat tarixində mümkün xalis satış dəyəri test edilir və məhsul emal edilib satıldıqda müəssisənin realizə edilməsini gözlədiyi məhsulun təxmin edilmiş gələcək satış qiymətindən məhsulu tamamlayıb satışa çıxarmaq üçün təxmin edilən xərcləri çıxarmaqla müəyyən edilir. Pulun zaman dəyəri əhəmiyyətli olduqda, həmin gələcək qiymətlər və tamamlanma üçün xərclər diskontlaşdırılır.

Fond ehtiyatları əlavə edilmiş və ehtiyat fondundan çıxarılmış tonların sayını təxmin etməklə ölçülür, qızıl tərkibli unsiyaların sayı əyara dair məlumatlara əsaslanır və təxmin edilən berpa faizi gözlənilən emal üsuluna əsaslanır. Fond ehtiyatlarının tonnajı dövrü icmallarla təsdiqlənir.

4 Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı əhəmiyyətli ehtimallar və mülahizələr (davamı)

Qeyri-maliyyə aktivlərinin dəyersizləşməsi. Mühəsibat uçotu siyasətinə uyğun olaraq Qrup hər bir hesabat tarixində maddi və qeyri-maddi aktivlərin dəyersizləşmə biləcəyini göstərən hər hansı əlamətin olub-olmadığını qiymətləndirir. Əgər hər hansı əlamət olarsa, Qrup aktivin bərpa edilə bilən dəyərinin rəsmi qiymətləndirməsini aparır. Aktivin bərpa edilə bilən dəyəri aktivin satış məsrəfləri çıxılmaqla ədalətli dəyər ("FVLCD") və aktivin istifadə dəyərindən ("VIU") daha yüksək olan dəyərdir.

Hər hansı aktiv digər aktiv və ya aktivlər qrupu tərəfindən yaradılan pul vəsaitlərinin mədaxilindən əhəmiyyətli dərəcədə asılı olmayan pul vəsaitlərinin mədaxilini yaradırsa, həmin aktiv üçün aktivin bərpa edilə bilən məbləği fərdi olaraq müəyyən edilir. Belə olan halda, dəyersizləşmə məqsədləri üçün fərdi aktivlər pul vəsaitləri yaradan vahidlərə ("CGU") qruplaşdırılır. Belə CGU-lar digər aktivlərdən və ya digər aktivlər qruplarından pul vəsaitlərinin hərəkətindən əsas etibarilə müstəqil olan, ayrılıqda müəyyən edilən bilən pul mədaxillərinin mövcud olduğu ən aşağı səviyyəni təmsil edir. Bu, adətən Qrup tərəfindən qeyri-maliyyə aktivlərinin coğrafi və ya lisenziya əsasında qiymətləndirilməsi ilə nəticələnir. Dağ-mədən və kəşfiyyat işlərinin aparılması hüquqları ilə bağlı xərclər dəyersizləşmə təhlili aparılan müvafiq CGU-nun balans dəyərində daxil edilir.

Qrupun əməliyyatlarının xüsusiyyətini nəzərə alaraq, potensial alıcılarla danışıqlar aparıldığı və ya oxşar əməliyyatlar həyata keçirildiyi hallar istisna olmaqla, aktivin ədalətli dəyəri haqqında məlumatın əldə edilməsi adətən çətin olur. Bundan irəli gələrək, hər bir CGU üçün istifadə dəyəri CGU-nun genişləndirilməsi layihələri və sonradan satışı da daxil olmaqla, CGU-nun davam edən istifadəsindən əldə edilməsi gözlənilən diskont edilmiş gələcək qiymətləndirilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti əsasında (real qiymətlə ifadə edilmiş), bazara əsaslanan əmtəə qiyməti, qiymətləndirilmiş bərpa edilə bilən mineralların qiymətləndirilmiş həcmi, hasilat səviyyələri, əməliyyat xərcləri və kapital tələbləri istifadə etməklə, rəhbərliyin təsdiq etdiyi maliyyə büdcələri və mədənin son istismar planlarına əsasən qiymətləndirilir.

Bu pul axınları pulun zaman dəyərini və CGU üçün seçiyəvi olan riskləri əks etdirən vergidən sonrakı real diskont dərəcəsini istifadə etməklə diskontlaşdırılmışdır.

Bərpa edilə bilən mineralların həcmi, hasilat səviyyələri, əməliyyat xərcləri və kapital tələblərinin qiymətləndirmələri mədənin istismar planları, maliyyə büdcələri və CGU üçün xüsusi tədqiqat da daxil olmaqla, planlaşdırma prosesindən irəli gəlir.

31 dekabr 2021-ci il tarixinə rəhbərlik dəyersizləşmə təhlili aparmış və nəticədə kəşfiyyat və qiymətləndirmə aktivləri və qeyri-maddi aktivlər üzrə dəyersizləşmə əlamətləri (müəyyən mədənlərin gələcək iqtisadi səmərəliliyinə dair qeyri-müəyyənlik və gələcəkdə metal qiymətlərində gözlənilən azalma kimi) müəyyən etmişdir. Kəşfiyyat və qiymətləndirmə aktivləri üzrə dəyersizləşmə təhlili nəticəsində 7,071 mln ABŞ dolları (2020: 6,308 mln ABŞ dolları) məbləğində ümumi dəyersizləşmə zərəri tanınmışdır (Qeyd 10). Bundan əlavə, dəyersizləşmə təhlili nəticəsində Çovdar Inteqrəolunmuş Regional Emal Sahəsi CGU üzrə dağ-mədən işlərinin aparılması hüquqları ilə bağlı 5,926 mln ABŞ dolları məbləğində dəyersizləşmə zərəri (Qeyd 11) və tikili və avadanlıqlar ilə bağlı 8,249 mln ABŞ dolları məbləğində dəyersizləşmə zərəri tanınmışdır (Qeyd 9).

Aşkar edilmiş yeni ehtiyatlara görə Cəmiyyət, Filizçay CGU üzrə kəşfiyyat işlərinin aparılması hüquqları ilə bağlı əvvəlki dövrlərdə tanınmış 11,117 mln ABŞ dolları məbləğində dəyersizləşmə zərərinə bərpa etmişdir.

İstifadə dəyərinin müəyyən edilməsində aşağıdakı fərziyyələr daha əhəmiyyətli hesab olunur:

- Hasilat həcmi;
- Əmtəə qiymətləri;
- Diskont dərəcələri.

Hasilat həcmi: İstifadə dəyəri hesablanarkən pul vəsaitlərinin hərəkəti modellərinə daxil olan qiymətləndirilmiş hasilat həcmi mədənin ətraflı uzunmüddətli xidmət müddəti planına əsaslanır və rəhbərlik tərəfindən uzunmüddətli planlaşdırma prosesi çərçivəsində razılaşdırılmış mədənlərin inkişaf planlarını nəzərə alır.

Hasilat həcmi bərpa edilə bilən cəmiyyət, hasilat profili, ehtiyatların hasil edilməsi üçün lazım olan infrastrukturun inkişafının dəyəri, hasilat xərcləri, dağ-mədən işlərinin aparılması hüquqlarının müqavilədə nəzərdə tutulan müddəti və hasil edilmiş məhsulların satış qiyməti kimi bir sıra dəyişən göstəricilərdən asılıdır. Hər bir hasilat yatağının xüsusi ehtiyat xüsusiyyətlərinə və iqtisadi şəraitə malik olduğu üçün, mədənlərin pul vəsaitlərinin hərəkəti müvafiq fərdi iqtisadi modellər və rəhbərlik tərəfindən müəyyən edilmiş əsas fərziyyələrdən istifadə edərək hesablanır.

4 Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı əhəmiyyətli ehtimallar və mülahizələr (davamı)

İstifadə edilmiş istehsal profilləri, təsdiq edilmiş və ehtimal olunan ehtiyatların qiymətləndirilməsi, resursların qiymətləndirilməsi və bezi hallarda genişləndirmə layihələri daxil olmaqla, Cəmiyyətin prosesinin bir hissəsi kimi təsdiq edilmiş ehtiyatlar və resursların həcminə uyğun olmuşdur. Bunlar sonra bir bazar iştirakçısının qiymətləndirmələrinə uyğun olduğundan əmin olmaq üçün qiymətləndirilir.

Əmtəe qiymətləri: Proqnozlaşdırılmış qiymətli metal və əmtəe qiymətləri rəhbərliyin qiymətməndirmələrinə əsaslanır. Pul vəsaitlərinin hərəkəti modellərində istifadə edilmiş qiymətli metalların hesablanmış uzunmüddətli qiymətləri aşağıda təqdim edilir:

	Qızıl, ABŞ dolları / unsiya	Gümüş, ABŞ dolları / unsiya	Sink, ABŞ dolları / metr ton	Mis, ABŞ dolları / metr ton	Qurğuşun, ABŞ dolları / metr ton
2021	1,730.00	21.31	2,533.74	8,277.56	2,073.92
2020	1,894.11	26.49	2,266.00	6,174.00	2,066.83

Diskont dərəcələri: İstifadə dəyərinin hesablanması zamanı 31 dekabr 2021-ci il tarixinə vergidən sonrakı real pul axınlarına istehsal mədənləri üçün 9.12% və qeyri-istehsal mədənləri üçün 12.2% vergidən sonrakı diskont dərəcəsi (2020: 10.61%) tətbiq edilmişdir. Filizçay CGU üzrə tətbiq edilən diskont dərəcəsi (12.2%) hazırda layihənin ilkin iqtisadi əsaslandırma mərhələsində olmasına görə kapitalın dəyərində 4% risk premiyasının əlavə olunması nəticəsində yüksək olmuşdur və layihə üzrə texniki-iqtisadi əsaslandırma işləri başladıqdan sonra bu diskont dərəcəsi yenidən nəzərdən keçiriləcəkdir. Bu diskont dərəcəsi həm kapitalı, həm də borcu nəzərə alan Cəmiyyətin vergidən sonrakı kapitalının orta çəkili dəyərindən ("WACC") formalaşır və Cəmiyyət tərəfindən CGU-ya xas risklərin qiymətləndirilməsini əks etdirmək məqsədilə uyğunlaşdırılır. Həssaslıq təhlili Qeyd 10-da göstərilir. İstifadə dəyərinin hesablanması zamanı tətbiq edilən vergidən əvvəlki diskont dərəcələri Çovdar İnteqrəolunmuş Regional Emal Sahəsi CGU üzrə 13.57%, Filizçay CGU üzrə 14.45% və Daşkəsən Demir Filizi CGU üzrə 14.74% təşkil etmişdir.

Deyersizləşmə təhlili aparılmış CGU-ların bərpə edilə bilən dəyərinin faktor dəyişiklikləri üzrə həssaslıq təhlili aşağıda göstərilir:

Min ABŞ dolları ilə	31 dekabr 2021-ci il tarixinə CGU-ların bərpə edilə bilən dəyəri	31 dekabr 2021-ci il tarixinə CGU-ların balans dəyəri
Diskont dərəcəsi 10% çox/az olduqda	101,420 / 176,256	106,608
Əmtəe qiyməti 10% çox/az olduqda	309,171 / 9,266	106,608
İllik hasilat həcmi 10% çox/az olduqda	202,841 / 34,164	106,608

5 Yeni və ya yenidən işlənmiş standartların və onlara dair şərhlərin tətbiqi

Aşağıdakı yenidən işlənmiş standartlar 1 yanvar 2021-ci il tarixindən qüvvəyə minmiş, lakin Qrupa əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərməmişdir.

BMHS 16-ya dəyişiklik – COVID-19 ilə əlaqədar icarə güzəştlərinin uçotu (28 may 2020-ci ildə dərc olunub və 1 iyun 2020-ci il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Bu dəyişiklik icarəyə götürənləri COVID-19 ilə əlaqədar icarə güzəştinin icarə modifikasiyası olub olmadığını qiymətləndirmək üçün fakultativ azadolma formasında güzəştlə təmin edir. İcarəyə götürənlər icarə güzəştlərinin uçotunu belə güzəştlərin icarə modifikasiyası formasında aparmaya bilərlər. Bu praktiki istisna yalnız COVID-19 pandemiyası ilə əlaqədar olaraq təqdim edilmiş icarə güzəştlərinə və yalnız aşağıdakı şərtlər yerinə yetirildiyi təqdirdə tətbiq edilir: icarə ödənişlərindəki dəyişiklik icarə haqqının dəyişiklikdən dərhal əvvəl icarə ödənişindən artıq olmayacağı halda yenidən nəzərdən keçirilməsinə səbəb olur; icarə ödənişlərindəki hər hansı azalma yalnız 30 iyun 2021-ci il tarixindən gec olmayan ödənişlərə təsir edir; və digər icarə şərtlərində ciddi dəyişikliklər olmur.

BMHS 9, BMS 39 və BMHS 7, BMHS 4 və BMHS 16 üzrə Faza 2 düzəlişləri - Baza faiz dərəcəsi (IBOR) islahatı (27 avqust 2020-ci ildə dərc olunub və 1 yanvar 2021-ci il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Faza 2 düzəlişləri bir baza faiz dərəcəsinin alternativ ilə əvəzlənməsi də daxil olmaqla, islahatların nəticələrindən irəli gələn məsələlərin həllinə yönəlib. Dəyişikliklər aşağıdakı sahələri əhatə edir:

5 Yeni və ya yenidən işlənmiş standartların və onlara dair şərhlərin tətbiqi (davamı)

- *IBOR islahatı nəticəsində yaranan müqavilə üzrə pul axınlarının müəyyən edilməsi əsaslarındakı dəyişikliklərin uçotu: Amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə qiymətləndirmenin tətbiq edildiyi alətlər üçün dəyişikliklərə əsasən müəssisələr praktiki istisna olaraq, IBOR islahatı nəticəsində yaranan müqavilə üzrə pul axınlarının müəyyən edilməsi əsaslarındakı dəyişikliyi BMHS 9-un B5.4.5-c) bəndində göstərilən təlimatdan istifadə edərək effektiv faiz dərəcəsinə dəyişdirməklə uçota almalıdır. Nəticədə gəlir və zərərin dərhal tanınması tələb olunur. Bu praktiki istisna yalnız beş bir dəyişikliyə və birbaşa olaraq IBOR islahatı nəticəsində zəruri olduğu dərəcədə tətbiq olunur, yeni əsaslar isə iqtisadi cəhətdən əvvəlki əsaslarla bərabərdir. BMHS 9-dan müvəqqəti azadolmanı tətbiq edən sığortaçılar da eyni praktiki istisnaları tətbiq etməlidirlər. Bundan əlavə, BMHS 16-da IBOR islahatı nəticəsində gələcək icarə ödənişlərinin müəyyən edilməsi əsaslarını dəyişdirən icarə dəyişikliklərinin uçotu zamanı icarəyə götürənlərin oxşar praktiki istisnadan istifadə etməsini tələb edən dəyişiklik edilmişdir.*
- *Hedcinq münasibətində müqavilə ilə müəyyən olunmayan risk komponentləri üçün Faza 1-dəki azadolmanın bitmə tarixi: Faza 2 düzəlişlərinin tələbinə əsasən müəssisələr müqavilə ilə müəyyən olunmayan risk komponentindəki dəyişikliklərin tarixi və ya hedcinq münasibətlərinin dayandırıldığı tarixdə (bunlardan hansı daha tez baş verərsə) Faza 1-dəki azadolmaların müqavilə ilə müəyyən olunmayan risk komponentlərinə tətbiqini gələcəkdə dayandırmalıdır. Faza 1 düzəlişləri risk komponentləri üçün bitmə tarixini müəyyən etmir.*
- *Hedcinq uçotu üzrə müəyyən tələblərin tətbiqindən əlavə müvəqqəti azadolmalar: Faza 2-dəki dəyişikliklər IBOR islahatının birbaşa təsir göstərdiyi hedcinq münasibətləri ilə bağlı BMS 39 və BMHS 9 ilə müəyyən edilmiş hedcinq uçotu üzrə xüsusi tələblərin tətbiqindən bezi əlavə müvəqqəti azadolmaları nəzərdə tutur.*
- *BMHS 7-də IBOR islahatı ilə bağlı əlavə açıqlamalar: Dəyişikliklər aşağıdakı məlumatların açıqlanması tələblərini müəyyən edir: (i) müəssisə alternativ baza dərəcələrinə keçidi necə idarə edir; bu prosesin statusu və keçidlə bağlı risklər; (ii) keçid mərhələsində olan və əhəmiyyətli baza faiz dərəcələri üzrə bölüşdürülmüş töməmə və qeyri-töməmə maliyyə alətləri haqqında kəmiyyət məlumatı; və (iii) IBOR islahatı nəticəsində risklərin idarə edilməsi strategiyasındakı hər hansı dəyişikliyin təsviri.*

IBOR islahatının təsiri. Banklararası təklif olunan faiz dərəcələrinin ("IBOR") islahatı və dəyişdirilməsi tənzimləyici orqanlar üçün prioritet məsələyə çevrilmişdir. Əksər IBOR dərəcələrinin dərc olunması 31 dekabr 2021-ci il tarixinə qədər, ABŞ dollarında müəyyən LIBOR dərəcələrinin dərc olunması isə 30 iyun 2023-cü il tarixinə qədər dayandırılacaq.

6 Yeni uçot qaydaları

1 yanvar 2022-ci il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün məcburi xarakter daşıyan və Qrup tərəfindən vaxtından əvvəl tətbiq edilməyən bezi yeni standartlar və onlara dair şərhlər dərc olunmuşdur.

BMHS 10 və BMS 28-ə dəyişikliklər "İnvestor tərəfindən aktivlərin asılı və ya birgə müəssisələrə satılması və ya ötürülməsi" (11 sentyabr 2014-cü ildə dərc olunub və BMUSŞ tərəfindən müəyyən ediləcək tarixdə və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Bu dəyişikliklər investor tərəfindən aktivlərin asılı və ya birgə müəssisələrə satılması və ya ötürülməsi ilə bağlı BMHS 10 və BMS 28-in tələbləri arasındakı uyğunsuzluğu aradan qaldırır. Dəyişikliklərin əsas nəticəsi ondan ibarətdir ki, mənfəət və zərər əməliyyatın biznesə aid olduğu halda tam tanınır. Aktivlər özündə biznesi əks etdirmədikdə, hətta bu aktivlər töməmə müəssisəyə məxsus olsa belə, mənfəət və ya zərərin yalnız bir hissəsi tanınır.

BMHS 17 "Sığorta müqavilələri" (18 may 2017-ci ildə dərc olunub və 1 yanvar 2023-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). BMHS 17 müəssisələrə sığorta müqavilələrinin uçotu üzrə mövcud praktikanı tətbiq etməyə icazə verən BMHS 4-ü əvəz edir. BMHS 4-ə əsasən investirlər analoji sığorta şirkətlərində maliyyə nəticələrini müqayisə etmək və üzleşdirməkdə çətinlik çəkirdilər. BMHS 17 sığortaçının təkrarsığortaya verdiyi müqavilələr daxil olmaqla, bütün növ sığorta müqavilələrinin uçotu üçün prinsiplərə əsaslanan yeganə standartdır. Bu standart əsasən sığorta müqavilələri qrupu: (i) müqavilələrin icrası üzrə pul axınları haqqında bütün mövcud məlumatları müşahidə edilə bilən bazar məlumatlarına uyğun olaraq nəzərə alan gələcək pul axınlarının riskə görə tənzimlənmiş cari dəyərində (müqavilələrin icrası üzrə pul axınları); üstə gəl (dəyər öhdəlik olduqda) və ya çıxılısın (dəyər aktiv olduqda); (ii) müqavilələr qrupu üzrə bölüşdürülməmiş mənfəətin (müqavilə üzrə xidmət marjası) məbləğində tanınmalı və qiymətləndirilməlidir. Sığortaçılar, sığorta müqavilələri qrupundan yaranan gəlirlə sığorta təminatının təqdim edildiyi dövr ərzində, ələcə də riskdən azad olunduğu halda tanıyacaqlar. Müqavilələr qrupu üzrə zərər mövcuddursa və ya mövcud olarsa müəssisə dərhal zərəri tanıyacaqdır.

6 Yeni uçot qaydaları (davamı)

BMHS 17 və BMHS 4-ə dəyişikliklər (25 iyun 2020-ci ildə dərc olunub və 1 yanvar 2023-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Dəyişikliklər BMHS 17-nin tətbiqini asanlaşdırmaq, həmçinin standart və ona keçidlə bağlı müəyyən tələbləri sadələşdirmək üçün bezi izahlardan ibarətdir. Bu dəyişikliklər BMHS 17-nin səkkiz sahəsini əhatə edir və standartın əsas prinsiplərinin dəyişdirilməsini nəzərdə tutmur. BMHS 17-yə aşağıdakı dəyişikliklər edilmişdir:

- **Qüvvəyə minmə tarixi:** BMHS 17-nin qüvvəyə minmə tarixi (dəyişikliklər daxil olmaqla) 1 yanvar 2023-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrlərinə qədər iki il təxire salınmışdır; BMHS 4 ilə müəyyən olunan BMHS 9-un tətbiqindən müvəqqəti azadolmanın qüvvədə olma müddəti də 1 yanvar 2023-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrlərinə qədər təxire salınmışdır.
- **Sığorta müqaviləsinin əldə edilməsi zamanı pul axınlarının gözlənilən bərpası:** Müəssisələr sığorta müqaviləsinin əldə edilməsi xərclərinin bir hissəsini gələcəkdə yenilənməsi gözlənilən müvafiq müqavilələrə ayırmalı və bu xərcləri müəssisə yenilənmiş müqavilələr tanıyana qədər aktiv kimi tanımalıdır. Müəssisələr hər bir hesabat tarixinə aktiv bərpa olunma ehtimalını qiymətləndirməli və maliyyə hesabatları üzrə qeydlərdə həmin aktiv haqqında məlumat təqdim etməlidir.
- **İnvestisiya xidmətləri ilə əlaqəli müqavilə üzrə xidmət marjası:** Dəyişən haqların bölüşdürülməsi yanaşması üzrə müqavilələr və ümumi modelə əsasən 'investisiya gəlirlərinin əldə edilməsi ilə bağlı xidmətlər' üzrə digər müqavilələr üçün sığorta təminatı üzrə faydaların həcmi, eyni zamanda sığorta təminatı və investisiya xidmətləri üzrə gözlənilən dövrü nəzərə almaqla, təminat vahidləri müəyyən edilməlidir. İnvestisiya fəaliyyəti ilə əlaqəli xərclər müəssisənin beş fəaliyyəti sığortalılara sığorta təminatından əldə olunan faydaları artırmaq məqsədilə həyata keçiriləndi halda, sığorta müqaviləsi çərçivəsində pul axınları kimi daxil edilməlidir.
- **Təkrarsığortaya verilmiş sığorta müqavilələri - zərərlərin ödənilməsi:** Müəssisə zərərli baza sığorta müqavilələri qrupunun ilkin tanınması və ya zərərli baza sığorta müqavilələrinin qrupa əlavə edilməsi zamanı zərəri tanıdıqda, müvafiq təkrarsığortaya verilmiş sığorta müqavilələri qrupundakı müqavilə üzrə xidmət marjasına düzəliş etməli və beş müqavilələr üzrə gəliri tanımalıdır. Təkrarsığortaya verilmiş sığorta müqaviləsi üzrə ödənilən zərərin məbləği baza sığorta müqavilələri üzrə tanınmış zərəri müəssisənin təkrarsığortaya verilmiş sığorta müqaviləsi üzrə ödənilməsinə gözləndiyi baza sığorta müqavilələri üzrə zərərlərin nisbətində vurmaqla müəyyən edilir. Bu tələb yalnız təkrarsığortaya verilmiş sığorta müqaviləsi baza sığorta müqavilələri üzrə zərərin tanınmasından əvvəl və ya onunla eyni vaxtda tanındıqda tətbiq edilməlidir.
- **Digər dəyişikliklər:** Digər dəyişikliklər aşağıdakılar daxildir: bezi kredit kartı (və ya oxşar) müqavilələri və bezi kredit müqavilələrində tətbiq sahəsi ilə bağlı istisnalar; sığorta müqavilələri üzrə aktiv və öhdəliklərin maliyyə vəziyyəti hesabatında qruplar əvəzinə portfeller üzrə təqdim edilməsi; təkrarsığortaya verilmiş sığorta müqavilələrindən və mənfəət və ya zərərdə ədalətli dəyərle əks etdirilən qeyri-törəmə maliyyə alətlərindən istifadə edərək maliyyə risklərini azaltmaq üçün risklərin azaldılması imkanının tətbiqi; BMHS 17-ni tətbiq edərkən əvvəlki aralıq maliyyə hesabatlarındakı uçot təxminlərinə dəyişikliklər etmək üçün uçot siyasəti seçimi; sığorta müqaviləsinin şərtlərinə əsasən müəyyən sığortalıya aid edilən mənfəət vergisi ödənişlərinin və daxilolmaların müqavilələrin icrası üzrə pul axınlarına daxil edilməsi; keçid dövründə tələblərdən seçim əsasında azadolmalar və digər kiçik dəyişikliklər.

BMS 1-ə dəyişikliklər – Öhdəliklərin qısamüddətli və ya uzunmüddətli kimi təsnifləşdirilməsi (23 yanvar 2020-ci il tarixində dərc olunub və 1 yanvar 2022-ci il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Bu az əhəmiyyətli dəyişikliklər hesabat dövrünün sonunda mövcud olan hüquqlardan asılı olaraq, öhdəliklərin qısamüddətli və ya uzunmüddətli kimi təsnifləşdirildiyini izah edir. Müəssisə hesabat dövrünün sonunda öhdəliyin icrasını ən azı on iki ay müddətinə təxire salmaq üçün əsaslı hüquqa malik olduqda, öhdəliklər uzunmüddətli kimi təsnifləşdirilir. Bu dəyişikliklər beş hüququn şərtsiz olmasını artıq tələb etmir. Rəhbərliyin hesabat tarixindən sonrakı dövr ərzində öhdəliyin icrasını təxire salmaq hüququnun istifadəsinə dair gözləntiləri öhdəliklərin təsnifatına təsir göstərmir. Öhdəliyin icrasının təxire salınması hüququ yalnız müəssisənin hesabat dövrünün sonuna hər hansı müvafiq şərtlərə riayət etdiyi halda mövcuddur. Öhdəlik hər hansı şərtin hesabat tarixində və ya ondan əvvəl pozulduğu halda qısamüddətli kimi təsnifləşdirilir (hətta kreditör bu şərtin pozulması ilə bağlı hesabat dövründən sonra rəsmi rəziləşmə təqdim etsə belə). Kredit müqaviləsinin şərti hesabat tarixindən sonra pozularsa, kredit uzunmüddətli öhdəlik kimi təsnifləşdirilir. Bundan əlavə, dəyişikliklər müəssisənin kapitala çevirməklə ödəyəcək borclar üzrə təsnifat tələblərini nəzərdə tutur. Ödəmə dedikdə öhdəliyin nağd pul, özündə iqtisadi səmərəni əks etdirən digər resurslar və ya müəssisənin öz pay alətləri ilə ödənilməsi nəzərdə tutulur. Bu dəyişiklik maliyyə alətinin tərkib hissəsi olan pay aləti kimi təsnifləşdirilən və konvertasiya oluna bilən alətlər üçün istisna nəzərdə tutur.

6 Yeni uçot qaydaları (davamı)

BMS 1-ə dəyişikliklər – Öhdəliklərin qısamüddətli və ya uzunmüddətli kimi təsnifləşdirilməsi, qüvvəyə minmə tarixinin təxirə salınması (15 iyul 2020-ci il tarixində dərc olunub və 1 yanvar 2023-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Öhdəliklərin qısamüddətli və uzunmüddətli kimi təsnifləşdirilməsi ilə bağlı BMS 1-ə dəyişikliklər ilkin qüvvəyə minmə tarixi 1 yanvar 2022-ci il olmaqla, 2020-ci ilin yanvar ayında dərc edilmişdir. Lakin COVID-19 pandemiyası ilə əlaqədar olaraq təlimata edilmiş düzəlişlər nəticəsində təsnifatla bağlı yaranan dəyişikliklərin tətbiqində müəssisələrə daha çox vaxt vermək üçün qüvvəyə minmə tarixi bir il təxirə salınmışdır.

BMS 16, BMS 37 və BMHS 3 ilə bağlı məhdud məzmunlu dəyişikliklər – "Təyinatlı istifadədən əvvəl əldə edilən gəlirlər", "Yükümlü müqavilələr - müqavilənin icrası ilə bağlı xərclər", "Konseptual Əsaslara İstinad" və BMHS 1, BMHS 9, BMHS 16 və BMS 41-ə dəyişikliklər – 2018-2020-ci illər üzrə BMHS-lərin illik təkmilləşdirilməsi (14 may 2020-ci ildə dərc olunub və 1 yanvar 2022-ci il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). BMS 16-ya dəyişiklik müəssisələrə aktiv təyinatı üzrə istifadəyə hazırlayarkən istehsal olunan materialların satışından əldə etdikləri gəlirlərin əsas vəsaitlərin maya dəyərindən çıxılmasını qadağan edir. Belə materialların satışından əldə olunan gəlirlər istehsal xərcləri ilə birlikdə artıq mənfəət və zərərin tərkibində tanınır. Müəssisə belə materialların maya dəyərini ölçmək üçün BMS 2-ni tətbiq edəcəkdir. Sınaqdan keçirilən aktiv təyinatı üzrə istifadəyə hələ hazır olmadığı üçün belə aktivin amortizasiyası maya dəyərinə daxil edilmir. BMHS 16-ya dəyişiklik aktivin texniki və fiziki göstəricilərini qiymətləndirərkən müəssisənin "aktivin düzgün işləməsinə sinayacağı" da açıqlayır.

Həmin aktivin maliyyə göstəriciləri bu qiymətləndirməyə aid deyil. Beləliklə, aktiv rəhbərliyin nəzərdə tutduğu kimi istismar oluna və rəhbərliyin gözlədiyi əməliyyat effektivliyi səviyyəsinə çatana qədər amortizasiya edilə bilər.

BMS 37-yə dəyişiklik "müqavilənin icrası xərcləri" anlayışını izah edir. Dəyişiklikdə müqavilənin icrası üçün birbaşa xərclərin həmin müqavilənin icrası üzrə əlavə xərclərdən ibarət olduğu; və müqavilələrin icrası ilə birbaşa əlaqəli olan digər xərclərin bölüşdürülməsi izah edilir. Dəyişiklik, həmçinin yükümlü müqavilə üçün ayrıca ehtiyat yaradılmazdan əvvəl müəssisənin müqavilənin icrası üçün ayrılmış aktivlər üzrə deyil, müqaviləni yerinə yetirmək üçün istifadə etdiyi aktivlər üzrə yaranmış dəyersizləşmə zərərinə tanınmasını açıqlayır.

BMHS 3 müəssisələrin birləşməsi zamanı aktiv və ya öhdəliyin tərkibini müəyyənləşdirmək məqsədilə "2018-ci il Maliyyə Hesabatları üzrə Konseptual Əsaslara" istinad etmək üçün dəyişdirilmişdir. Bu dəyişiklikdən əvvəl BMHS 3-də "2001-ci il Maliyyə Hesabatları üzrə Konseptual Əsaslara" istinad edilirdi. Bundan əlavə, BMHS 3-ə öhdəliklər və şərti öhdəliklər üçün yeni istisna əlavə edilmişdir. Bu istisna bezi öhdəliklər və şərti öhdəliklər üçün BMHS 3-ü tətbiq edən müəssisənin "2018-ci il Maliyyə Hesabatları üzrə Konseptual Əsaslar" əvəzinə BMS 37 və ya BMHS 21-ə istinad etməsinə nəzərdə tutur. Bu yeni istisna olmasaydı müəssisə, müəssisələrin birləşməsi əməliyyatı zamanı BMS 37-yə uyğun olaraq tanımayacağı bezi öhdəlikləri tanımalı idi. Beləliklə, satın alındıqdan dərhal sonra müəssisə belə öhdəliklərin tanınmasını dayandırmalı və özündə iqtisadi səmərəni əks etdirən gəliri tanımalı idi. Bununla yanaşı, alıcıdan satınalma tarixində BMS 37-də müəyyən edilmiş şərti aktivləri tanınmasının tələb olunmadığı da izah edilmişdir.

BMHS 9-a edilmiş dəyişiklik maliyyə öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması üçün "10%-lik testə" daxil edilməli olan ödənişləri izah edir. Xərclər və ya ödənişlər üçüncü tərəflərin və ya kreditörün xeyrinə həyata keçirilə bilər. Bu dəyişikliyə əsasən üçüncü tərəflərin xeyrinə həyata keçirilmiş xərclər və ya ödənişlər "10%-lik testə" daxil edilməyəcəkdir.

BMHS 16-ya əlavə edilən Nümunə 13-ə dəyişiklik edilmişdir: aktivlərin əsaslı təmiri ilə bağlı icarəyə verən tərəfindən ödənişlər nümunəsi silinmişdir. Bu dəyişiklik icarə üzrə həvəsləndirici ödənişlərin uçotu ilə bağlı gələcəkdə hər hansı anlaşılmazlığa yol verməmək üçün edilmişdir.

BMHS 1 törəmə müəssisə baş müəssisədən daha gec tarixdə BMHS-i tətbiq etdiyi təqdirdə istisnaya icazə verir. Törəmə müəssisə konsolidasiya məqsədləri və baş müəssisənin sözügedən törəmə müəssisəni satın aldığı müəssisələrin birləşməsi əməliyyatının nəticələrini əks etdirmək üçün hər hansı düzəlişlər edilmədiyi təqdirdə, aktiv və öhdəliklərini baş müəssisənin BMHS-ə keçid tarixinə əsasən konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına daxil edilə biləcək balans dəyəri ilə ölçə bilər. BMHS 1-də nəzərdə tutulan istisnayı tətbiq edən müəssisələrə baş müəssisənin BMHS-ə keçid tarixinə əsasən baş müəssisənin əks etdirdiyi məbləğlərdən istifadə etməklə məcmu məzənnə fərqlərini qiymətləndirməyə icazə vermək üçün BMHS 1-ə dəyişiklik edilmişdir. BMHS 1-ə edilən bu dəyişiklik yuxarıda qeyd olunan istisnayı BMHS-i ilk dəfə qəbul edən müəssisələrin xərclərini azaltmaq üçün məcmu məzənnə fərqlərinə tətbiq edir. Bu dəyişiklik BMHS 1-də nəzərdə tutulan eyni istisnayı tətbiq edən asılı və birgə müəssisələrə də şamil ediləcəkdir.

6 Yeni uçot qaydaları (davamı)

Müəssisələrin BMS 41-ə uyğun olaraq ədalətli dəyəri qiymətləndirərkən vergi məqsədləri üçün pul axınlarını nəzərə almaması tələbi ləğv edilmişdir. Bu dəyişiklik vergitutmadan sonrakı pul axınlarının diskontlaşdırılması ilə bağlı standartdakı tələbə uyğunluğu təmin etməlidir.

BMS 1 və BMHS-in tətbiqi üzrə 2 nömrəli praktiki tövsiyələre dəyişikliklər: Uçot siyasəti haqqında açıqlamalar (12 fevral 2021-ci ildə dərc olunub və 1 yanvar 2023-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). BMS 1-ə dəyişikliklər müəssisələrdən mühüm uçot siyasəti deyil, əhəmiyyətli uçot siyasəti məlumatlarının açıqlanmasını tələb edir. Bu dəyişiklik əhəmiyyətli uçot siyasəti məlumatlarını müəyyənləşdirir. Bundan əlavə, dəyişikliyə əsasən uçot siyasəti məlumatlarının əhəmiyyətli olması o zaman gözlənilə bilər ki, belə məlumat olmadıqda maliyyə hesabatlarının istifadəçiləri maliyyə hesabatlarındakı digər əhəmiyyətli məlumatları anlama bilməsin. Dəyişiklik müəssisənin maliyyə hesabatları üçün əhəmiyyətli hesab oluna bilən uçot siyasəti məlumatlarına dair nümunələr təqdim edir. Bundan başqa, BMS 1-ə edilən dəyişikliyə əsasən əhəmiyyətli olmayan uçot siyasəti məlumatlarının açıqlanmasına ehtiyac olmadığı qeyd olunur. Bununla birlikdə, belə məlumatlar açıqlandığı təqdirdə əhəmiyyətli uçot siyasəti məlumatlarının açıqlanmasına mane olmamalıdır. Bu dəyişikliyi dəstəkləmək məqsədilə, uçot siyasətindəki açıqlamalara əhəmiyyətlik konsepsiyasının tətbiqi ilə bağlı təlimat əlavə etmək üçün BMHS-in tətbiqi üzrə 2 nömrəli tövsiyələrə ("Əhəmiyyətliliklə bağlı mühakimələrin yürüdülməsi") dəyişiklik edilmişdir.

BMS 8-ə dəyişikliklər: Uçot təxminlərinin müəyyən edilməsi (12 fevral 2021-ci ildə dərc olunub və 1 yanvar 2023-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). BMS 8-ə edilmiş dəyişiklik müəssisələrin uçot siyasətindəki dəyişiklikləri uçot təxminlərindəki dəyişikliklərdən necə fərqləndirməli olduğunu izah edir.

BMHS 16-ya dəyişiklik – COVID-19 ilə əlaqədar icarə güzəştlərinin uçotu (31 mart 2021-ci ildə dərc olunub və 1 aprel 2021-ci il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). 2020-ci ilin may ayında BMHS 16-ya edilmiş dəyişiklik COVID-19 pandemiyası ilə əlaqədar verilmiş və 30 iyun 2021-ci il tarixində və ya daha əvvəl həyata keçirilməli olan icarə ödənişlərinin azaldılmasına gətirib çıxaran icarə güzəştlərinin icarə modifikasiyası olub-olmadığını müəyyən etmək üçün icarəyə götürənləri fakültativ praktiki istisna ilə təmin etmişdir. 31 mart 2021-ci il tarixində dərc edilmiş dəyişikliyə uyğun olaraq, praktiki istisnanın tətbiq müddəti 30 iyun 2021-ci il tarixindən 30 iyun 2022-ci il tarixindəki uzadılmışdır.

BMS 12-yə dəyişiklik - Vahid əməliyyatdan yaranan aktiv və öhdəliklərə aid təxirə salınmış vergilər (7 may 2021-ci ildə dərc edilib və 1 yanvar 2023-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). BMS 12-yə dəyişiklik icarə və istismardan çıxarma öhdəlikləri kimi əməliyyatlar üzrə təxirə salınmış vergilərin uçota alınması qaydasını izah edir. Müəyyən hallarda, müəssisələr aktiv və ya öhdəliklərin ilk dəfə uçota alınması zamanı təxirə salınmış verginin tanınması öhdəliyindən azad edilir. Əvvəllər bu istisnanın icarə və istismardan çıxarma öhdəliklərinə şamil edilib-edilməməsi ilə bağlı müəyyən qeyri-müəyyənlik olmuşdur, halbuki hər iki əməliyyat üçün aktiv və öhdəlik tanınır. Bu dəyişikliklər, istisnanın tətbiq edilmədiyini və müəssisələrin belə əməliyyatlar üzrə təxirə salınmış vergini tanımalı olduğunu aydınlaşdırır. BMS 12-yə dəyişikliklər müəssisələrdən ilkin tanınma zamanı vergi bazasını artıran və azaldan bərabər məbləğdə müvəqqəti fərqlərə səbəb olan əməliyyatlar üzrə təxirə salınmış vergini tanımağı tələb edir.

Yuxarıda başqa cür nəzərdə tutulmadığı hallarda, yeni standartlar və şərhlərin Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsiri gözlənilmir.

7 Səqmentlər üzrə məlumat

Əməliyyat səqmentləri – müəssisənin biznes fəaliyyəti zamanı mənfəət əldə edə bildiyi və ya xərc çəkdiyi, əməliyyat nəticələrinin İdarə Heyəti tərəfindən müstəqil olaraq nəzərdən keçirildiyi və haqqında ayrıca maliyyə məlumatlarının mövcud olduğu komponentlərdir.

(a) Hər bir hesabat verilə bilən səqmentlərinin gəlir mənbəyi olan məhsul və xidmətlərin təsviri

Qrupun fəaliyyəti iki əsas biznes səqmenti üzərində qurulmuşdur:

- Səqment 1 - qızıl satışı;
- Səqment 2 - gümüş satışı;
- Səqment 3 - töreme müəssisələr tərəfindən digər materialların satışı.

İdarə Heyəti səqmentlər üzrə fəaliyyət nəticələrini vergidən əvvəlki mənfəətə əsasən qiymətləndirir.

"AzerGold" QSC**31 dekabr 2021-ci il tarixinə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları üzrə qeydlər****7 Səqmentlər üzrə məlumat (davamı)**

31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatan il üzrə hesabat səqmentləri haqqında məlumat aşağıda göstərilir:

<i>Min ABŞ dolları ilə</i>	Qızıl	Gümüş	Digər	Cəmi
Satış üzrə gəlirlər	107,514	3,334	1,226	112,074
Satılmış malların maya dəyəri	(49,241)	(1,527)	(932)	(51,700)
Ümumi mənfəət	58,273	1,807	294	60,374
Ümumi və inzibati xərclər	(10,814)	(335)	(2,212)	(13,361)
Keşfiyyat və qiymətləndirmə aktivlərinin dəyərsizləşməsi (Qeyd 10)	(6,859)	(212)	-	(7,071)
Qeyri-maddi aktivlər və tikili və avadanlıqlar üzrə dəyərsizləşmə zərəri (Qeyd 9, 11)	(2,966)	(92)	-	(3,058)
Sair gəlirlər	2,877	89	10	2,976
Əməliyyat mənfəəti	40,511	1,257	(1,908)	39,860
Falz xərcləri	(970)	(30)	-	(1,000)
Vergidən əvvəlki mənfəət	39,541	1,227	(1,908)	38,860

31 dekabr 2020-ci il tarixində başa çatan il üzrə hesabat səqmentləri haqqında məlumat aşağıda göstərilir:

<i>Min ABŞ dolları ilə</i>	Qızıl	Gümüş	Cəmi
Satış üzrə gəlirlər	107,659	2,545	110,204
Satılmış malların maya dəyəri	(35,852)	(847)	(36,699)
Ümumi mənfəət	71,807	1,698	73,505
Ümumi və inzibati xərclər	(8,545)	(202)	(8,747)
Qeyri-maddi aktivlər, keşfiyyat və qiymətləndirmə aktivlərinin dəyərsizləşməsi (Qeyd 10,11)	1,787	42	1,829
Sair əməliyyat xərcləri	(20)	-	(20)
Sair xərclər	(1,110)	(26)	(1,136)
Sair gəlirlər	684	16	700
Əməliyyat mənfəəti	58,441	1,382	59,823
Falz xərcləri	(1,970)	(47)	(2,017)
Vergidən əvvəlki mənfəət	56,471	1,335	57,806

8 Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar və qalıqlar

Tərəflər o zaman əlaqəli hesab olunur ki, onlar ümumi nəzarət altında olsun və ya tərəflərdən biri digərinə nəzarət etmək iqtidarında olsun və yaxud maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti ilə bağlı məsələlərə dair qərar qəbul edərkən digər tərəfə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərə bilsin və ya ona birgə nəzarət etsin. Əlaqəli tərəflərlə hər hansı mümkün münasibətlər nəzərdən keçirilərkən, həmin münasibətlərin mahiyyətinin onların hüquqi formasından üstünlüyü prinsipi tətbiq olunur.

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar üzrə qalıqlar aşağıda təqdim edilir:

<i>Min ABŞ dolları ilə</i>	31 dekabr 2021	31 dekabr 2020
	Ümumi nəzarətdə olan müəssisələr	Ümumi nəzarətdə olan müəssisələr
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	2	4
Ticarət və digər kreditör borclar	571	21

2021-ci il ərzində dövlət büdcəsindən Qrupun nizamnamə kapitalına maliyyə vəsaiti ayrılmamışdır (2020: 14,586 min ABŞ dolları) və əlavə kapital qoyuluşu 31,118 min ABŞ dolları təşkil etmişdir.

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlardan yaranan gəlir və xərclər aşağıda göstərilir:

<i>Min ABŞ dolları ilə</i>	31 dekabr 2021	31 dekabr 2020
	Ümumi nəzarətdə olan müəssisələr	Ümumi nəzarətdə olan müəssisələr
Gəlirlər	5,920	172
Satınalmalar	184	495

İdarə heyətinə ödənişlər. Cəmiyyətin idarə heyəti Cəmiyyətin fəaliyyətini planlaşdırmaq, idarə etmək və nəzarət etmək üçün normativ sənədlər çərçivəsində müəyyən edilmiş səlahiyyət və məsuliyyətə malik şəxslərdir. Cəmiyyətin idarə heyəti İdarə Heyətinin Sədrindən, İdarə Heyətinin üzvləri - Sədrin müavinlərindən, İdarə Heyətinin üzvü - Sədrin müşavirindən ibarətdir. İdarə Heyətinin üzvləri təsdiqlənmiş əmək haqqı cədvəlinə uyğun olaraq əmək haqqı və mükafatlar almaq hüququna malikdir.

İdarə Heyətinə ödənişlər aşağıda göstərilir:

<i>Min ABŞ dolları ilə</i>	2021	2020
	Xərclər	Xərclər
<i>Qısamüddətli ödənişlər:</i>		
- Əmək haqları	183	203
- Qısamüddətli mükafatlar	54	58
<i>Əmək fəaliyyətinin başa çatmasından sonrakı ödənişlər:</i>		
- Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ayırmalar	58	59
Cəmi	295	320

"AzerGold" QSC
31 dekabr 2021-ci il tarixinə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

9 Tikili və avadanlıqlar

Tikili və avadanlıqların balans dəyəri üzrə hərəkət aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

<i>Min ABŞ dolları ilə</i>	Avadanlıq və neqfiyyət vasitələri	Tikillər	İstehsal mədənləri	Tikilməkdə olan aktivlər	Digər	Cəmi
1 yanvar 2020-ci il tarixinə ilkin dəyər	1,723	221	44,478	249	778	47,449
Əlavələr	-	-	5,051	3,693	-	8,744
Köçürmələr	50	-	25	(126)	51	-
Bərpa üzrə ehtiyat texninlərində dəyişiklik	-	-	(144)	-	-	(144)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə ilkin dəyər	1,773	221	49,410	3,816	829	56,049
Əlavələr	4,160	1,689	17,929	3,968	1,107	28,853
Kaşfiyyət və qiymətləndirmə aktivlərindən köçürmələr	-	-	-	13,686	-	13,686
Tikilməkdə olan aktivlərdən köçürmələr	-	291	14,797	(15,371)	283	-
31 dekabr 2021-ci il tarixinə ilkin dəyər	5,933	2,201	82,136	6,089	2,219	98,588
1 yanvar 2020-ci il tarixinə yığılmış amortizasiya və tükənmə	(1,259)	(51)	(25,677)	-	(406)	(27,393)
Amortizasiya və tükənmə xərci	(214)	(17)	(7,027)	-	(188)	(7,446)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə yığılmış amortizasiya və tükənmə	(1,473)	(68)	(32,704)	-	(594)	(34,839)
Amortizasiya və tükənmə xərci	(594)	(67)	(10,962)	-	(300)	(11,923)
Mənfəət və ya zərəre silinmiş dəyersizləşmə xərci	(53)	(910)	(7,286)	-	-	(8,249)
31 dekabr 2021-ci il tarixinə yığılmış amortizasiya və tükənmə	(2,120)	(1,045)	(50,952)	-	(894)	(55,011)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə balans dəyəri	300	153	16,706	3,816	235	21,210
31 dekabr 2021-ci il tarixinə balans dəyəri	3,813	1,156	31,184	6,089	1,325	43,577

"AzerGold" QSC
31 dekabr 2021-ci il tarixinə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

10 Keşfiyyat və qiymətləndirmə aktivləri

Keşfiyyat və qiymətləndirmə aktivlərinin balans dəyəri üzrə hərəkət aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

Min ABŞ dolları ilə	Çovdar Sulfid	Filliçay	Mazımçay	Ağyoxuş	Tüliallar	Mərəh	Qaradağ	Xarxar	Narçala	Daşkəsən Demir	Digər	Cəmi
1 yanvar 2020-ci il tarixinə ilkin qalıq	4,613	1,661	1,115	2,757	1,746	-	-	-	-	-	82	11,974
Əlavələr	2,592	3,109	1,293	1,740	285	2,125	2,016	504	1,380	1,340	106	16,490
Mənfiyyət və ya zərəre silinmiş dəyersizləşmə xərci	-	-	(2,406)	-	-	-	(2,016)	(504)	(1,380)	-	-	(6,308)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə yekun qalıq	7,205	4,770	-	4,497	2,031	2,125	-	-	-	1,340	188	22,156

31 dekabr 2021-ci il tarixinə başa çatan il ərzində rəhbərlik aktivlərinin CGU-lar üzrə qruplaşdırılması ilə bağlı öz təxminlərinə dəyişiklik etmişdir. Ətraflı məlumat üçün Qeyd 4-e baxın.

Min ABŞ dolları ilə	Çovdar Sulfid	Filliçay	Mazımçay	Göydağ	Qaradağ	Xarxar	Narçala	Daşkəsən Demir	Nerimanlar	Peydəre	Digər	Cəmi
1 yanvar 2021-ci il tarixinə ilkin qalıq	15,858	4,770	-	-	-	-	-	1,340	-	-	188	22,156
Əlavələr	2,885	2,023	930	2,136	1,620	255	24	4,959	984	1,660	85	17,588
Keşfiyyat və qiymətləndirmə aktivlərindən tkillil və avadanlıqlara köçürmələr	(13,686)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(13,686)
Mənfiyyət və ya zərəre silinmiş dəyersizləşmə xərci	(1,037)	-	(930)	(2,136)	-	-	(24)	-	(984)	(1,660)	(273)	(7,071)
31 dekabr 2021-ci il tarixinə yekun qalıq	4,020	6,793	-	1,620	255	-	-	6,299	-	-	-	18,987

10 Keşfiyyat və qiymətləndirmə aktivləri (davamı)

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2065 nömrəli Sərəncamının qüvvəyə minməsindən sonra Cəmiyyət "Filizçay" və "Mazımçay", "Paradaş" (Göydağ sahəsi), "Ağyoxuş-2", "Tülallar" və digər yataqlarda keşfiyyat işlərinə başlamışdır. Keşfiyyat xərclərinə axtarış, qazma xərcləri və 31 dekabr 2021 və 2020-ci il tarixində başa çatan illər ərzində ilkin layihə və ilkin texniki-iqtisadi tədqiqatlar üçün podratçılara ödənişlər daxildir.

Cəmiyyət keşfiyyat və qiymətləndirmə aktivləri üzrə dəyersizləşmə təhlili aparmış və 31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatan il üzrə fərdi qiymətləndirmə əsasında 7,071 min ABŞ dolları (2020: 6,308 min ABŞ dolları) məbləğində dəyersizləşmə zərəri tanımışdır. Deyersizləşmə, CGU-ların ilkin texniki-iqtisadi əsaslandırma mərhələsində olması və ehtiyatlara dair heç bir sübutun olmamasına görə tanınmışdır.

11 Qeyri-maddi aktivlər

<i>Min ABŞ dolları ilə</i>	Dağ-mədən işlərinin aparılması hüquqları	Keşfiyyat işlərinin aparılması hüquqları	Digər qeyri-maddi aktivlər	Cəmi
1 yanvar 2020-ci il tarixinə ilkin dəyər	52,081	43,323	343	95,747
Əlavələr	-	-	114	114
31 dekabr 2020-ci il tarixinə ilkin dəyər	52,081	43,323	457	95,861
Əlavələr	-	-	243	243
Köçürmələr	22,620	(22,620)	-	-
31 dekabr 2021-ci il tarixinə ilkin dəyər	74,701	20,703	700	96,104
1 yanvar 2020-ci il tarixinə yığılmış amortizasiya və tükenmə xərci	(37,212)	(12,946)	(105)	(50,263)
Amortizasiya və tükenmə xərci	(2,478)	-	(93)	(2,571)
Deyersizləşmə zərəri	-	(11,117)	-	(11,117)
Əvvəlki dövrlər üzrə keşfiyyat işlərinin aparılması hüquqlarının dəyersizləşməsinin bərpası	-	12,946	-	12,946
31 dekabr 2020-ci il tarixinə yığılmış amortizasiya və tükenmə xərci	(39,690)	(11,117)	(198)	(51,005)
Amortizasiya və tükenmə xərci	(6,101)	-	(145)	(6,246)
Deyersizləşmə zərəri	(5,926)	-	-	(5,926)
Əvvəlki dövrlər üzrə keşfiyyat işlərinin aparılması hüquqlarının dəyersizləşməsinin bərpası	-	11,117	-	11,117
31 dekabr 2021-ci il tarixinə yığılmış amortizasiya və tükenmə xərci	(51,717)	-	(343)	(52,060)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə balans dəyəri	12,391	32,206	259	44,856
31 dekabr 2021-ci il tarixinə balans dəyəri	22,984	20,703	357	44,044

8 avqust 2016-cı il tarixində HPBS-ə xitam verildikdən sonra, Cəmiyyət ETSN-dən Çovdar Oksid yatağında keşfiyyat və hasilat işlərinin görülməsi üçün 5 illik dağ-mədən razılığı almışdır. Köhnəmədən sahəsi üzrə (Filizçay-Katsdağ filiz qovşağı) dekabr 2018 - dekabr 2022-ci illər ərzində Cəmiyyət tərəfindən yer təkinin geoloji öyrənilməsi məqsədilə istifadəyə verilən yer təki sahələri və onlarla əlaqədar işlərin Siyahısı AR ETSN tərəfindən 06 noyabr 2018-ci il tarixdə dövlət qeydiyyatına alınmışdır. Çovdar sahəsi üzrə iyun 2017 - may 2021-ci illər ərzində Cəmiyyət tərəfindən yer təkinin geoloji öyrənilməsi məqsədilə istifadəyə verilən yer təki sahələri və onlarla əlaqədar işlərin Siyahısı AR ETSN tərəfindən 19 iyun 2017-ci il tarixdə dövlət qeydiyyatına alınmışdır.

11 Qeyri-maddi aktivlər (davamı)

Cəmiyyətin müraciəti və AR ETSN-nin 29 aprel 2021-ci il tarixli razılıq məktubu ilə bu müddət 4-cü rüb 2025-ci il tarixindəki uzadılmışdır. Qaradağ sahəsi üzrə iyul 2020 - oktyabr 2023-cü illər ərzində Cəmiyyət tərəfindən yer təkinin geoloji öyrənilməsi məqsədilə istifadəyə verilən yer tək sahələri və onlarla əlaqədar işlərin Siyahısı AR ETSN tərəfindən 31 mart 2020-ci il tarixində dövlət qeydiyyatına alınmışdır. Göydağ sahəsi üzrə (Ortakənd-Xanağa) may 2018 – may 2020-ci illər ərzində Cəmiyyət tərəfindən yer təkinin geoloji öyrənilməsi məqsədilə istifadəyə verilən yer tək sahələri və onlarla əlaqədar işlərin Siyahısı AR ETSN tərəfindən 28 mart 2018-ci il tarixində dövlət qeydiyyatına alınmışdır. Cəmiyyətin müraciəti və AR ETSN-nin 29 aprel 2021-ci il tarixli razılıq məktubu ilə bu müddət 4-cü rüb 2025-ci il tarixindəki uzadılmışdır. Daşkəsən Demir qrupu yataqları üzrə avqust 2020 – avqust 2022-ci illər ərzində Cəmiyyət tərəfindən yer təkinin geoloji öyrənilməsi məqsədilə istifadəyə verilən yer tək sahələri və onlarla əlaqədar işlərin Siyahısı AR ETSN tərəfindən 17 avqust 2020-ci il tarixində dövlət qeydiyyatına alınmışdır.

2021-ci il ərzində aparılmış dəyersizləşmə təhlili nəticəsində Çovdar İnteqrəolunmuş Regional Emal Sahəsi CGU üzrə 5,926 min ABŞ dolları məbləğində dəyersizləşmə zərəri tanınmışdır. Bundan əlavə, aşkar edilmiş yeni ehtiyatlara görə "Filizçay CGU" üzrə əvvəlki dövrlərdə tanınmış 11,117 min ABŞ dolları məbləğində dəyersizləşmə zərəri bərpə edilmişdir (Qeyd 4).

12 İstifadə hüquqlu aktivlər və icarə öhdəlikləri

Cəmiyyət müxtəlif anbarlar, mənzillər və ofis sahəsi icarəyə götürür. İcarə müqavilələri adətən 1 - 3 il müddətinə bağlanılır, lakin bu müddətin uzadılması seçimi də nəzərdə tutula bilər.

<i>Min ABŞ dolları ilə</i>	Tikillər	Neqliyyat vasitələri	Digər	Cəmi
1 yanvar 2020-ci il tarixinə balans dəyəri	1,701	-	-	1,701
Əlavələr	-	410	122	532
Amortizasiya xərci	(555)	(4)	(20)	(579)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə balans dəyəri	1,146	406	102	1,654
Əlavələr	447	-	68	515
Silinmələr	-	-	(79)	(79)
Amortizasiya xərci	(625)	(49)	(20)	(694)
31 dekabr 2021-ci il tarixinə balans dəyəri	968	357	71	1,396

Cəmiyyət icarə öhdəliklərini aşağıdakı kimi tanıyır:

<i>Min ABŞ dolları ilə</i>	31 dekabr 2021	31 dekabr 2020
Qısamüddətli icarə öhdəlikləri	781	579
Uzunmüddətli icarə öhdəlikləri	737	1,197
Cəmi icarə öhdəlikləri	1,518	1,776

2021-ci il ərzində icarə müqavilələri üzrə cəmi ödənişlər 765 min ABŞ dolları (2020: 579 min ABŞ dolları) təşkil etmişdir.

"AzerGold" QSC**31 dekabr 2021-ci il tarixinə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları üzrə qeydlər****13 Mal-material ehtiyatları**

<i>Min ABŞ dolları ilə</i>	2021	2020
Materiallar və ehtiyat hissələri	7,923	2,720
Filiz anbarında olan filiz	5,633	250
Şlam	3,257	1,924
Emalda olan metal	2,182	1,017
Qızıl külçələr	1,688	372
Köhnəlmiş mal-materiallar üzrə ehtiyat	-	(53)
31 dekabr tarixinə cəmi mal-material ehtiyatları	20,683	6,230

14 Avans ödənişləri

31 dekabr 2021-ci il tarixinə qısamüddətli avans ödənişləri dağ-mədən əməliyyatları, materialların təchizatı, təmir və texniki xidmət işləri və digər xidmətlərin satın alınması üçün təchizatçılara ödənilmiş 3,890 min ABŞ dolları (2020: 6,233 min ABŞ dolları) məbləğində vəsaitlərdən ibarətdir. Bu avans ödənişlərinin növbəti il ərzində istifadə edilməsi gözlənilir. 31 dekabr 2021-ci il tarixinə 6,121 min ABŞ dolları məbləğində uzunmüddətli avans ödənişləri yolların və magistral yolların tikintisi və istehsal avadanlıqlarının satın alınması üçün təchizatçılara ödənilmiş vəsaitlərdən ibarətdir (2020: "Çovdar Oksid" yatağında topa aşındırma sistemi, drenaj şəbəkəsi və sianid hovuzunun tikintisi üçün təchizatçılara ödənilmiş 2,887 min ABŞ dolları).

15 Ticarət və digər kreditör borclar

<i>Min ABŞ dolları ilə</i>	2021	2020
Ticarət kreditör borcları	4,228	7,682
Satın alınmış tikili və avadanlıqlar üzrə öhdəliklər	3,537	146
Hesablanmış öhdəliklər və digər kreditör borclar	45	61
31 dekabr tarixinə ticarət və digər kreditör borclar	7,810	7,889

16 Ətraf mühitin bərpası öhdəliyi

<i>Min ABŞ dolları ilə</i>	2021	2020
1 yanvar tarixinə balans dəyəri	6,469	5,350
Əlavələr	2,224	1,009
Diskontun amortizasiyası	265	255
Diskont dərəcəsinə dəyişikliyin effekti	-	(145)
31 dekabr tarixinə balans dəyəri	8,958	6,469

17 Səhr qısamüddətli aktiv və öhdəliklər

<i>Min ABŞ dolları ilə</i>	2021	2020
Əvəzləşdirilə bilən ƏDV	1,625	1,604
Alınacaq ƏDV məbləği	3,179	-
Digər	114	6
31 dekabr tarixinə cəmi səhr qısamüddətli aktivlər	4,918	1,610

"AzerGold" QSC**31 dekabr 2021-ci il tarixinə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları üzrə qeydlər****17 Səhr qısamüddətli aktiv və öhdəliklər (davamı)**

<i>Min ABŞ dolları ilə</i>	2021	2020
Əmək haqqı və əlaqəli ödənişlər	1,129	428
31 dekabr tarixinə cəmi səhr qısamüddətli öhdəliklər	1,129	428

18 Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri

<i>Min ABŞ dolları ilə</i>	2021	2020
Kassa	22	1
Banklardakı cari hesab qalıqları	56,952	32,098
31 dekabr tarixinə cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	56,974	32,099

31 dekabr 2021-ci il tarixinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri üzrə kredit riskinin ödəmə qabiliyyəti dərəcələrinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir. Qrupun kredit riskinin təsnifatı sistemi Qeyd 28-də təsvir edilir.

<i>Min ABŞ dolları ilə</i>	Banklardakı cari hesab qalıqları
- Yüksək dərəcə	19,148
- Orta dərəcə	37,804
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri, kassa xaric	56,952

31 dekabr 2020-ci il tarixinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri üzrə kredit riskinin ödəmə qabiliyyəti dərəcələrinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir. Qrupun kredit riskinin təsnifatı sistemi Qeyd 28-də təsvir edilir.

<i>Min ABŞ dolları ilə</i>	Banklardakı cari hesab qalıqları
- Yüksək dərəcə	32,081
- Orta dərəcə	4
- Reytingli olmayan	13
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri, kassa xaric	32,098

19 Nizamnamə kapitalı

31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatan il ərzində Qrupun nizamnamə kapitalı 14,706 min ABŞ dolları artırılmışdır. Bu məbləğin 5,882 min ABŞ dolları əvvəlki illərin əlavə kapital qoyuluşu hesabından ayrılmış, 8,824 min ABŞ dolları isə bölüşdürülməmiş mənfəətdən yönəldilmişdir. Daşkəsən demir filizi yatağının istismara verilməsi ilə əlaqədar olaraq, 31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatan il ərzində dövlət tərəfindən 31,118 min ABŞ dolları məbləğində əlavə kapital qoyuluşu həyata keçirilmişdir.

Nizamnamə kapitalı əməliyyat tarixinə müvafiq məzənnə ilə hesabat valyutasına çevrilmiş və 31 dekabr 2021-ci il tarixinə 36,471 min ABŞ dolları (2020: 21,765 min ABŞ dolları) təşkil etmişdir.

"AzerGold" QSC**31 dekabr 2021-ci il tarixinə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları üzrə qeydlər****20 Borc vəsaitləri**

<i>Min ABŞ dolları ilə</i>	2021	2020
Qeydiyyatdan keçmiş istiqrazlar	20,291	20,429
Cəmi borc vəsaitləri	20,291	20,429

Aşağıdakı cədvəldə maliyyələşdirmə fəaliyyətindən yaranan öhdəliklərin təhlili və təqdim olunan hər bir dövr üzrə Cəmiyyətin maliyyələşdirmə fəaliyyətindən yaranan öhdəliklərin hərəkəti göstərilir. Bu öhdəliklər konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatda maliyyələşdirmə fəaliyyətinin tərkibində qeyd alınır:

<i>Min ABŞ dolları ilə</i>	2021	2020
1 yanvar tarixinə maliyyələşdirmə fəaliyyətindən yaranan öhdəliklər	20,429	72,546
Pul axınları		
İstiqrazların emissiyası	-	20,429
Əsas borcun ödənilməsi	-	(72,488)
Faizlərin ödənilməsi	(800)	(1,731)
Nağdsız əməliyyatların hərəkəti		
Hesablanmış faizlər	662	1,673
31 dekabr tarixinə maliyyələşdirmə fəaliyyətindən yaranan öhdəliklər	20,291	20,429

"Xalq Bank" ASC

Cəmiyyət 25 noyabr 2016-cı il tarixində "Xalq Bank" ASC-dən illik 4% dərəcəsi ilə 116,000 min ABŞ dolları məbləğində kredit almışdır. 2020-ci il ərzində Cəmiyyət əsas məbləğin 59,261 min ABŞ dollarını qaytarmışdır. Bu kredit üzrə heç bir girov qoyulmamışdır. "Paşa Bank" ASC

"Paşa Bank" ASC

23 noyabr 2016-cı il tarixində Cəmiyyət "PAŞA Bank" ASC-dən illik 4% dərəcəsi ilə 15,800 min ABŞ dolları məbləğində kredit almışdır. 2020-ci il ərzində Cəmiyyət əsas məbləğin 5,428 min ABŞ dollarını ödəmişdir. Bu kredit üzrə heç bir girov qoyulmamışdır.

1 mart 2017-ci il tarixində Cəmiyyət "PAŞA Bank" ASC-dən illik 4% dərəcəsi ilə 7,601 min ABŞ dolları məbləğində kredit almışdır. 2020-ci il ərzində Cəmiyyət əsas məbləğin 4,310 min ABŞ dollarını ödəmişdir. Bu kredit üzrə heç bir girov qoyulmamışdır.

30 avqust 2018-ci il tarixində Cəmiyyət "PAŞA Bank" ASC-dən illik 4% dərəcəsi ilə 5,000 min ABŞ dolları məbləğində kredit almışdır. 2020-ci il ərzində Cəmiyyət əsas məbləğin 5,130 min ABŞ dollarını ödəmişdir. Bu kredit üzrə heç bir girov qoyulmamışdır.

Bundan başqa, 1 oktyabr 2020-ci il tarixində Cəmiyyət "PAŞA Bank" ASC-dən illik 4% dərəcəsi ilə 5,931 min ABŞ dolları məbləğində kredit almışdır. 2020-ci il ərzində Cəmiyyət əsas məbləğin 5,935 min ABŞ dollarını ödəmişdir.

Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin qərarına əsasən, Cəmiyyət 2020-ci il ərzində istiqrazlar tədavülə buraxıb. İstiqrazların sayı 200,000 ədəd, nominal dəyəri 100 ABŞ dolları, illik kupon dərəcəsi 4%, tədavül müddəti isə 3 ildir. "AzerGold" istiqrazlarının birinci və ikinci tranşlarının yerləşdirilməsi üzrə hərraclər müvafiq olaraq 24 sentyabr və 30 noyabr 2020-ci il tarixlərində Bakı Fond Birjasında keçirilmişdir.

21 Müşətilerlə müqavilələr üzrə gəlirlər

Grup aşağıdakı əsas fəaliyyət istiqamətləri üzrə malların və xidmətlərin ötürülməsindən müəyyən zaman anında gəlir əldə edir:

<i>Min ABŞ dolları ilə</i>	2021	2020
Qızıl külçələr	107,514	107,659
Gümüş külçələr	3,334	2,545
Materialların satışı	1,226	-
Cəmi müştətilerlə müqavilələr üzrə gəlirlər	112,074	110,204

22 Xidmətlərin maya dəyəri

31 dekabr tarixində başa çatan il üzrə xidmətlərin maya dəyəri aşağıdakılardan ibarətdir:

<i>Min ABŞ dolları ilə</i>	2021	2020
Amortizasiya və tükenmə xərcləri	16,917	8,231
Mədən partlatma və tullantıların daşınma xərcləri	7,451	3,034
Topa aşındırma xərcləri	6,972	9,194
Əmək haqqı xərcləri	4,501	2,788
Mədən vergisi	3,400	3,198
Mədən partlatma və filiz süxurlarının daşınma xərcləri	3,175	2,978
Material xərcləri	2,160	3,670
Kimyəvi mallar	1,668	347
Laboratoriya xərcləri	701	863
Mühafizə xidməti xərcləri	677	431
Nəqliyyat xərcləri	547	137
Elektrik enerjisi xərcləri	512	440
Yemək xərcləri	224	183
Təhlükəsizlik xərcləri	194	147
Yanacaq xərcləri	150	61
Kommunal xərclər	54	40
İcarə xərcləri	34	37
Əmlak vergisi	7	149
Rəbitə xərcləri	6	6
Ətraf mühitin bərpası üzrə xərclər	5	2
Digər xərclər	2,345	763
Cəmi xidmətlərin maya dəyəri	51,700	36,699

23 Ümumi və inzibati xərclər

<i>Min ABŞ dolları ilə</i>	2021	2020
Əmək haqqı xərcləri	5,971	3,461
Hüquq və konsaltinq xidmətləri üzrə xərclər	3,007	2,272
Tikili və avadanlıqların amortizasiya xərcləri	1,653	998
İcarə haqqının bağışlanması ilə bağlı xərclər	327	580
Ofis təchizatı xərcləri	286	128
İləne və üzvlük haqları	198	516
Nəqliyyat xərcləri	149	379
Qeyri-maddi aktivlərin amortizasiya xərcləri	145	98
Ezamiyyə xərcləri	108	83
Bank komissiyaları	100	56
Sığorta xərcləri	79	108
Təlim xərcləri	55	45
İcarə xərcləri	44	4
Reklam xərcləri	29	83
Rəhbərlik xərcləri	25	14
Elektrik enerjisi xərcləri	24	20
Emal xərcləri	-	85
Digər xərclər	1,161	973
Cəmi ümumi və inzibati xərclər	13,361	9,903

24 Maliyyə xərcləri

<i>Min ABŞ dolları ilə</i>	2021	2020
İstiqrazlar və borc vəsaitləri üzrə faiz xərcləri	662	1,673
Ətraf mühitin bərpası ilə bağlı öhdəlik üzrə faiz xərcləri	265	255
İcarə öhdəlikləri üzrə faiz xərcləri	73	89
Cəmi mənfəət və ya zərerdə tanınmış maliyyə xərcləri	1,000	2,017

25 Mənfəət vergisi**a) Mənfəət vergisi xercinin komponentləri**

Mənfəət vergisi xerci aşağıdakı komponentlərdən ibarətdir:

<i>Min ABŞ dolları ilə</i>	2021	2020
Carl vergilər	8,712	8,427
Texirə salınmış vergilər	746	1,169
İl üzrə mənfəət vergisi xerci	9,458	9,596

25 Menfeet vergisi (davamı)

(b) Menfeet vergisi xərci ilə menfeet və ya zərərin qanunvericiliklə müəyyən edilmiş müvafiq vergi dərəcəsinə olan hasilinin üzleştirilməsi

2021 və 2020-ci illər ərzində Qrupa tətbiq edilən menfeet vergisi dərəcəsi 20% təşkil etmişdir. Gözlənilən və faktiki tətbiq edilən vergi xərclərinin üzleştirilməsi aşağıda göstərilir.

<i>Min ABŞ dolları ilə</i>	2021	2020
Vergidən əvvəlki menfeet	38,860	57,806
Qanunvericiliklə müəyyən edilmiş 20% dərəcə ilə hesablanmalı olan vergi məbləği:	7,772	11,561
Vergi məqsədləri üçün çıxılmayan xərclərin və ya vergiyə cəlb edilməyən gəlirlərin vergi effekti:		
- Vergi tutulan gəlir kimi qiymətləndirilən kapital əməliyyatı	(1,129)	-
- Digər daimi fərqlər	-	(1,965)
Tanınmamış digər potensial təxirə salınmış vergi aktivləri	557	-
II üzrə menfeet vergisi xərci	9,458	9,596

(c) Müvəqqəti fərqlərin növləri üzrə təxirə salınmış vergilərin təhlili

BMHS və Azərbaycan Respublikasının yerli vergi qanunvericiliyi arasındakı fərqlər nəticəsində maliyyə hesabatlarının hazırlanması və menfeet vergisinin hesablanması məqsədilə aktiv və öhdəliklərin balans dəyəri arasında müvəqqəti fərqlər əmələ gəlir. Bu müvəqqəti fərqlər üzrə hərəkətlərin vergi effekti aşağıda göstərilir:

<i>Min ABŞ dolları ilə</i>	31 dekabr 2020	Menfeet və ya zərərde (xərc)/gəlir kimi tanınmışdır	31 dekabr 2021
Vergi bazasını azaldan/(artıran) müvəqqəti fərqlərin vergi effekti			
Mali-materyal ehtiyatları	600	(575)	25
Ətraf mühitin bərpası öhdəliyi	1,294	498	1,792
İcarə öhdəliyi	25	-	25
Kəşfiyyat və qiymətləndirmə aktivləri	1,590	(2,535)	(945)
Ticarət və digər kreditör borclar	(112)	(112)	(224)
Qeyri-maddi aktivlər	(1,931)	1,444	(487)
Tikill və avadanlıqlar	(586)	467	(119)
Avans ödənişləri	(23)	(9)	(32)
Borc vəsaitləri	86	(28)	58
Ticarət və digər debitor borclar	-	104	104
Təxirə salınmış xalis vergi aktivli/(öhdəliyi)	943	(746)	197
Tanınmış təxirə salınmış vergi aktivli	3,595	(1,591)	2,004
Tanınmış təxirə salınmış vergi öhdəliyi	(2,652)	845	(1,807)
Təxirə salınmış xalis vergi aktivli/(öhdəliyi)	943	(746)	197

31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatan il ərzində Cəmiyyət üçün tanınmış 746 min ABŞ dolları məbləğində təxirə salınmış vergi xərcinə Cəmiyyətin törəmə müəssisəsi üçün tanınmış 33 min ABŞ dolları məbləğində təxirə salınmış vergi gəliri də daxildir.

25 Menfaat vergisi (davamı)

31 dekabr 2020-ci il tarixində başa çatan il üçün müvəqqəti fərqlər üzrə hərəkətlərin vergi effekti aşağıda göstərilir:

<i>Min ABS dolları ilə</i>	31 dekabr 2019	Menfaat və ya zərərde (xərc)/gəlir kimi tanınmışdır	31 dekabr 2020
Vergi bazasını azaldan/(artıran) müvəqqəti fərqlərin vergi effekti			
Keçmiş illərin vergi zərəri	1,249	(1,249)	-
Mal-material ehtiyatları	374	226	600
Ətraf mühitin bərpası öhdəliyi	1,070	224	1,294
İcarə öhdəliyi	347	(322)	25
Keşfiyyat və qiymətləndirmə aktivləri	269	1,321	1,590
Ticarət və digər kreditör borclar	27	(139)	(112)
Qeyri-maddi aktivlər	(52)	(1,879)	(1,931)
Tikili və avadanlıqlar	(1,172)	586	(586)
Verilmiş avanslar	-	(23)	(23)
Borc vəsaitləri	-	86	86
Təxirə salınmış xalis vergi aktivli/(öhdəliyi)	2,112	(1,169)	943
Tanınmış təxirə salınmış vergi aktivli	3,336	259	3,595
Tanınmış təxirə salınmış vergi öhdəliyi	(1,224)	(1,428)	(2,652)
Təxirə salınmış xalis vergi aktivli/(öhdəliyi)	2,112	(1,169)	943

26 Təşhüdlər və şərtli öhdəliklər

Məhkəmə prosedurları. Adi fəaliyyət gedişində vaxtaşırı olaraq Cəmiyyətə qarşı iddialar irəli sürülə bilər. Rəhbərlik öz təxminlərinə, eləcə də daxili və xarici peşəkarların tövsiyələrinə əsasən hesab edir ki, bu iddialar ilə əlaqədar hazırkı maliyyə hesabatlarında ayrılmış ehtiyatlardan artıq əhəmiyyətli zərər yaranmayacaqdır.

Vergilərlə bağlı potensial öhdəliklər. Azərbaycan Respublikasının vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez baş verə bilən dəyişikliklərə məruz qalır. Cəmiyyətin əməliyyatları və fəaliyyəti ilə bağlı vergi qanunvericiliyinə dair rəhbərliyin mövqeləri müvafiq vergi orqanları tərəfindən mübahisələndirilə bilər. Rəhbərlik hesab edir ki, onun tərəfindən müvafiq qanunvericiliyin şərhı düzgündür və vergi, xarici valyuta və gömrük qanunvericiliyi ilə bağlı Cəmiyyətin mövqeləri dəyişməyəcəkdir.

Normativ baza. Cəmiyyətin maliyyə vəziyyəti Azərbaycanda siyasi dəyişikliklərin, o cümlədən qüvvədə olan və gələcək qanunvericiliyin və vergi normativlərinin təsirinə məruz qalmağa davam edəcəkdir. Cəmiyyət, əməliyyatları ilə bağlı öhdəliklərin Azərbaycanda müvafiq sektorda fəaliyyət göstərən digər müəssisələrlə müqayisədə daha əhəmiyyətli olduğunu hesab etmir. Mərkəzi hökumət bazar iqtisadiyyatına keçdikcə, vergilərin tutulması, xarici valyuta ilə əməliyyatlar və xarici valyuta ilə bağlı kreditlərin verilməsinin lisenziyalaşdırılması daim inkişaf edir. Bundan əlavə, müxtəlif qanunvericilik və normativ aktlar heç də hər zaman dəqiq yazılmayıb və onların şərh edilməsi vergi müfəttişlərinin, Mərkəzi Bankın və Maliyyə Nazirliyinin rəylərindən asılıdır. Cəmiyyətin siyasəti zərərin yaranması mümkün hesab edildiyi və məbləğ etibarlı şəkildə öicülə bildiyi hesabat dövründə potensial öhdəliklərin hesablanması nəzərdə tutur.

27 Nezarət olunmayan iştirak payı

Qrupun mühüm nezarət olunmayan iştirak payına malik olduğu töremə müəssisə haqqında məlumat aşağıdakı cədvəldə təqdim edilir:

Min ABŞ dolları ilə	Fealiyyət göstərdiyi ölkə (fərqlidirsə, təsəvvüflü ölkə)	Nəzarət olunmayan iştirak payı	Nəzarət olunmayan iştirak payına aid olan mənfəət və ya zərər	Töremə müəssisədə yığılmış nezarət olunmayan iştirak payı
31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatan II				
AZERBLAST MMC	Azərbaycan	49%	(79)	1,075
CƏMI	-	-	(79)	1,075

Töremə müəssisə haqqında ümumiləşdirilmiş maliyyə məlumatları aşağıda göstərilir:

Min ABŞ dolları ilə	31 dekabr				Gəlir	Mənfəət/ (zərər)	Cəmi məcmu gəlir
	Qısa müddətli aktivlər	Uzun-müddətli aktivlər	Qısa-müddətli öhdəliklər	Uzun-müddətli öhdəliklər			
2021							
AZERBLAST MMC	1,159	1,044	11	-	-	(160)	(160)
Cəmi	1,159	1,044	11	-	-	(160)	(160)

28 Maliyyə risklərinin idarə edilməsi

Qrup daxilində risklərin idarə edilməsi funksiyası maliyyə, əməliyyat və hüquqi risklər ilə əlaqədar həyata keçirilir. Maliyyə risklərinə bazar riski (o cümlədən valyuta və faiz dərəcəsi riski), kredit riski və likvidlik riski daxildir. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi funksiyasının əsas məqsədi risk limitlərinin müəyyən edilməsi və bu limitlərə riayət edilməsidir. Əməliyyat və hüquqi risklərin idarə edilməsində məqsəd bu risklərin azaldılması üçün nəzərdə tutulan qanunvericilik və daxili qayda və prosedurlara müvafiq qaydada riayət edilməsini təmin etməkdən ibarətdir.

Bazar riski. Qrup bazardakı ümumi və spesifik dəyişikliklərə məruz qalan (a) xarici valyuta (b) faiz hesablanan aktiv və öhdəliklər və (c) pay alətləri üzrə açıq mövqələr ilə əlaqədar bazar risklərinə məruz qalır. Rəhbərlik qəbul edilə bilən risklərin səviyyəsi üzrə limitlər müəyyən edir və bu limitlərə hər gün nəzarət edir. Buna baxmayaraq, bu cür yanaşmadan istifadə edilməsi bazarda daha əhəmiyyətli dəyişikliklərin baş verdiyi halda, müəyyən edilmiş limitlərdən artıq zərərlərin yaranmasının qarşısını almır.

Kredit riski. Maliyyə aləti ilə əməliyyat aparan bir tərəfin müqavilə öhdəliyini yerinə yetirməməsi nəticəsində digər tərəfə maliyyə zərəri vurularsa, Qrup kredit riskinə məruz qalır.

Kredit riski Qrupun kredit şərtləri ilə məhsul satışı və qarşı tərəflərlə digər əməliyyatlar nəticəsində yaranır ki, bu da maliyyə aktivlərinin və balansdankənar kredit öhdəliklərinin yaranmasına səbəb olur.

31 dekabr 2021-ci il tarixinə Qrupun maksimal kredit riski 57,109 min ABŞ dolları (2021: 32,099 min ABŞ dolları) təşkil etmişdir.

Kredit riskinin idarə edilməsi. Kredit riski Qrupun fəaliyyəti üçün yeganə əhəmiyyətli riskdir. Buna görə, rəhbərlik kredit riskinin idarə edilməsinə xüsusi diqqət yetirir.

Limitlər. Qrup məruz qaldığı kredit riskinə bir müştəri və ya bir-biri ilə əlaqədar müştərilər qrupu, eyni coğrafi və sənaye sektorləri üzrə limitlər müəyyən etməklə nəzarət edir. Kredit riski səviyyəsinin məhsul və sənaye sektoru üzrə limitləri müntəzəm olaraq rəhbərlik tərəfindən təsdiqlənir. Belə risklərə ayda bir dəfədən az olmayaraq yenidən baxılır.

28 Maliyyə risklərinin idarə edilməsi (davamı)

(I) Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri. Qrup nağd pul vəsaitlərini Azərbaycan Respublikasının tanınmış maliyyə təşkilatlarında saxlayır. Qrupun nağd pul vəsaitləri müstəqil maliyyə təşkilatları olan "Paşa Bank" ASC, "Xalq Bank" ASC və "Azərbaycan Beynəlxalq Bankı" ASC-də yerləşdirilib. Qrup həmin maliyyə təşkilatlarının statusuna mütemadi olaraq nəzarət edir.

Kredit riskinin təsnifatı sistemi. Kredit riskinin qiymətləndirilməsi və kredit riskinin səviyyəsinə görə maliyyə alətlərinin təsnifləşdirilməsi məqsədilə Qrup beynəlxalq reyting agentliklərinin (Standard & Poor's - "S&P", Fitch, Moody's) müəyyən etdiyi risklərin təsnifatı dərəcələrindən istifadə edir. Daxili və xarici kredit reytingləri və müəyyən edilmiş defolt ehtimalı üzrə intervalların müqayisəsi aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

Vahid şkala üzrə ödəmə qabiliyyəti dərəcələri	Kənar beynəlxalq reyting agentliklərinin müvafiq reytingləri (S&P)
Ən yüksək dərəcə	AAA dan BB+ dek
Yüksək dərəcə	BB den B+ dek
Orta dərəcə	B, B-
Xüsusi monitorinq tələb edir	CCC+ den CC- dek
Defolt	C, D-I, D-II

Vahid şkala üzrə kredit riskinin hər bir səviyyəsi üçün müəyyən ödəmə qabiliyyəti dərəcələri təyin olunur:

- *Ən yüksək dərəcə* – aşağı kredit riski olan yüksək keyfiyyətli aktivlər;
- *Yüksək dərəcə* – orta kredit riski olan kifayət qədər keyfiyyətli aktivlər;
- *Orta dərəcə* – qənaətbəxş kredit riski olan orta keyfiyyətli aktivlər;
- *Xüsusi monitorinq tələb edir* – daha ətraflı monitorinq və bərpəedici idarəetmə tələb edən kreditləşdirmə mexanizmləri; və
- *Defolt* – defolt hadisəsi baş vermiş kreditləşdirmə mexanizmləri.

Valyuta riski. Hesabat dövrünün sonuna Qrupun məruz qaldığı valyuta riski üzrə ümumi təhlil aşağıdakı cədvəldə əks olunur:

Min ABŞ dolları ilə	31 dekabr 2021			31 dekabr 2020		
	Monetar maliyyə aktivləri	Monetar maliyyə öhdəlikləri	Xalis mövqə	Monetar maliyyə aktivləri	Monetar maliyyə öhdəlikləri	Xalis mövqə
AZN	22,242	(7,773)	14,469	2,542	(7,779)	(5,237)
ABŞ dolları	34,867	(20,324)	14,543	29,557	(20,535)	9,022
İngilis funt sterlinqi (GBP)	-	(4)	(4)	-	(4)	(4)
Cəmi	57,109	(28,101)	29,008	32,099	(28,318)	3,781

28 Maliyyə risklərinin idarə edilməsi (davamı)

Bütün digər dəyişənlərin sabit qalması şərti ilə, hesabat dövrünün sonuna Cəmiyyətin əməliyyat valyutasına tətbiq edilən məzənnələrdəki mümkün dəyişikliklərin mənfəət və ya zərərə, ələcə də kapitalla təsiri aşağıdakı cədvəldə əks etdirilir:

Min ABŞ dolları ilə	31 dekabr 2021		31 dekabr 2020	
	Mənfəət və ya zərərə təsir	Kapitalla təsir	Mənfəət və ya zərərə təsir	Kapitalla təsir
AZN-in 20% möhkəmlənməsi (2020: 20% möhkəmlənməsi)	2,894	2,894	(1,047)	(1,047)
AZN-in 20% zəifləməsi (2020: 20% zəifləməsi)	(2,894)	(2,894)	1,047	1,047
GBP-nin 20% möhkəmlənməsi (2020: 20% möhkəmlənməsi)	(1)	(1)	(1)	(1)
GBP-nin 20% zəifləməsi (2020: 20% zəifləməsi)	1	1	1	1

Risk yalnız Qrupun əməliyyat valyutasından fərqli valyutalarda olan pul qalıqları üçün hesablanmışdır.

Likvidlik riski. Likvidlik riski maliyyə öhdəliklərinin yerinə yetirilməsində Qrupun çətinliklərlə üzləşəcəyi riskdir. Qrup cari hesablar, ödəmə müddəti başa çatmış depozitlər və s. üzrə mövcud olan nağd pul vəsaitlərindən gündəlik istifadə zərurəti ilə bağlı risklə qarşılaşır. Likvidlik riski Qrupun rəhbərliyi tərəfindən idarə edilir.

Qrup əsasən borc vəsaitləri və ticarət kreditör borclarından ibarət olan davamlı maliyyələşdirmə bazasının saxlanması üçün çalışır. Qrupun likvidlik portfeli pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərindən ibarətdir (Qeyd 18).

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2021-ci il tarixinə maliyyə öhdəlikləri müqavilə üzrə ödəmə müddətlərinə görə təsnifləşdirilir. Cədvəldə göstərilən məbləğlərə müqavilə üzrə diskontlaşdırılmamış pul vəsaitlərinin hərəkəti daxildir. Belə diskontlaşdırılmamış pul axınları maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdakı məbləğlərdən fərqlənir, belə ki, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdakı məbləğlər diskont edilmiş pul axınlarına əsasən hesablanır.

Ödənilməli məbləğ sabit olmadığı hallarda, cədvəldə göstərilən məbləğlər hesabat dövrünün sonuna mövcud olan şərtlərə istinadən müəyyən edilir. Xarici valyuta ilə ödənişlər hesabat dövrünün sonuna olan spot məzənnəsindən istifadə etməklə çevrilir.

31 dekabr 2021-ci il tarixinə maliyyə öhdəliklərinin ödəmə müddətlərinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

Min ABŞ dolları ilə	Tələb ediləndə və 1 aydan az	1 - 3 ay	3 - 12 ay	1 - 5 il	Cəmi
Öhdəliklər					
Borc vəsaitləri (Qeyd 20)	-	200	600	20,700	21,500
İcarə öhdəlikləri (Qeyd 12)	67	135	624	827	1,653
Ticarət və digər kreditör borclar (Qeyd 15)	7,810	-	-	-	7,810
Əsas məbləğ və faiz üzrə gələcək ödənişlər daxil olmaqla, cəmi gələcək ödənişlər	7,877	335	1,224	21,527	30,963

28 Maliyyə risklərinin idarə edilməsi (davamı)

31 dekabr 2020-ci il tarixinə maliyyə öhdəliklərinin ödəmə müddətlərinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

<i>Min ABŞ dolları ilə</i>	Tələb edilənədək və 1 aydan az	1 - 3 ay	3 - 12 ay	1 - 5 il	Cəmi
Öhdəliklər					
Borc vəsaitləri (Qeyd 20)	-	310	726	21,400	22,436
İcarə öhdəlikləri (Qeyd 12)	52	262	314	1,243	1,871
Ticarət və digər kreditör borclar (Qeyd 15)	7,889	-	-	-	7,889
Əsas məbləğ və faiz üzrə gələcək ödənişlər daxil olmaqla, cəmi gələcək ödənişlər	7,941	572	1,040	22,643	32,196

29 Ədalətli dəyər haqqında açıqlamalar

Ədalətli dəyər qiymətləndirilməsi nəticələri aşağıda göstəriləndiyi kimi ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələrinə görə təhlil edilir: (i) 1-ci səviyyəyə oxşar aktiv və öhdəliklər üçün feal bazarlarda kotirovka olunan qiymətlərlə qiymətləndirmələr (təshih edilməmiş) (ii) 2-ci səviyyəyə aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa (yeni, qiymətlər) və ya dolayısı ilə (yeni, qiymətlərdən yaranan) müşahidə edilə bilən ilkin əhəmiyyətli məlumatların istifadə edildiyi qiymətləndirmə üsulları vasitəsilə əldə edilən qiymətləndirmələr və (iii) 3-cü səviyyəyə müşahidə edilən bazar məlumatlarına əsaslanmayan qiymətləndirmələr (müşahidə edilməyən ilkin məlumatlar) daxildir. Maliyyə alətlərini ədalətli dəyərle qiymətləndirmə iyerarxiyalarına bölmək üçün rəhbərlik peşəkar mülahizələr irəli sürür. Ədalətli dəyərle qiymətləndirmə üçün əhəmiyyətli dərəcədə düzəlişlər tələb edən müşahidə edilə bilən məlumatlardan istifadə edildikdə, bu qiymətləndirmə 3-cü Səviyyəyə aid edilir. İstifadə edilən məlumatların əhəmiyyətliliyi bütövlükdə ədalətli dəyər qiymətləndirilməsi ilə ölçülür.

Ədalətli dəyərle qiymətləndirilməyən, lakin ədalətli dəyər açıqlanan maliyyə aktiv və öhdəlikləri

31 dekabr 2021 və 31 dekabr 2020-ci il tarixlərinə ticarət debitor borcları, borc vəsaitləri və ticarət kreditör borcları üzrə ədalətli dəyər qiymətləndirmələri üçün 2-ci Səviyyə ədalətli dəyər iyerarxiyası müəyyən edilmişdir. Həmin maliyyə alətlərinin ədalətli dəyər təxminən onların balans dəyərində bərabərdir.

Amortizasiya olunmuş dəyərle qeydə alınan öhdəliklər. İstiqrazların ədalətli dəyər bazar qiymətlərinə əsasən müəyyən edilmişdir. Müəyyən edilmiş ödəmə müddətinə malik olan sabit faizli maliyyə alətlərinin təxmin edilən ədalətli dəyər analoji kredit riskinə və yerdə qalan ödəmə müddətinə malik yeni alətlər üçün cari faiz dərəcələrini tətbiq etməklə diskont edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkətinə əsaslanır. 31 dekabr 2021 və 2020-ci il tarixlərinə balans dəyər amortizasiya olunmuş dəyərle uçota alınan öhdəliklərin ədalətli dəyərində bərabər olmuşdur.

30 Maliyyə alətlərinin qiymətləndirmə kateqoriyaları üzrə təqdim edilməsi

BMHS 9 "Maliyyə alətləri" standartına uyğun olaraq, maliyyə aktivləri aşağıdakı kateqoriyalara təsnifləşdirilir: (a) FVTPL kateqoriyasında qiymətləndirilən maliyyə aktivləri; (b) FVOCI kateqoriyasında qiymətləndirilən borc alətləri; (c) FVOCI kateqoriyasında qiymətləndirilən pay alətləri və (d) amortizasiya olunmuş dəyərle ölçülən maliyyə aktivləri. FVTPL kateqoriyasında qiymətləndirilən maliyyə aktivləri iki alt-kateqoriyaya bölünür: (i) FVTPL kateqoriyasında məcburi qaydada qiymətləndirilən aktivlər və (ii) ilkin tanınma zamanı həmin kateqoriyaya aid edilmiş aktivlər.

31 dekabr 2021 və 2020-ci il tarixinə Qrupun bütün maliyyə aktivləri və öhdəlikləri amortizasiya olunmuş dəyərle uçota alınmışdır.

31 Səhm üzrə qazanc

Səhm üzrə əsas qazanc Qrupun səhmdarlarının payına düşən mənfəəti və ya zərəri il ərzində dövriyyədə olan adi səhmlərin orta sayına bölməklə hesablanır.

Davam edən fəaliyyətdən yaranan səhm üzrə qazanc aşağıdakı kimi hesablanır:

<i>Min ABŞ dolları ilə</i>	2021	2020
İl üzrə mənfəət	29,402	48,210
Dövriyyədə olan adi səhmlərin orta çəkili sayı (min ədədlə)	2,000	2,000
Adli səhm üzrə əsas və azaldılmış qazanc (bir səhm üçün ABŞ dolları ilə)	14.70	24.11

32 Hesabat tarixindən sonrakı hadisələr

COVID-19 pandemiyası. Koronavirus (COVID-19) son zamanlar aşkar edilmiş və qısa müddətdə epidemiyadan global pandemiya çevrilmiş yoluxucu xəstəlikdir. İnsanlar arasında koronavirusa yoluxma hallarının eksponensial artımla epidemiyalara səbəb olduğu bir çox ölkələrdə hökumətlər infeksiyanın yayılmasını yavaşlatmaq və digər nəzarət tədbirlərini tətbiq etmək məqsədilə əhali arasında fiziki (sosial) məsafə qaydaları və hərəkət məhdudyyətləri tətbiq edib. Fiziki (sosial) məsafə qaydaları və hərəkət məhdudyyətləri insanlar arasında təması məhdudlaşdırmaqla, COVID-19 infeksiyasının yayılmasını potensial olaraq yavaşlatmışdır. Bununla belə, bu tədbirlər fərdlərə, əhaliyə və cəmiyyətə ciddi mənfəət təsir göstərərək, sosial-iqtisadi həyatı demək olar ki, dayandırıb.

COVID-19 pandemiyası və onun bazarlara təsiri bütün dünyada istehlakçılar, bizneslər və cəmiyyət üçün geniş narahatlıq və iqtisadi çətinlik yaratmışdır. Bundan əlavə, böhranın müddəti və ciddiliyi ilə bağlı qeyri-müəyyənlik vəziyyətin necə bərpa ediləcəyini proqnozlaşdırmağı çətinləşdirib.

Eyni zamanda, Azərbaycanda virusun yayılma dinamikasında müəyyən sabitlik nəzərə alınaraq, hökumət 18 yanvar 2021-ci il tarixindən xüsusi karantin rejimi ilə bağlı məhdudyyətlərin bir qismini yumşaltmışdır.

Hazırkı maliyyə hesabatlarının təsdiqləndiyi tarixə hesabat dövründən sonra COVID-19 ilə əlaqədar baş vermiş hadisələr Qrupa əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərməmiş və Qrupun fəaliyyətində fasilə yaranmamışdır. Rəhbərlik yuxarıda qeyd olunan hadisələrin Qrupun maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsirini gözləmir.

Azərbaycan Hökuməti dünyada və Azərbaycanda COVID-19 virusu ilə bağlı mövcud sanitariya-epidemioloji vəziyyətin davamlı olaraq monitorinqini aparır və ölkə ərazisində xüsusi karantin rejiminin müddətinin 1 noyabr 2022-ci il tarixinədək uzadılmasına qərar verilmişdir.

Kapitalın adekvatlıq əmsalları hazırkı maliyyə hesabatlarının təsdiqləndiyi tarixə prudensial normativlərdən daha yüksək səviyyədə saxlanılmışdır. Həssaslıq təhlili göstərir ki, mövcud kapital ehtiyatları biznesin inkişafını təmin etməyə imkan verir.

Rusiya-Ukrayna münaqişəsi ilə bağlı sanksiyaların təsiri. 2022-ci ilin fevral ayından başlayaraq Rusiya Federasiyası ilə Ukrayna arasında münaqişə səbəbindən əksər qərb ölkələri tərəfindən Rusiya Federasiyasına qarşı çoxsaylı sanksiyalar tətbiq edilmişdir. Bu sanksiyaların Rusiya iqtisadiyyatına müəyyən mənfəət təsiri gözlənilir. Hazırkı maliyyə hesabatlarının təsdiqləndiyi tarixə Cəmiyyət Rusiya bazarlarındakı əməliyyatlar üzrə əhəmiyyətli riskə məruz qalmamışdır və risk əsasən neqativ xərclərinin artması səbəbindən aktivləşdirilmiş karbonun Avropaya ixracının təxirə salınmasından ibarətdir. Şirkətin rəhbərliyi mövcud mühitdəki iqtisadi vəziyyəti diqqətlə izləyir və müvafiq riskləri idarə etmək üçün qabaqçılıq tədbirlər görür.

Müqavilələr. 7 fevral 2022-ci il tarixində "AzerGold" QSC və "Maqro Construction" MMC arasında Azərbaycan Respublikası, Daşkəsən rayonu İnzibati ərazi dairəsində yerləşən Çovdar yatağının tranzit və suifid filizlərinin emalı üçün Çən Aşındırma Zavodunun (CIL) və Tullantıların İdarə olunması anbarının (TMF) inşası, o cümlədən Qoşqarçaydan su boru xəttinin çəkilməsinə dair müqavilə imzalanmışdır.

Bundan əlavə, 21 aprel 2022-ci il tarixində yuxarıda qeyd olunan layihə çərçivəsində "AzerGold" QSC ilə "Maqro Construction" MMC arasında dördüncü topa qələviləşdirilmə sahəsinin tikintisinə dair yeni müqavilə bağlanmışdır.

“AzerGold” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin

2021-ci il üzrə

İLLİK İDARƏETMƏ HESABATI

1. Emitentin tam və qısaltılmış adı, vergi ödəyicisinin eyniləşdirmə nömrəsi (VÖEN), dövlət qeydiyyatının tarixi və nömrəsi;
  - “AzerGold” Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti / “AzerGold” QSC / VÖEN:1403467421/ Qeydiyyatata alındığı tarix: 05.07.2016, nömrəsi (VÖEN): 1403467421
2. Emitentin hüquqi ünvanı və olduğu yer;
  - Hüquqi ünvan: AZ1010, Azərbaycan Respublikası, Bakı şəhəri, Ü.Hacıbəyli, 84 (Hökumət evi)
  - Olduğu yer: Bakı şəhəri, Mikayıl Müşfiq küç., 2H
3. Emitentin adında dəyişikliklər olduqda, emitentin bütün əvvəlki adları, habelə onların qeydiyyatata alındığı tarixlər, emitent digər hüquqi şəxsin bölünməsi və ya tərkibindən ayrılması şəklinə yenidən təşkil yolu ilə yaradıldıqda, yenidən təşkilin forması, həmin hüquqi şəxsin adı, emitent hüquqi şəxslərin birləşməsi və ya çevrilmə şəklinə yenidən təşkil yolu ilə yaradıldıqda, yenidən təşkilin forması, həmin hüquqi şəxslərin adları;
  - Hesabat dövrü ərzində “AzerGold” QSC-yə münasibətdə sadalanan hallar mövcud olmamışdır.
4. Emitentin hesabat dövrü ərzində yaranmış və ləğv edilmiş filialları və nümayəndəliklərinin adı, olduqları yer və qeydiyyatları haqqında məlumatlar;
  - Hesabat dövrü ərzində “AzerGold” QSC-yə münasibətdə sadalanan hallar mövcud olmamışdır.
5. Emitentin hesabat dövrü ərzində yaranmış və ya ləğv edilmiş hər bir törəmə cəmiyyətinin adı, təşkilati-hüquqi forması, hüquqi ünvanı, qeydiyyatı haqqında məlumatlar, nizamnamə kapitalında emitentin payı, hüquqi şəxsin emitentin törəmə cəmiyyəti hesab olunması üçün əsas olan müqavilənin bağlanma tarixi və qüvvədə olma müddəti;

Yaranmış:

- “AzerBlast” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti (MMC)
- Hüquqi ünvanı: AZ1623, Daşkəsən rayonu Çovdar kəndi, Çovdar filiz emalı sahəsi.

- Qeydiyyat haqqında məlumatlar: Qeydiyyata alındığı tarix: 09.03.2021, dövlət qeydiyyat nömrəsi: VÖEN 4900451501
- Nizamnamə kapitalında emitentin payı: "AzerGold" QSC- 51 pay (51%)

6. Emitent şirkətlər qrupunun bir hissəsi olduğu təqdirdə qrupun (emitent daxil olmaqla iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində fəaliyyət göstərən bir və ya daha artıq törəmə təşkilatı olan qrupdur) adı;

- "AzerGold" QSC şirkətlər qrupunun bir hissəsi deyil.

7. Emitentin məşğul olduğu fəaliyyət istiqamətləri;

- Faydalı qazıntı ehtiyatlarının dövlət balansına qəbul edilmiş əlvan və qara metal filizi yataqlarının öyrənilməsi, tədqiqi, kəşfiyyatı, işlənməsi və idarə olunması;
- Faydalı qazıntı ehtiyatlarının dövlət balansında qeydiyyata və uçota alınmış tərkibində əlvan və qara metal filizi olan kommersiya əhəmiyyətli filizin hasilatı, daşınması, emalı və satışı;
- Yeni texnologiyaları, texniki vasitələri tətbiq etməklə yüksəkkeyfiyyətli əlvan və qara, o cümlədən nəcib metalların istehsalı, emalı, onlardan müasir tələblərə cavab verən rəqabətə davamlı məhsulların istehsalı və belə məhsulların satışı;
- Cəmiyyətin fəaliyyətində yeni texnologiyaların tətbiqi, texniki bazanın müasirləşdirilməsi və ondan səmərəli istifadə edilməsi, beynəlxalq standartların tələblərinə uyğun məhsul istehsalı güclərinin formalaşdırılması;
- Cəmiyyətin fəaliyyətinin inkişaf etdirilməsi, effektivliyinin və etibarlılığının yüksəldilməsini təmin etmək üçün investisiyaların cəlb edilməsi üzrə fəaliyyətin həyata keçirilməsi;
- Cəmiyyətin qurğu və avadanlıqlarının texniki təhlükəsizliyinin, həmçinin istehsalatın fəaliyyətini təmin edən proqram və texniki vasitələrin təhlükəsizliyinin təmin olunması üçün tədbirlərin görülməsi;
- Cəmiyyətin, onun törəmə cəmiyyətlərinin, habelə idarə, filial və nümayəndəliklərinin iqtisadi və maliyyə vəziyyətinin təhlili və onların fəaliyyətinin səmərəliliyinin yüksəldilməsi məqsədi ilə tədbirlər görülməsi;
- Cəmiyyətin işçilərinin sosial müdafiəsinin və əmək şəraitinin yaxşılaşdırılması, əməyin mühafizəsi tədbirlərinin həyata keçirilməsi;
- Cəmiyyətə aid olan məsələlər üzrə islahatların aparılmasına dair təkliflərin hazırlanması və aidiyyəti üzrə təqdim edilməsi;
- Müvafiq hüquqi aktlarda Cəmiyyətə münasibətdə nəzərdə tutulmuş tapşırıqların yerinə yetirilməsi ilə bağlı tədbirlərin həyata keçirilməsi;
- Müasir informasiya texnologiyalarının və proqram təminatının tətbiqi vasitəsilə Cəmiyyətin fəaliyyətinin səmərəliliyinin artırılması;
- "Dövlət satınalmaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən olunmuş qaydada malların (işlərin və xidmətlərin) satın alınması və müqavilələrin bağlanması;
- Aidiyyəti üzrə dövlət sirrinin və məxfilik rejiminin qorunmasının təmin edilməsi və ona riayət edilməsinə nəzarət olunması;

- Cəmiyyətdə yeni texnologiyaları, texniki vasitələri tətbiq etməklə ətraf mühitə təsirin minimuma endirilməsi, ətraf mühitin qorunması və bərpasına yönəldilmiş tədbirlərin həyata keçirilməsi;
- Fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun sahələrdə kadrlarla işin təşkili və aparılması, personalın bilik səviyyəsinin (o cümlədən, texniki istismar və yanğın təhlükəsizliyi qaydaları sahəsində) yoxlanılması;
- Fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun sahələrdə elmi-tədqiqat və təcrübə konstruktor işlərinin, innovasiya layihələrinin, marketinq araşdırmalarının, elmi nailiyyətlərin tətbiq edilməsi və rəqabətədavamlı məhsul istehsalının inkişafına xidmət edən digər tədbirlərin həyata keçirilməsi;
- Cəmiyyətin fəaliyyəti ilə bağlı daxil olan müraciətlərə qanunla müəyyən olunmuş qaydada və müddətdə baxılması;
- Cəmiyyətin sərəncamında olan əmlakın qorunmasının və ondan səmərəli istifadə olunmasının təmin edilməsi;
- Fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun sahələrin inkişafına dair istehsal, elmi-texniki, iqtisadi və sosial proqramların işlənilib hazırlanması, onların icrasının təmin edilməsi;
- Fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun sahələrdə dövlət orqanları, hüquqi və fiziki şəxslər, o cümlədən xarici dövlətlərin müvafiq qurumları, hüquqi və fiziki şəxsləri ilə əməkdaşlığın həyata keçirilməsi;
- Fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun sahələrdə müxtəlif sərğilərin, təqdimatların, treninqlərin və seminarların keçirilməsi.

8. Emitent lisenziya və ya icazəyə malik olduqda, onlar üzrə fəaliyyət növləri və qüvvədə olma müddətləri;

- Azərbaycan Respublikası Energetika Nazirliyi tərəfindən verilmiş 29.03.2017-ci il tarixli qızılın və digər qiymətli metalların hasilatı və emalı vasitələrinin dövriyyəsinə dair İcazə-müddətsiz
- Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi tərəfindən verilmiş 05.12.2016-cı il tarixli 5 (beş) il müddətinə "Çovdar" qızıl yatağında qızılı filizi hasilatı məqsədi ilə verilmiş dağ-mədən ayırması Aktı.
- Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi tərəfindən verilmiş 07.09.2020-cı il tarixli 2 (iki) il müddətinə "Ağyoxuş" qızıl yatağında qızılı hasilatı məqsədi ilə verilmiş dağ-mədən ayırması Aktı.
- Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi tərəfindən verilmiş 09.10.2017-cı il tarixli 5 (beş) il müddətinə "Çənlibel" kaolin yatağında kaolin gili hasilatı məqsədi ilə verilmiş dağ-mədən ayırması Aktı.
- Azərbaycan Respublikası Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi tərəfindən verilmiş 3616 qeydiyyat nömrəli 25 dekabr 2020-ci il tarixli "Mülki dövriyyənin müəyyən iştirakçılara mənsub ola bilən və dövriyyədə olmasına xüsusi icazə əsasında yol verilən (mülki dövriyyəsi məhdudlaşdırılmış) əşyaların dövriyyəsi üçün" Xüsusi İcazə
- Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən verilmiş EL-476/2018 nömrəli 23 noyabr 2018-ci il tarixli "Təhlükəli yüklərin nəqliyyat vasitəsilə daşınması" Lisenziya

- Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi tərəfindən verilmiş 217 nömrəli 25 yanvar 2021-ci il tarixli Azərbaycan Respublikasının ərazisində zəhərli maddələrin topdan dövriyyəsinə dair xüsusi icazə.

9. Emitentin təklif etdiyi məhsullar və xidmətlər;

- Qızıl külçə satışı
- Gümüş külçə satışı
- Pərakəndə şəkildə qızıl və gümüş sikkələri satışı (Heydər Əliyev Mərkəz – 5,10,20 qr, Çələbi – 5,10,20 qr, Qobustan – 5,10,20 qr, Qarabağ inciləri - 5,10,20 qr, Şuşa - 5,10, 20 qr, Qızıl külçə - 5,10,20, 500,1000 qr, 1 oz, 10 oz).

10. Emitentin işçilərinin sayı və onun rüblük dinamikası;

- 31.03.2021 - 449 nəfər
- 30.06.2021 - 470 nəfər
- 30.09.2021 - 489 nəfər
- 31.12.2021 - 518 nəfər

11. Emitentin idarəetmə orqanları haqqında məlumat: direktorlar şurası (müşahidə şurası) (olduqda), icra orqanı, audit komitəsi (olduqda), onların üzvlərinin adı, soyadı, atasının adı;

- **Müşahidə Şurası:** Sədr: Rövşən Nəcəf, üzvləri: Elçin Ağakışiyev, İlham Pənahov, Samir Qurbanov, Vüqar Məcidli.
- **İdarə Heyəti:** İdarə Heyətinin sədri – Zakir Zaur oğlu İbrahimov, İdarə Heyətinin üzvü – sədrin müavini - Oqtay Xanlar oğlu Məmmədov, İdarə Heyətinin üzvü – sədrin müavini - Xəyyam Oqtay oğlu Fərzəliyev.

12. Emitentin fiziki və hüquqi şəxs olan səhmdarlarının (payçılarının) ayrı-ayrılıqda sayı;

- Cəmiyyətin bütün səhmləri dövlətə məxsusdur.

13. Emitentin nizamnamə kapitalının beş faizi və daha artıq həcmdə səsli səhmlərinə (paylara) malik olan şəxslər (fiziki şəxsin soyadı, adı, atasının adı; hüquqi şəxsin adı, olduğu yer və VÖEN-i), onların hər birinə məxsus olan səhmlərin sayı (səhmlərin hər növü üzrə ayrı-ayrılıqda göstərilir) və emitentin nizamnamə kapitalında payı;

- Cəmiyyətin bütün səhmləri dövlətə məxsus olmaqla, 2 milyon adi səhmdən ibarətdir.

14. Nizamnamə kapitalında emitentin payı beş faizdən az olmayan hüquqi şəxslər (hüquqi şəxsin adı, olduğu yer, VÖEN-i, nizamnamə kapitalında emitentin payı);

- **“DAŞKƏSƏN DƏMİR FİLİZ” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti (MMC)**
  - Hüquqi ünvanı: AZ1600, Daşkəsən rayonu, İ.Qayıbov, ev 1
  - Qeydiyyat haqqında məlumatlar: Qeydiyyat alındığı tarix: 14.12.2020, dövlət qeydiyyat nömrəsi: (VÖEN 4900437551)
  - Nizamnamə kapitalında emitentin payı: “AzerGold” QSC- 1 pay (100%)
- **AZERBLAST” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti (MMC)**
  - Hüquqi ünvanı: AZ1623, Daşkəsən rayonu, Çovdar, Çovdar Filiz Emalı sahəsi.
  - Qeydiyyat haqqında məlumatlar: Qeydiyyat alındığı tarix: 09.03.2021, dövlət qeydiyyat nömrəsi: VÖEN 4900451501
  - Nizamnamə kapitalında emitentin payı: “AzerGold” QSC- 51 pay (51%)

15. Emitentin səhmdarlarının (payçılarının) hesabat dövrü ərzində keçirilmiş yığıncaqları barədə məlumat:

- Hər hansı yığıncaq keçirilməmişdir.

16.

İnvestisiya qiymətli kağızın növü və forması:	İnvestisiya qiymətli kağızlar buraxılışının dövlət qeydiyyatı nömrəsi və qeydiyyat tarixi:	İnvestisiya qiymətli kağızların miqdarı və nominal dəyəri:	İnvestisiya qiymətli kağızlar buraxılışının məcmu nominal dəyəri:	Faizli istiqraz buraxılışı haqqında məlumatda - istiqrazlar üzrə gəlirliyin illik faiz dərəcəsi	İnvestisiya qiymətli kağızların yerləşdirildiyi və ya tədavüldə olduğu fond birjasının adı və olduğu yer
Faizli, təmin edilməmiş, sənədsiz, adlı istiqrazlar	AZ2001019879 30.09.2020	100 000 ədəd, hər biri 100 ABŞ dolları olmaqla	10 000 000 ABŞ dolları	4%	Bakı Fond Birjası QSC, Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Həsən Bəy Zərdabi küçəsi 2A
Faizli, təmin edilməmiş, sənədsiz, adlı istiqrazlar	AZ2002019878 05.11.2020	100 000 ədəd, hər biri 100 ABŞ dolları olmaqla	10 000 000 ABŞ dolları	4%	Bakı Fond Birjası QSC, Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Həsən Bəy Zərdabi küçəsi 2A

17. Emitent tərəfindən bağlanmış xüsusi əhəmiyyətli əqdlər barədə məlumatlar:

- Hesabat dövrü ərzində xüsusi əhəmiyyətli əqd bağlanılmamışdır.

18. Emitent tərəfindən aidiyyəti şəxslərlə bağlanmış əqdlər barədə məlumatlar:

- Hesabat dövrü ərzində aidiyyəti şəxslərlə əqdlər bağlanılmamışdır

19. İllik hesabatın təsdiq edildiyi ümumi yığıncağın qərarı

Müşahidə şurasının 20.10.2022-ci il tarixili, 7 №-li protokoluna əsasən məqbul hesab edilmişdir.

20. Hesabatın açıqlanma mənbəyi haqqında məlumat

Mövcud deyildir.

“AzerGold” QSC-nin

İdarə Heyətinin sədri

Baş mühasib

Zakir İbrahimov

Abdulla Babayev